

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 410

**OBRAČUN
NA RED ROCKU**

G. F. Unger:

OBRAČUN NA RED ROCKU

LASO 410

G. F. UNGER: OBRAČUN NA RED ROCKU
Naslov originala: DAS MILLION-CLIFF-LAND
Recenzija: Mladen Stary, književnik
Copyright: Bastei-Verlag, Bergisch Gladbach
Prijevod: Dragica Živković
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO NOvin-
sko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol.
o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub.
o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Re-
dakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni
urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva:
»Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041)
515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelat-
nost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska, rota-
cija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija
Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s
popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom.
Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pret-
plata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216
SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za
inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena
inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH
250,00, FF74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00 – Uplata za devizni
račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«)
Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Za-
greb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b
stranica 7000 d.
Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog
sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/
7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 410 izlazi 21. 8. 1981.

I

Ovo je priča iz vremena koje je davno prošlo. Ali i danas vrijedi jedno pravilo iz tog doba: čovjek se nikada ne smije predati!

Barton Kelly može poslužiti kao primjer čovjeka čiji je put bio mnogo teži nego što bi bio danas, u našem civiliziranom svijetu. Bio je to težak i mukotrpan put. Barton Kelly je često zapadao u neprilike i morao se boriti. Jednoć je bio prisiljen da pobjegne u zemlju s milion klisura, u zemlju bandita. Ali nikada nije izgubio vjeru u sebe. Uvijek je znao gdje je granica koju čovjek ne smije prekoračiti ako želi sačuvati samopoštovanje. To je bilo tako i stoga je Barton Kelly jednoga dana morao pronaći put da se izbavi iz neprilike i da se ponovo uzdigne...

Tob White blagonaklono je promatrao svog štićenika. U Bartonu Kellyju vidio je sve ono što mu je nekoć nedostajalo – nekoć, kad je bio mlad kao Barton Kelly i kad je postigao slavu kao boksač.

Ali tada je naišao na Bena Conellyja, kojeg su nazivali bikom iz Kentuckija. Conelly nije bio čovjek kojeg bi Tob White trebalo da se boji.

To su gotovo svi znali i stoga su padale visoke oklade na Toba Whitea. Ali izgubio je protiv Bena Conellyja. Izgubio je zato što su ga na to nagovorili neki momci, nagovorili uz mnogo prijetnji. Pobjao se i dao se ucijeniti. Stotinjak ljudi koji su se u njega okladili bili su razočarani i osjećali su se prevareni. Nekolicina koja se kladila u Bena Conellyja dobila je deseterostruko za svaki dolar uloženi u okladu.

Tob White ponovo se toga sjetio promatrajući Bartona Kellyja. Pitao se što bi on učinio kad bi ga netko na takav način ucijenio.

Tob White odmah je sam sebi odgovorio, jer je poznavao Barta gotovo kao sina. Znao je da Barton ne bi dopustio ucjenu. Ali tada bi ga ubili! Strah mu se odrazio na licu i Barton Kelly ga pogleda i upita:

– Tobe, kakva te nevolja muči? Oči su ti prestrašene kao u tetke Mayflower kad je na plesu na Dan nezavisnosti izgubila umjetnu pletenicu. Što se to s tobom događa?

Tob se nasmiješi.

– Ah, ništa, samo sam se prisjetio vremena kad sam bio mlad kao ti. Tada me pobijedio Ben Conelly,

to jest dopustio sam da me pobijedi. Svi su to znali. To me uništilo. Upravo razmišljam kako bi ti postupio da si bio na mom mjestu...

Nije stigao dokraja izreći misao jer su se u tom trenutku otvorila vrata. U sobu su ušla dva čovjeka. Jedan je bio nizak i ništa na njemu nije bilo osobito upadljivo, sve dok mu ne biste pogledali u oči. Tada biste u najmanju ruku postali oprezni i mali čovjek više ne bi izgledao tako neugledno. Izgledao bi čak uglednije od drugog, visokog i plećatog momka, koji je ušao iza njega, naslonio se na vrata, izvadio dugi nož i njime počeo čistiti nokte.

Barton Kelly je izvadio ruke iz posude u kojoj ih je namakao u nekoj tekućini i mirno je promatrao posjetioce. Bila je to tekućina koju je Tob White sam spravljaao po nekom tajnom receptu. Od nje su ruke postajale snažne i čvrste i sprečavala je ozljede ručnih zglobova.

Barton Kelly bio je mladić od dvadeset četiri godine. Nije baš bio div i brijeg od mišića. Bio je atletski građen, visok oko sto osamdeset centimetara i težak oko osamdeset kilograma.

To nije bilo baš suviše za boksača. Barton Kelly boksao je već s momcima znatno težim i mišićavijim od sebe. Ali uvijek ih je pobjeđivao. Baš to je bilo ono osobito u njemu. Zacijelo je bio tako građen da je mogao izdržati više od drugih boksača.

Bio je izvanredno građen a lice mu je bilo gotovo lijepo. Njegovi su preci došli u Novi svijet iz Irske i stoga je njegova kosa bila crvena i kovrčasta. Lice mu je bilo posuto pjegicama a dva ostra oka plavozele boje bila su doboko usadena u šupljinama i prilično razmaknuta. Bart se nasmiješi i reče:

– Ako je ovo posjet, onda nije prijateljski, je li tako?

– Ne. Više je poslovni – odgovori onaj niži.

Brzom kretnjom izvadi revolver. Činilo se da mu se revolver stvorio u ruci.

– Zovem se Mallone. Duff Malone. A ovaj kod vrata je moj brat Bill. Mi se već duže vrijeme bavimo uvjeravanjem. Dosad još nismo sreli nekoga tko se ne bi dao uvjeriti, i to u svoju korist – smješkao se na neki čudan način i bio je nalik na psa terijera koji lovi štakore i pri tome veselo pokazuje zube.

Ali Barton Kelly nije bio štakor.

– Vi biste me htjeli nagovoriti da učinim nešto što bi bilo korisno i za mene, je li tako?

– Brzo shvaćaš, prijatelju sa zelenog otoka Irske – odgovori Duff Mallone.

Ponovo načini kretnju rukom koju ni Bartonovo iskusno boksačko oko nije moglo slijediti. Revolvera nestane.

Barton Kelly začuje kako je stari dobri Tob tiho uzdahnuo a onda u tišini prošaptao:

– To je to. Mnogo šta se u životu ponavlja – Tob pride Bartonu Kellyju, stavi mu ruku na rame i promrmlja s gorčinom: – Malloneovi su opasni, to svatko zna. Možda ti ne znaš sve o njima, moj mlađicu, ali...

– Sve ja znam, iako nisam za njih čuo – odgovori Barton Kelly – pogleda zatim Duffa Mallonea i upita ga: – Što to treba da znači?

– E, to ti je već pametnije – odgovori mali bandit. Da, Duff Malone je zaista bio bandit. To se vidjelo iz pogleda njegovih hladnih svijetlih očiju u kojima se odražavala nepomirljivost. – Dopustit ćeš da te tvoj protivnik pobijedi, Bartone Kelly – doda Mallone hladnokrvno.

– Bit će to ogledna borba i u petoj ili šestoj rundi ti ćeš pasti na pod. To mora biti uvjerljivo, mora izgledati kao da te Ed Adamson zaista pobijedio. Ako on ne pobijedi...

Duff Mallone ušuti, načini nehan pokret i revolver se ponovo stvori u njegovoj ruci. Njegov brat odjednom baci nož kojim je dosad čistio nokte. Nož se zabode u zidni kalendar. Listovi kalendara nisu bili veći od dlana. Oštrica noža zabila se duboko, kroz sve listove, u drvo.

Gornji list pokazivao je datum. Bio je 23. srpanj 1870. U novinama je bilo objavljeno da će se toga dana poslije podne u Saint Louisu boriti natjecatelji Barton Kelly i Ed Adamson.

Znao se da je omjer oklada sedam prema jedan u korist Bartona Kellyja. To je zacijelo bio razlog koji je Bartonu Kellyju doveo posjetioce. Oklade su upozoravale na prednost Bartona Kellyja, a to su braća Mallone htjela iskoristiti. Ogromni Bill Mallone teškim koracima prijede prostoriju i izvuče nož iz kalendara. Kretao se lako unatoč svojoj nezgrapnosti i nož je u trenu nestao u njegovu džepu. Zagledao se u Bartona Kellyja.

– Mi smo pouzdani – reče – što obećamo, to i održimo. Dugujemo to svom dobrom glasu. Ed Adams dobit će bitku. Ako se to ne desi, tada ćete vas dvojica dobiti od nas nešto što vam se neće svidjeti. Budite u to sigurni!

Nakon tih riječi pođe prema vratima, a njegov brat Duff doda:

– To bi bilo sve, džentlmeni!

Zatim krene za Billom, koji mu je vrata držao otvorena i za njim ih zatvorio.

U sobi je bilo tiho. Tob White uzdahne i reče potišteno:

– Tako je to! Barte, moj mladiću, čine s tobom isto ono što su nekada

činili sa mnom. K meni su došla tri momka, jedan revolveraš i dva razbijača. Kad su izašli, znao sam da će me kad-tad napasti iz prikrajka i ubiti ako ne učinim ono što su od mene tražili. – Tob zašuti, uzdahne i obriše oznojeno čelo. Zatim pride Bartonu, stavi mu ruku na rame i doda: – Barte, ti znaš da sam ja tvoj stari dobri Tob. Znaš da bih bio sretan da ostvariš sve što meni nekoć nije uspjelo. Ali ipak te moram upozoriti da braća Mallone ne blefiraju. Oni će pokušati da te ubiju ako pobijediš u borbi.

Bart ga je ozbiljno promatrao.

– Znam, već sam nešto čuo o Malloneovima. Prije dva mjeseca uspjeli su prisiliti jednog kapetana da proda svoj veliki riječni brod i onda...

– on zašuti i odmahne rukom. Zatim upita Toba: – Želiš li možda, Tobe, da im se pokorim i da učinim što od mene zahtijevaju?

Lice Toba Whitea se snuždi i uozbilji, kao i uvijek kad ga je morio jad. Udalji se od Bartona Kellyja i pride prozoru hotelske sobe. Odatle je mogao vidjeti riječnu luku, mjesto na kojem je trebalo da se održi borba. Bila je to velika platforma na rijeci. Plutala je, osigurana s dvije strane i pričvršćena na pristanišne mostove, odakle će gledaoci moći promatrati borcu.

Da, tamo na platformi borit će se Barton Kelly, a borbu će promatrati još i posade s usidrenih brodova. Gotovo svi oni, kao i ostala publika s kopna, kladit će se u visoke svote. Bit će oklada i od stotinjak dolara i tako će u igri biti nekoliko stotina tisuća dolara. Omjer oklada je jedan prema sedam u korist Bartona Kellyja. Ako pobijedi Ed Adamson, oni koji su se kladili u njega i uložili na primjer tisuću dolara imat će sedmorostruki dobitak. A tko stavi deset tisuća dolara, dobit će

sedamdeset tisuća.

Tob White sve je to znao. Kao što je bilo toga dana, bilo je i prije više od deset godina, kad je on još bio poznat boksač. Tada je izgubio i razočarani kladioci gotovo su ga linčovali. Poslije je kao boksač izgubio na cijeni. Nije više nikada mogao sudjelovati u mečevima koji su donosili novac. Radio je po sajmovima a zatim je otišao na Zapad i bio izbacivač nepoželjnih gostiju po salunima i lokalima za zabavu.

Sada je ponovo sve to proživljavao. Ista sudbina prijetila je i Bartonu Kellyju, kojeg je volio kao svog mladeg brata. Okrenuo se prema njemu i rekao:

– Samo ti možeš donijeti odluku, Barte. Ako pobijediš, pokušat će te ubiti, jer Malloneovi ne praštaju. Oni će zaista pokušati da te ubiju. Učinit će to vrlo spretno i lukavo, u to možeš biti siguran. Naći će dobar alibi i neće biti svjedoka. Oni imaju iskustva – Tob zašuti, a zatim ponovo progovori i riječi su mu tekle poput slapa: – Mogu ti reći da će ti poslije život biti pasji, Barte. Ja sam sebe više ne poštujem, izgubio sam vjeru u sebe. Bile su mi potrebne godine da se oporavim. Ponovo sam našao sreću kad sam upoznao tebe i mogao ti pomoći da postaneš poznat boksač. Dobro razmisli o svemu prije nego što donešeš odluku!

– Tobe, što bi tebi bilo draže? Što bi ti učinio da se ono vrijeme vrati? Tob White oblizne suhe usne.

– Do davola, borio bih se. Borio bih se do pobjede. Barte, ja te dobro poznajem. Ti si veoma ponosan i nikada ne bi mogao preboljeti da se daš poniziti od ovakve dvije hulje.

Tob gotovo uplašeno zašuti.

– Hvala ti, Tobe, za te riječi – promrmlja Barton Kelly i pogleda na sat. – Moramo se spremati, je li?

II

Nakon pola sata nastupio je protiv Eda Adamsona. Oko njih je urlala gomila gledalaca.

Ed Adamson bio je visok, širok, snažan i dlakav. Izgledao je zastrašujuće. Bio je prosječno dobar borac, ali spor. Pripadao je onoj vrsti momaka koji su primali mnogo udaraca prije nego što bi uspjeli udariti, ali bio je izvanredno izdržljiv.

U borbi s Kellyjem nije postizao mnogo uspjeha. Barton je neprestano oko njega poskakivao i izbjegavao udarce u pravim trenutcima, odmičući se i blokirajući protivnika, a zatim je brzo i precizno udarao.

Već u trećoj rundi Ed Adamson vjerovao je da neće moći pobijediti Bartona Kellyja. Svjetina je urlala kad je runda bila završena. Barton Kelly, koji je u svom uglu ručnikom otirao znoj, čuo je kako mu je Tob rekao:

– Možeš ga pobijediti kad god zaželiš, momče. To vidi svatko tko je iole normalan. On je snažniji, teži i viši od tebe, ali u usporedbi s tobom je napuhana žaba. Svi od tebe očekuju da ga baciš na koljena. Ti ćeš to učiniti, je li momče?

– Tobe, bojiš li se još Malloneovih?

– Ja? Ne! Imam revolver u džepu. A kad mi Duff Mallone dopadne šaka, mislim da sam još toliko jak da ću ga moći zbaciti s nogu. Ne bojim se, Barte! Osim toga sam u tebe uložio tisuću dolara, koje bih tada izgubio.

– U redu – promrmlja Barton, a zatim počne četvrta runda.

Borci su se sreli na sredini plutajuće platforme. Odmah na početku Barton Kelly udari protivnika u bradu i iza uha. Ed Adamson neko

je vrijeme klečao na podu i teško disao. Zatim se digao ali je bio ošamućen. Ponovo se srušio na pod od udarca u trbuh. Kad se podigao klateći se prema Batonu, ovaj ga udari u bradu i gotovo ga baci u vodu. Našao se na rubu platforme. Zatim je pao na koljena, srušio se postrance pa na leđa i ispružio ruke i noge. Ležao je gotovo kao mrtvac. Barton Kelly pogleda na pod prema njemu i dok je sudac brojio, pomisli da to zapravo i nije nešto čime bi se mogao ponositi.

Borio se za novac. Udarao je protivnika šakama u glavu i u najosjetljivije dijelove tijela sve dok ovaj nije sasvim iznemogao. Sada je Barton bio pobjednik. U njega su se kladili kao na konjskim trkama u nekog neobično brzog konja ili kao prilikom borbe pijetlova u nekog neobično krvoločnog pijetla.

Nekoliko trenutaka Barton Kelly je stajao i čekao. Shvatio je da ga malo usrećuje život boksača. Ogleđao se oko sebe dok mu je gomila klicala a pjesma »Ruža Mississippija« odzvanjala s obližnjeg broda.

Ed Adamson je još ležao na daskama platforme koja je plutala na rijeci.

Tob White stvori se najednom pokraj Bartona i ogrne ga ogrtačem. Zatim su krenuli na obalu, prošli pokraj bučne gomile i probili se do ulaza u hotel u luci, u kojem su im organizatori borbe rezervirali dvije sobe.

Bilo je kasnopolije podne, gotovo već sumrak. Sunce je zašlo i rijeka i brodovi bili su već odavno u sjeni. Nebo je na zapadu bilo užareno a gradske uličice tamne i tajnovite.

Barton Kelly dobio je tisuću dolara za borbu i preuzeo je ček na tu svotu još prije nego je pošao na platformu.

Ispred hotela su se Tob i on ra-

stali, jer je Tob odmah htio unovčiti ček u banci.

— Sigurno je sigurno — rekao je — iako John Trevor kao organizator uživa dabar-glas. Ali ako želimo što prije nestati iz ovog kraja, bolje je da imamo gotov novac.

Udaljio se. Barton Kelly se oprao i obukao. Tob se još nije vratio a u međuvremenu je pao mrak. Do banke u luci nije bilo daleko, možda nešto više od sto koraka, pa se Barton uputi Tobu u susret. Mala filijala banke bila je prvenstveno namijenjena brodarima i brodskom prometu.

Posvuda u kućama gorjele su svjetiljke i žuta svjetla obasjavala su luku. U glavnoj lučkoj ulici vladala je živost. Ljudi su prolazili gore-dolje. Večer je bila zvjezdana i topla. Barton Kelly stigao je do ulaza u ban ku upravo u trenutku kad je Tob White izlazio.

— Sve je u redu — promrmlja Tob. Unovčio sam ček. Spakujmo stvari i nešanimo! Naša naredna borba je u Kansas Cityju. Tamo te čeka Buffalo-Jack. Većernja kočija za Kansas City još nije otišla. Vjerojatno ćemo još dobiti dvije karte i imat ćemo vremena da uzmемо svoje stvari iz hotela. Možda ćemo otputovati prije nego što se pojave Malloneovi.

Posljednje riječi izgovorio je kao da u to ni sam ne vjeruje. Ruku je skrivao ispod kaputa a za pojasom je imao revolver u pripremi. Neprestano se obazirao i ispitivački promatrao prolaznike.

Ljudi su ih prepoznali i dovikivali Bartonu Kellyju riječi pohvale.

— U redu — reče Barton. — Krenimo do poštanske stanice da upitamo ima li dva slobodna mjesta za Zapad.

Morali su poći dalje u luku, sve do ugla ulice Allen. Tu je poštanska

linija Kansas imala svoj ured, a malo dalje bio je hotel »Kansas«, odakle je kočija polazila.

Dobili su dvije karte i brzo se vratili u hotel da urede račun. Nisu morali ništa platiti, nego samo potpisati. Organizator borbe platio im je dva dana boravka u hotelu.

Recepcionar je bio škrt na riječi-ma i odbojan. Gledao ih je nekako oprezno i neljubazno.

— Odlazite nenadano — napokon promrmlja dok su se Barton i Tob uspinjali stepenicama.

Oni mu ne odgovore. Požurili su gore i ubrzo stigli u sobe. Barton Kelly već je spakovao kovčeg. Uzeo je iz ormara veliku putnu torbu da bi u nju još stavio preostale stvari. Ali torba je bila prilično teška. Nije bila prazna.

Barton izvadi iz nje veliki omot iz kojeg su viril i debeli svežnjevi novčanica i zlatnici. Na omotu je pisalo RIVERSTREET-BANK, TENSSLIP & Co. Bile su to manje novčanice. Barton okrene glavu kad su se otvorila vrata i kad je Tob ušao s istim takvim omotom u ruci.

— Što je to? — upita promuklo i smeteno Tob.

Barton Kelly je tog trenutka počeo shvaćati što je posrijedi. Ali morao je upotrijebiti mnogo riječi da to objasni, a za to nije bilo vremena.

Stoga je rekao samo jednu riječ:

— Melloneovi!

Naborano lice Toba Whitea problijedi. Spustio je omot takvom brzinom kao da će mu opeći prste.

— Aaaah! — bilo je sve što je rekao.

Zatim se sve brzo odigralo. Na hodniku se najednom okupilo mnogo ljudi, koji su se tiho približavali Kellyjevim vratima. Netko je snažno gurnuo vrata i ušao s dva upe-rena revolvera

Bio je to jedan od šerifovih pomoćnika. Doveo je nekoliko ljudi a jedan od njih imao je sačmaricu u ruci.

— Samo mirno, inače ću pucati!

— reče mladi šerifov pomoćnik.

Bio je od one vrste momaka koji žele da ih smatraju brzima i neustrašivima. On i dva njegova pratioca ušli su u sobu. Odmah su otkrili oba omota.

— Vidjeli su vas kako izlazite iz banke — reče šerifov pomoćnik. — Morat će objasniti sucu i poroti kako su se ova dva omota puna novca našla kod nas. Osim toga direktor banke je ubijen ispred blagajne. Očito je namjeravao pucati za vama. Sve ćete to morati objasniti i zbog toga vas hapsim.

Lice šerifova pomoćnika bilo je mladoliko, ali tvrdo i bešćutno. Oči su mu bile hladne i sjale su poput čelika. Bilo je očito da će pucati ako ga ne poslušaju. — U redu — reče Barton i podigne ruke. — Dobro su nam podvalili. Ali ja se nadam da ćemo moći dokazati svoju nevinost.

Pet dana kasnije Tob White i Barton Kelly znali su kako je to kad vam netko podvali. Uzalud su čekali da će se pojaviti nešto što će potvrditi njihovu nedužnost.

Tužitelji su neprestano ponavljali da su oni bili posljednji u banci, a osim toga blagajnik, koji je ujedno bio i direktor banke, bio je ubijen udarcem u glavu. Tko je tvrdio i liječnik i to dakako nije bila laž. Porota je taj podatak saslušala kao dokaz. Uz to je Barton Kelly bio boksač koji je jednim udarcem mogao ubiti čovjeka. Glavni dokaz optužbe bili su omoti s ukradenim novcem nadeni kod njih dvojice. Nedostajao je treći omot s krupnim

novčanicama, čije je serijske brojeve banka imala pribilježene.

Sud nije mogao saznati od optuženika gdje se nalazi omot s krupnim novčanicama. To ih je također teretilo.

Barton Kelly i Tobias White čuli su presudu pošto ih je porota proglasila krivima. Presudu su saslušali stojeći i sabrani jer su spoznali da nemaju nikakvih izgleda. Zbog pljačke i grabežnog umorstva osuđeni su na kaznu vješanja. Također su saznali da će presuda biti izvršena idućeg tjedna. Točan dan saznat će dvadeset četiri sata ranije.

Barton i Tob bili su smješteni u susjedne ćelije. Mogli su se vidjeti kroz rešetke i razgovarati. Čuvali su ih dan i noć. Neprestano su razmišljali o Malloneovima, koji su sjedili u sudnici kao promatrači. Bartonu i Tobiju bilo je jasno da su Malloneovi i ovaj put izvršili svoju prijetnju. Nekim upućenima je to također bilo jasno.

No Malloneovima se ništa nije moglo dokazati. Nisu ih mogli javno optužiti, jer bi oni zacijelo podnijeli prijavu zbog zlonamjernih i neistinitih optužbi. Mallonevi su bili takvi ljudi.

III

Prošla je i treća noć nakon presude. Barton Kelly ležao je na krevetu i pušio. Smjeli su pušiti, piti i iz restorana naručivati hranu po želji. Bili su osuđenici na smrt, a osim toga imali su novaca da to plate. Barton Kelly je pušio i razmišljao: dosad sebi nisam mogao dopustiti da naručujem izabrana jela i piće i da uživam u njima, ali nikada nisam mogao ni pomisliti da ću morati ovako umrijeti. Uvijek sam dosad mislio da je preda mnom život, dug i nepoznat kao neka nepoznata zemlja. Postao sam boksač

samo zato što sam želio brzo zaraditi dovoljno novaca da kupim ranč. Uskoro bih prestao boksati, jer sam već gotovo dovoljno uštedio. A sada ...

Prestao je razmišljati, zatvorio je oči i počeo sanjariti. Ponovo u mislima ugleda ono što je priželjkivao: malu rančersku kuću kraj potoka okruženu brežuljcima, a sebe kao mladog rančera okruženog vrijednim kaubojima. Gledao je u mislima svoje konje i goveda, zamišljao ljeto i zimu, kišu i sušu, sve ono dobro i loše što prati rančere. To je sada bio neostvariv san. Ponovo otvori oči i okrene glavu.

Tobias White kružio je po susjednoj ćeliji tiho mrmljajući i mašući glavom, kao da mu mnogo što nije baš sasvim jasno.

Najednom se izvana začuje prasak koji je nalikovao na detonaciju ili eksploziju.

Ubrzo zatim začula se vika u gradu, i to najviše iz luke, a onda se javila truba koja je oglašavala vatru.

Čuvar, koji je sjedio ispred ćelija i listao novine, digao se i otišao do prolaza uz ćelije. Barton i Tob čuli su ga kako viče:

– Eksplozirala je »Ruža Mississippija«! Bila je puna pare, spremna da u zoru isplovi. Kotao je eksplodirao kao napuhnuti balon. Brod se raspolovio i gori! Prokleti vjetar širi vatru! Zahvatit će i ostale brodove! – zatim je sve utihnulo i čuvar se vratio pred ćelije. – Bit će ovo burna noć – reče on zatvorenicima. – Napolju je vjetar, nema kiše, a »Ruža Mississippija« je blizu ostalih brodova. Ako brzo ne ugase vatru, bit će još većeg požara. Ali vas to osobito ne zanima, je li tako? – on to upita uz smiješak koji je bio mješavina poruge i sažaljenja. – Ne, ne zanima nas osobito mi

imamo drugih briga. Grad u kojem živi gomila budala zaista nas ne zanima – odgovori Tob White.

Napolju je sve snažnije puhao vjetar. U daljini se čulo praskanje gromova. Bila je to ljetna oluja.

Jedan od šerifovih pomoćnika ušao je kroz stražnja vrata.

– Svi moramo poći u luku – rekao je čuvaru. – Ti si sam. Malo kasnije doći će pratilac jutarnje poštanske kočije koji nosi službenu poštu za Kansas.

Čuvar krene za njim, mrmljajući da iza njega zakračuna vrata.

Uto u ćeliju Bartona Kellyja padne kamenčić. On pogleda gore, prema prozorčiću ćelije. Prozor je bio tako malen da bi kroz njega jedva mogla proći mačka, a služio je više za provjetravanje nego za što drugo. Barton ugleda neko lice na prozorčiću. Zacijelo je neznamac stajao na ljestvama koje su bile prislonjene uz vanjski zid. Upozoren kamenčićem, on uhvati revolver koji mu je neznamac bacio odozgo s prozorčića.

Tob je naćulio uši u susjednoj ćeliji i čuo kako neznamac izvana šapće:

– Momci, želim vam mnogo sreće! Više ne mogu za vas učiniti. Znam da su vas u ovo uvalili Maloneovi i ne želim da nedužni umrete. Čak je i eksplozija na »Ruži Mississippija« njihovo djelo, jer se vlasnik nećkao da proda brod prokletoj brodarskoj kompaniji koja želi sve brodove preuzeti u svoje ruke. Mnogo sreće!

Zatim sve utihne.

Čuvar se vratio s prednjih vrata, prošao svim prostorijama i ponovo se zaustavio ispred Bartonove ćelije. Sjeo je na svoje mjesto i upitao:

– Zašto stojite u ćelijama kao da čekate poštansku kočiju za Kansas. Hahahaha!

Kad se čuvar prestao smijati, Barton ispruži ruke koje je držao na leđima i pokaže mu revolver.

– Pun je – reče, iako u to siguran nije bio – a mi nemamo što izgubiti, moj prijatelj i ja!

– Ne, vi zaista nemate što izgubiti. Mogu vas samo jedanput objesiti. Vi ćete me ubiti, je li tako?

– Mi želimo živjeti jer smo nevini – reče promuklo Tob White. – Mi smo krivi isto toliko koliko i ti. Zato dodi i otključaj nam!

Čuvar posluša. Izvadi ključeve i promrmlja:

– Zaista imate sreće. Ali morate znati da će za vama posvuda biti razaslane potjernice. Tek sada će za vas nastati pakao i možda ćete još poželjeti da ste...

– Umukni i otvori! – grubo ga prekine Tob White.

Nedugo zatim obojica su bila slobodna. Zatvorili su čuvara u ćeliju. Kad su prolazili pokraj prednjih ćelija, u kojima su bili zatvoreni džepari, kockari i pijanci, nastala je graja. Svi skitnice su tražili da i njih oslobode. Ali Baron i Tob to nisu učinili. Iako su zbog razumljivih razloga htjeli spasiti svoje živote, to još nije značilo da će osloboditi te prijestupnike da i dalje varaju i krađu.

Tob i Barton postali su tako bjegunci koje će od sad progoniti. Morali su negdje potražiti utočište, a utočište je za njih postojalo tamo gdje nema zakona. No najprije su morali izići iz grada.

Kad su došli do zatvorskog ureda, zaustavili su se i ušli da uzmu svoje stvari, koje su bile na jednoj polici. Do novca nisu mogli doći jer je bio zaključan u blagajni, ali su se naoružali.

Zatim su otvorili vrata i iskrali se na ulicu. Iza njih su ostali zatvore-

nici galamili iz ćelije i njihova graja se čula sve do ulice.

Na ulici nije bilo nikoga, osim jednog jedinog čovjeka. Svi ostali, iako je bilo kasno, bili su na nogama i otrčali su pokrajnim uličicama u luku.

Ali taj jedini čovjek upravo se uputio u šerifov ured, kraj kojega je bio zatvor. Htio je uzeti službenu poštu, kako bi je ujutro predao vozaču poštanske kočije za Kanzas. Barton i Tob ugledali su ga isuviše kasno. Svjetiljka ispred vrata dobro ih je osvijetlila.

— Hej! — upozorio ih je povik.

Čovjek je od njih bio udaljen dvadesetak koraka i zacijelo je nosio oružje.

Barton i Tob počnu trčati. Nestali su iza prvog ugla u pokrajnu uličicu koja je vodila prema luci. Iza njih je čovjek vikao što je glasnije mogao. Slijedio ih je do ugla, a onda stao i ispraznio revolver u tamnu ulicu.

Barton Kelly i Tob White trčali su što su brže mogli a meci su fijukali oko njihovih glava i bilo je pravo čudo što ih nijedan nije pogodio. Čuli su kako čovjek više iz sveg glasa:

— Uzbuna! Uzbuna! Ubojice su pobjegli! Ljudi, čujte, pljačkaši banke i ubojice su slobodni!

Njegova prodorna vika uzbunila je onih nekoliko ljudi koji su ostali u krevetu i nisu se brinuli za vatru u luci. Ali oni očito nisu bili zainteresirani ni za hvatanje odbjeglih zatvorenika. Na trenutak je prestao puhati vjetar, da bi se ubrzo zatim slila kiša.

Padalo je tako obilno da su Barton i Tob jedva dolazili do daha.

Kad su malo zatim stigli do obale, naišli su na ljude koji su žurili natrag u grad. Vidjeli su da je pljusak ugasio vatru na brodu, kao da ju je

najednom progutao veliki vodeni pokrivač.

Barton i Tob su znali da prolom oblaka ne može dugo trajati i da će ubrzo posvuda tragati za njima. Svi građani će biti alarmirani i javiti će se mnogo dobrovoljaca. Zacijelo će biti raspisana visoka nagrada za njihove glave i tada će biti organizirana bespoštedna hajka.

* * *

Izgledî bjegunaca bili su slabi. Sve putove će nadgledati i svuda će stizati obavijesti o bjeguncima. Zacijelo će pretraživati i sve brodove.

Barton Kelly i Tob White probili su se do obale i ubrzo su pronašli neki čamac koji je bio izvučen na obalu. Okrenuli su ga i otisnuli u rijeku. Kiša je brzo napunila čamac, tako da je postojala mogućnost da se potopi. Trudili su se da veslajući stignu na drugu obalu, ali stigli su samo do polovice rijeke. Zatim im je postalo jasno da se čamac nije napunio od kiše, nego da ima rupu. Vjerojatno je bio izvučen na obalu da se ta rupa zatvori.

Uskoro je rub čamca bio na razini vode i kad je vjetar jače zapuhao, Barton i Tob su se prevrnuli. Plivali su a struja ih je nosila prema velikom brodu koji je upravo krenuo uzvodno. Bio je to jedan od onih velikih brodova s velikim kotačima. Dimnjaci su mu bili jedan pokraj drugog a široke lopate iza krme.

Takvi brodovi su mogli prevoziti po tisuću putnika. Potpalublje je bilo dovoljno prostrano za petsto goveda, za mnogo teretnih kola ili za deset tisuća bizonskih koža.

Barton i Tob uspjeli su uhvatiti pomoćni čamac koji je bio samo privučen uz bok broda a još nije bio podignut na brod. Uspeli su se u čamac i stisnuli se jedan uz drugog. Barton reče Tobu:

– Popet ćemo se na brod i tamo se sakriti. Brže i bolje ne možemo pobjeći. Noću, kad budemo udaljeni sto pedeset kilometara od obale, skočit ćemo na palubu. Dakle naprijed dok još pada kiša!

Napustili su čamac, popeli se na brod, preskočili ogradu i našli se na palubi. Sakrili su se iza hrpe naslaganih drva, a onda krenuli palubom do stepenica koje su vodile do komandnog mosta, odakle se stizalo do kućice za kormilo između dva dimnjaka. Popeli su se stepenicama i krenuli uz kabine. Oluja je bjesnjela i tresla vrata kabina. Jedna vrata bila su slabo zatvorena i otvorila su se. To kao da je bio poziv da uđu, pa Barton pomisli da će se najbolje sakriti u kabini prvog razreda, barem za neko vrijeme. Tko će od posade zaviriti u kabinu za koju se zna da je prazna?

Već na prvi pogled po krevetima se moglo zaključiti da je kabina slobodna, jer kreveti nisu bili presvućeni.

Barton i Tob uđu u kabinu, zatvore vrata i odahnu. Čuli su kako se oluja pomalo smiruje, no kiša je i dalje padala. Brod je imao sve više pare i njegov kotač se sve brže okretao.

– Mislim da se možemo čak i svući i osušiti odjeću – nakon nekog vremena reče Barton.

To su i učinili. Zatim su legli i odmarali se. Bili su iscrpljeni i iznemogli, a to nije bilo čudno. Proteklih dana u zatvoru malo su spavali, jer su neprestano razmišljali kako da se oslobode strašne optužbe.

Kiša je neprestano padala. Brod je plovio uzvodno kroz riječnu struju blago se ljuljajući i oni su ubrzo čvrsto zaspali.

IV

Spavali su dugo i nesmetano. Zatim su ih grubo probudili. Iako su

iznutra zatvorili kabinu, ona se s vanjske strane mogla otključati.

Brod je oko podneva pristao i ukrcao se nekoliko jahača s konjima. Za njih su morali otvoriti kabinu.

Probudivši se, Barton je čuo neki glas koji je rekao:

– Da, nema zabune. Ovo je boksač Barton Kelly, koji je jučer pobjegao iz zatvora u Sant Louisu. A ovo je njegov pratilac. Uspjeli su pobjeći i ušuljati se na »Riverqueen«.

Zatim je opet sve utihnulo.

Barton polako otvori oči i sjedne. Vidio je kako je jedan od ljudi koji su ušli u kabinu prišao Tobu Whiteu i snažnim pokretom ga povukao s kreveta tako da je Tob pao na pod.

Tob se probudio i počeo se ogleđavati. Barton je imao vremena da promotri trojicu došljaka. Naslutio je da su to trojica najvažnijih na brodu, naime kapetan, prvi kormilar i zapovjednik palube. Osim njih na brodu je jedan od najvažnijih bio i prvi strojar.

– Kako ste došli na brod? – upita ih jedan od ljudi.

Zatim ih je dalje ispitivao na način čovjeka naviknuta da zapovijeda i odmah dobiva odgovore na pitanja.

Barton Kelly već je čuo za Reda Briana, McLanea, kapetana »Riverqueena«, i sad je znao da je pred njim upravo taj čovjek.

McLane je bio visok, koščat, crvene brade i pergamentna lica, koje je izgledalo tako grubo kao da je sjekirom istesano iz drva.

O tom kapetanu kružile su različite priče, koje nisu bile ohrabrujuće.

– Naš čamac je bio probušen i tako smo morali plivati – odgovori Barton. – Ušli smo na brod preko

vašeg čamca koji još nije bio podignut. Sad smo u vašim rukama, kapetane. Ako nas izručite, dobit ćete čak i visoku nagradu.

Brian McLane se nasmiješi kad je čuo taj izvještaj.

— Vidio sam kako se boriš, mladiću moj — reče polako, s poštovanjem u glasu, pažljivo promatrajući Bartona. Barton je stajao potpuno gol pred došljacima, kao i Tob. Odjeća im se sušila na vješalicama iz ormara. — Ti si crvenokos kao i ja — doda McLane. — A znaš se i boriti kao ja, mladiću. Samo si glup, vrlo glup! Nije trebalo da opljačkate banku i uz to ubijete blagajnika. To je zaista bilo glupo! Takva glupost mora biti kažnjena! Mislim da ćemo vas baciti preko palube ovakve kakvi jeste. Tako ćete moći bolje plivati. Hajde naprijed!

Kapetan i ostali su se smijali.

— Zar ćete nas gole baciti preko palube? — upita iznenađeno Tob. — Ako na obali nađemo na neku ženu, ona će se smrtno prestrašiti. Mi...

— Nećete naići ni na kakvu ženu, jer mi se već nalazimo na Missouriju a obala je s obje strane nenaštanjena. Bit ćete sami, samo vas dvojica.

Ljudi ih propuste da prođu kroz vrata.

Barton se usudio nešto zamoliti, nije bio isuviše ponosan za to.

— Kapetane, nas su braća Mallo- ne uvalila u sve ovo. Tražili su od mene da izgubim borbu. Ja borbu nisam izgubio i nalogodavci Mallo- neovih izgubili su zbog toga mnogo novaca. I... — Barton ispriča sve ono što je ispričao sucu i poroti. Nije se baš previše nadao da će mu kapetan povjerovati i pomoći im. Stoga završi s gorčinom u glasu: — Ako želite pomoći dvojici nećudnih bjegunaca, kapetane, mi ćemo vam

zahvaliti tako da ćemo raditi na brodu sve što od nas budete tražili, samo za hranu. Pomozite nam, kapetane!

Kapetan se zamisli, a zatim reče:

— Vjerujem ti svaku riječ, momče. Ja dobro poznajem Malloneove.

Pred kabinu dode još jedan čovjek. Bio je to jedan od jahača koji su se usputno ukricali na brod. Barton to nije znao, pa se začudio što na brodu vidi čovjeka obučena u istrošeno jahaće odijelo, s mamuzama na čizmama. Osim toga čovjek je vonjao po konjskom znoju.

— Meni su potrebni ljudi koji znaju jahati i tjerati goveda — reče čovjek. — Ne smeta mi ako ih zakon progoni — zatim se obrati Bartonu: — Zna li jahati i tjerati goveda?

Barton se nasmiješi. Bez riječi podigne ruke i pokaže žuljeve, po kojima se moglo vidjeti da je iskus- san stočar. To je bilo uvjerljivije od riječi. Na njegovim rukama bile su i brazgotine koje nastaju od lasa omotana oko ruke. Kad se životinja počne otimati i trzati, nastanu takve brazgotine. Svaki pravi kauboj koji radi s lasom mora imati takve brazgotine.

— Hej, boksaču, ti si prije bio kauboj, je li? To mi se sviđa! — reče čovjek zadovoljno i obrati se kapetanu: — Uzet ću ih obojicu među svoje ljude. Baš takvi mi trebaju. Oni će si zaraditi za stan i hranu.

Crvenobradi kapetan „River- queena“ samo kimne glavom u znak pristanka.

Barton Kelly je promatrao čovjeka za kojeg je odsad trebalo da jaše. Bio je visok, mišićav i vitak. Imao je plave oči, kratak, malo prčast nos i izbočenu, odlučnu bradu. Po načinu na koji je napucao usne i neprestano se pomalo smješкао izgledao je nekako privlačno, odlučno, neu-

siljeno i simpatično. Bio je na čelu neustrašivih momaka, kakav je i sam. Bio je to odlučan i neustrašiv borac. Iz njega je izbijala neka privlačnost koja je osvajala.

Jahač čvrsto pogleda Bartonu u oči, nasmije se i pruži mu ruku:

– Zovem se Jeremy Adams. Moje ljude upoznat ćete poslije, a među njima ima i takvih koji nemaju baš mnogo poštovanja prema boksaču šampionu. Ti momci ni pred kim nemaju straha – postao je ozbiljan a pogled mu je bio tvrd i odlučan.

– Uzimam vas među svoje ljude – doda još odlučnije. – Vi ste pred zakonom bjegunci, a ja vas ipak uzimam. Pružit ću vam zaštitu, kruh i utočište. Za to tražim vjernost. Ako vam što kažem, to morate učiniti ili ću vas ubiti! – Nije bilo sumnje da je to zaista odlučan čovjek koji vodi isto tako odlučne ljude. Bio je čvrst i strog i nije znao za milost. – Pružam vam izbor. Možete skočiti preko palube ili ostanite ovdje. Ako ostanete, tada pripadate nama. Odlučite, i to brzo! Odmah!

Barton Kelly i Tob White izmijene poglede. Bili su gladni. Sjetili su se da će uskoro potjernice za njima kružiti cijelom zemljom i da će biti raspisana visoka nagrada za njihove glave. Svaki lovac na glave tražit će za njima. Na potjernicama će pisati: žive ili mrtve privesti ih, uz isplatu nagrade. Barton Kelly i Tob White izgubili su vjeru u pravdu. Željeli su utočište. Zbog toga su pristali na Adamsov prijedlog. Barton prihvati ispruženu ruku Jeremyja Adamsa a zatim se i Tob s njim rukovao.

V

Dan za danom »Riverqueen« je plovio prema zapadu, neprestano uzvodno uz Missouri, koji je na granici Kanzasa skretao prema sjeveru. Barton i Tob su malo-pomalo

saznali kakav je to u stvari brod i u kakvim je odnosima s tim Jeremy Adams.

Oni su još prije, u gradovima na Missisippiju i na riječnim brodovima, čuli glasine da je kapetan Brian McLane jedan od gusara na gornjem toku Missourija i da se bavi prljavim poslovima, no to nitko nije uspio dokazati. Osim toga na tom dijelu gornjeg Missourija nije bilo zakona, a na samoj rijeci, koja je protjecala kroz indijansko područje, kapetan broda bio je polubog kojem nitko ništa nije mogao učiniti.

Posljednji posao tog riječnog gusara i vlasnika »Riverqueena« bio je petsto izabranih konja koje je »Riverqueen« sa sjeverozapada prevezao u blizinu Saint Louisa. Konji su bili prekrasni i donijeli su mu sto dolara po grlu, a to je iznosilo pedeset tisuća dolara. Jeremy Adams i njegovi ljudi krenuli su na veliki put uzvodno uz rijeku da pomognu mornarima u timarenju petsto konja koji su se nalazili na brodu. Ali nisu se usudili poći do Saint Louisa, već su se putem ponovo ukricali na brod.

Bartonu i Tobiju bilo je jasno da je tih petsto konja ukradeno negdje na sjeverozapadu a zatim otpremljeno do kupca koji će ih vjerojatno narednih tjedana ili mjeseci prodavati po čitavu svijetu. Barton i Tob su tih dana shvatili da su se to udružile dvije bande, banda kradljivaca konja i stoke i banda gusara.

To je bilo nešto sasvim novo. Neki odvažni momci ukradu vrijedne životinje, dovedu ih na brod, smjeste u potpalublje i prevezu stotinu milja daleko, a riječni gusar ima raširenu mrežu veza da ih proda.

Barton Kelly i Tob White nisu se s tim slagali, ali nisu imali izbora i tako su se morali uključiti u po-

sao. Pred zakonom su bili ubojice i pljačkaši banke i morali su bježati da spase glave. Utočište su mogli naći samo kod ljudi koji su također bili s one strane zakona. To što su Barton i Tob bili nevini nije ništa značilo. U njihovu nevinost nitko nije vjerovao. Kad bi se iskricali bilo gdje na obali i pokušali pošteno živjeti, zacijelo bi ih ponovo uhvatili i nad njima bi bila izvršena presuda, objesili bi ih.

Postali su bjegunci i prognanici, ljudi izvan zakona, iako su tražili samo zaštitu, pomoć i utočište. Zasad im je još bilo lako prihvatiti pomoć i utočište, jer još nisu morali učiniti ništa što bi im opteretilo savjest.

Barton Kelly, koji je prije bio kauboj i odrastao među surovim momcima s pašnjaka, brzo se snašao među jahačima Jeremyja Adamsa. Ipak, tako smione i drske krivonoge momke kao što su bili ovi još nije sreo.

To su bili pravi gusari u sedlu, pljačkaši pašnjaka a takvima kakvi su bili stvorile su ih prilike.

Nakon svršetka rata goveda su se u Teksasu silno namnožila i nitko nije imao vremena i mogućnosti da ih žigoše.

Kad su se pojavila povoljna tržišta za takva goveda, svatko je mogao prisvojiti pravo na njih. Mnogi besposleni kauboji i beskućnici pošli su u lov na ta goveda. Goveda nisu bila obilježena i zvali su ih »maverick«. Kad »mavericka« više nije bilo, lovci na njih postali su kradljivci stoke, jer nisu mogli shvatiti da su se vremena promijenila. Tako su nekadašnji lovci postali banditi. Mnogi od njih nisu u to divlje vrijeme na Zapadu mogli naći pravi put, na onoj strani na kojoj se gradilo i stvaralo. Umjesto toga još su lovili i krali goveda.

Među takve se ubrajao i Adams sa svojim ljudima. Isprva su oni bili veoma suzdržani prema dvojici »novih«. Nijedan od njih nije imao osjećaj poštovanja prema Bartonu Kellyju, boksačkom šampionu. Ti momci nisu imali poštovanja ni pred kim i ni pred čim na svijetu. Ni Kid Pete Nicol, nespretni i bubuljičavi mladić iz San Antonija koji je neobično dobro jahao i pucao, ni Ring Diamond, momak pomalo nalik na Indijanca koji je bio jednako opasan kao i Kid Pete, ni Louis Hibbs, blijedi čovjek koji je izgledao kao da je isklesan iz stijene, ni Alamo Uvalde, plavokosi Teksašanin iz Uvalde-Countyja čije je pravo ime zacijelo bilo drugačije.

VI

Dan za danom »Riverqueen« je nesmetano plovio. To je bio vrlo star brod, ali njegovi kotlovi i strojevi bili su u redu. Bio je širok i u potpalublju se moglo mnogošta smjestiti. Zbog širine je imao plitak gaz, pa je mogao nesmetano ploviti vrlo daleko, sve do velikih vodopada Montane. Ali tako daleko ovaj put nije plovio.

Prešli su već mnogo milja, dotakli su granicu Kanzasa i plovili dalje prema sjeverozapadu. Po Bartonovu nagađanju nalazili su se već u sjevernoj Nebraski ili možda čak u južnoj Dakoti.

Bila je to prekrasna vožnja, kraljici uz obalu neprestano su se izmjenjivali.

Jedne noći »Riverqueen« je plovio oko nekog otoka u Missouriju, između dvije stijene do mrtvog riječnog rukavca.

Barton, stojeći na palubi, divio se spretnosti kapetana, koji je sâm preuzeo kormilo. Ponekad su se čule zapovijedi koje je izdavao pomoću cijevi spojene sa strojarnicom.

Dolje su se njegove zapovijedi točno izvršavale. Ogromni kotač katkad je mirovao, da bi se zatim opet okrenuo malo naprijed, malo natrag, već prema potrebi.

Jeremy Adams, koji je stajao na palubi pokraj Bartona, reče:

– Sada uplovjavamo u zemlju s milijun klisura. Iskrcat ćemo se a zatim jahati. Ima mnogo putova koji vode u zemlju s milijun klisura. Ali odavde se ne može lako izaći, barem onda kad se tjeraju ukradeni konji. Put rijekom je trik u našem poslu – tiho se nasmije a zatim nastavi: – Tamo se nalazi neki bogataš, pravi kralj koji posjeduje pedeset tisuća goveda i pet tisuća konja. Ostali žive u sjeni toga kralja. Mi smo mu prvi put oduzeli petsto konja koji su bili u dolinama njegova carstva. Ovaj put ćemo mu uzeti još više. Kladim se da opet neće saznati na koji način smo odveli konje iz njegova kraja.

Barton je razmišljao o tim riječima. Okrenuo je glavu i počeo pažljivo promatrati Jeremyja Adamsa. Mjesec je sjao, ali lice razbojnika i konjokradice bilo je skriveno ispod velikog oboda šešira. Samo su mu svijetle oči sjale. Barton je vidio da je vrlo uzbuđen.

– Kako se zove čovjek kojeg namjeravate okrasti?

– Okrasti? Ta riječ ružno zvuči – odgovori Adams. – Kako li su različita stanovišta s kojih se to promatra! Bartone, mi samo oduzimamo velikom lopovu dio njegova plijena. Taj kralj konja zove se Abe Natchez. Ima dva sina i čvrstog predradnika. Oni su osnovali carstvo Abea Natcheza na vrlo grub način. Vladali su zemljom i nitko se nije usudio da ista poduzme protiv njih. No mi smo se usudili!

On ušuti i pomakne se malo naprijed. Na obali su najednom opazi-

li vatru, kao da se upravo tog časa upalila. Bila je to markacija. »River-queen« se uputio u tom smjeru, tik uz strmu stjenovitu obalu.

Uz vatru su stajala dva čovjeka. Imali su konje i puške u rukama.

– Zdravo, momci! – poviče Jeremy Adams kroz buku strojeva koji su manevrirali da brod pristane uz obalu.

Tob White pride Bartonu, uhvati ga za ruku i ogorčeno promrmlja:

– Sada postaje ozbiljno. Upali smo u razbojničku spilju. Uskoro ćemo se pridružiti bandi i početi živjeti razbojničkim životom. Ovaj brod je samo prijevozno sredstvo za vanjski svijet. Što li nas očekuje u toj zemlji koju zovu zemljom s milijun klisura?

– Vidjet ćemo, Tobe – promrmlja Barton. – Ali ne zaboravi da smo mi samo dvojica ubojica i pljačkaša banke koje progoni zakon i da bi nas vjerojatno već uhvatili da se nismo ukrcali na ovaj brod.

Tob White zaškripi zubima i promrmlja nešto nerazumljivo u bradu. Ušutjeli su, promatrajući što se zbiva. Nisu slutili dobro. Vidjeli su kako su se oba mosta za pristajanje spustila na obalu. Zatim su Adamsovi ljudi izveli na kopno jahće konje i izvezli dvojica teretna kola s upregnutim konjima. Ono što je bilo u kolima zacijelo je bilo namijenjeno banditskom logoru.

U međuvremenu su nestali mjesec i zvijezde. Polako se danilo. Barton i Tob povezli su se kolima.

Kad je zasjalo sunce, stigli su na malu čistinu okruženu kamenjem poput vijenca. Kamenje je bilo šiljasto od vjetrova i nevremena i izgledalo je poput grebena u moru.

Put je vodio preko te čistine. Kola su se kretala polako, okružena jahćima. Dvojica koja su zapalila vatru uz rijeku bila su također pri-

sutna. U toku jutra prešli su čistinu, a zatim su se mučno probijali kroz kanjone i male doline. Napokon su stigli do velike klisure pune pukotina i procijepa. Bio je to divlji, pust kraj.

Kola su krenula kroz neku široku pećinu, koja je u unutrašnjosti bila još šira i izgledala poput kotla.

Odjednom ugledali su naselje od desetak drvenih kuća sa stajama i ostalim gospodarskim zgradama.

Bilo je tu i nekoliko koralna, trgovina i salun.

Procijepi i pukotine u klisurama vodili su iz naselja poput hodnika. Nekoliko goveda paslo je na pašnjacima a u koralima je bilo mnogo konja.

Iz dimnjaka se dizao dim i sve je izgledalo nekako mirno i idilično. Ali bilo je to naselje bandita u pustom kraju.

Jeremy Adams dojaše do kola u kojima su bili Barton i Tob i dovikne im iz sedla:

— Eto, to je vaše sklonište! Sada ste na cilju. Primljeni ste u zajednicu prognanih. Ovdje ćete naći zaštitu i utočište, a to znači da ćete morati pridonijeti svoj dio.

Nakon tih riječi udalji se sa svojim pratiocima.

* * *

Malo zatim smjestili su ih u neku veliku kuću, koju su dijelili s još šest ljudi. Kuća je bila nečista i zapuštena.

Od šesterice ljudi bila su prisutna samo četvorica. Dvojica od njih ležala su na krevetima i očito čekali poziv na ručak. Treći je sjedio na klupi i smatao cigaretu. Izgledao je kao čudovište, kao panj od mišića s malom glavom i podmuklim očima. Četvrti je bio krupan Crnac koji se neprestano smijuljio. Kimnuo je glavom u znak pozdrava prido-

šlicama. To je bio jedini čovjek u prostoriji koji ih je pozdravio. Ostala trojica samo su buljila u njih.

Zatim se prema njima okrene div koji je smotao cigaretu.

— Novi? — upita. — Baš dobro! Odmah na posao! I moj krevet treba već jednom namjestiti. Ime mi je Pat Brown a zovu me Čekić ili Pat-Čekić. Vi morate činiti sve što vam ja naredim. Onda, što sam naredio?

— nakrenuvši glavu, čekao je odgovor. Kako ga nije dobio, stavi dlan uz uho da bi bolje čuo i nastavi: — Zar ste gluhi?

Tob White se uputi prema jednom slobodnom krevetu i sjedne. Barton i on, znao je, neće dopustiti da im ovdje netko naređuje. Ljudi u tom logoru bili su priprosti i poštovali su samo jačeg od sebe. Među njima je postojala određena hijerarhija i svatko tko je želio prevlast morao ju je sam izboriti. Osobito je to vrijedilo za pridošlice.

Bilo je očito da će se Barton i Tob usprotiviti.

Kad bi izvršili naloge Pat-Čekića, odmah bi ih i oni slabiji od njega pokušali pokoriti. Što bi se više pokoravali izvršavajući zapovijedi, njihov položaj na logorskoj rangljestvici bio bi niži. Završili bi kao čistači logora i morali bi slušati svačije zapovijedi.

Barton se mirno osvrnuo po sobi, kako bi sve dobro pogledao. Zatim se okrenuo prema Pat-Čekiću i rekao:

— Ako ovdje budemo naizmjenično održavali red i čistoću, nisam protiv toga. I mi ćemo se po redu izmjenjivati. Ako navečer zatekne-
mo čistu prostoriju, tada ćemo je naredne večeri isto tako čistu ostaviti drugome. Je li to jasno?

Izgovorio je to oštro i izazivački. Neko vrijeme je vladala tišina. Dvojica koja su ležala na ležajima

šutke sjednu, očekujući što će se zbiti.

Crnac koji je kamenom brusio nož na klupi ustane i postavi se uz zid, kao da je htio zauzeti što manje mjesta. Bio je visok i zacijelo vrlo jak. Nosio je kaubojsko odijelo i sigurno je bio dobar stočar.

Pat-Čekić prvo spremi smotanu cigaretu u neku staru kutiju. Pažljivo je zatvori, digne se i stavi je na policu uz porculansku figuricu plesačice. Zatim se okrene prema Bartonu i reče:

– Bio si boksač, već sam čuo o tome. Ti si jedan od momaka koje treba podučiti.

Približio se Bartonu. Bio je teži od sto kilograma. Bio je bandit koji je živio među banditima i koji je među najokorjelijim momcima sačuvao svoj autoritet. Živio je uz granicu i prošao kroz mnogo divljih borbi.

Približio se Bartonu, a zatim se sve zbilo brzo. Njegova desnica bila je samo trik. Pretpostavljao je da će se Barton sagnuti. Hitro je digao lijevu nogu i udario iz sve snage.

Da je udario točno, borba bi bila završena. Po običaju okrutnih momaka s graničnog područja, koji nisu poštovali nikakva pravila, Pat-Čekić bi zatim protivnika nespremno za borbu tako izudarao nogama da bi ovaj zauvijek ostao onesposobljen. Ali nije pogodio kako je naumio. Barton se u posljednjem trenutku izmakao u stranu i bedrom zadržao nesmiljeni udarac protivnika. Mišići njegova bedra bili su gotovo paralizirani i jedva je mogao pokrenuti nogu. Ledima se podupro o zid uz koji se teturajući zaustavio.

Pružio je desnicu, koja je poput malja pogodila Pat-Čekića između obrva, odgurnuvši tako njegovu malu okruglu glavu pokrivenu če-

kinjastom kosom. Patova donja vilica se ovjesila. Barton se ramenima naglo odgurne od zida i oslonivši se na neozlijeđenu nogu, snažno udari ljevicom. Bič je to pun pogodak. Zatim se baci naprijed, objema rukama uhvati Pat-Čekića za noge, desnim ramenom se odupre o njegovu bradu i Pat-Čekić tresne na leđa. Ali brzo se oslobodi Bartonova pritiska na noge počevši divlje njima lomati. Barton se na vrijeme otoktrlija u stranu i skoči na noge. Opet je vladao ozlijeđenom nogom, tako da se mogao kretati.

Pat-Čekić je klečao jedva hvatajući zrak. Udarac u bradu bio je jak. Držao se objema rukama za vrat, usna mu je krvarila a oči su mu gotovo ispale iz duplja.

– Pridi, samo pridi! – dražio ga je Barton.

Ogromni čovjek se teškom mukom digne. Izgledao je bespomoćno. Barton ga više nije puštao na miru. To što mu je dopustio da ustane bilo je već mnogo više nego što se u tom kraju dopuštalo protivniku. Udari ga još jednom sijeve i zdesna. Kad je Pat-Čekić zateturio i pogнутe glave pošao prema Bartonu, kako bi se na njemu zadržao da ponovo ne padne, Barton ga opet udari svom snagom. Pat-Čekić je stenjao dok je glavinjao natraške, a zatim se spotakao o stolac i svom težinom pao na pod.

– Aaah! – dahne i sjedne, opipavši bradu.

Barton, koji je stajao nad njim i čekao, osjećao je bol u ruci i ramenu. Kada će ta borba napokon biti završena, pomisli ogorčeno i što će još morati učiniti da ovo brdo sasvim pokorim? Uto vidje kako se Pat-Čekić ponovo digao. U pravom smislu riječi bio je pretučen. Pogled mu je bio staklast i mogao je zahvaliti samo svojoj čvrstoj građi što je

bio sposoban da ustane. Upornost i tvrdoglavost, jer je dotad uvijek pobjeđivao i najopasnije momke, naglale su ga da se još jednom digne.

Barton mu polako pride. Odmaknuvši glavu, izbjegao je slabe i neprecizne udarce, a zatim udario protivnika još dva puta.

Kad je Pat Čekić ponovo pao, Barton s olakšanjem pomisli da je borbi napokon došao kraj. I zaista, bio je kraj. Pat Čekić je bio poražen.

Tob i ostala trojica odahnu. Jedan od bandita reče gotovo drščući:

— Ovo nije san! Zaista sam to vidio! Pat Čekić leži na podu! Neće nikada preboljeti što je i on jednom bio poražen.

Bartona su boljele ruke. Prigušivao je u sebi umor, bol, jad i ogorčenje. Obuhvatio je pogledom sve ljude u sobi i rekao:

— Ne želim živjeti u svinjcu. Želim čistu kuću. Dakle počnite!

Tob White ustane s ruba kreveta.

— Možete početi odmah po trojica, jer ja sam u smjeni s Tobom — reče Barton.

Crnac se nasmije i odgovori.

— Ne želim se zamjeriti čovjeku koji je pretukao Pata Čekića. Odmah ću donijeti dva vedra vode.

— Ja ću pomesti da možemo odmah prati — spremno reče drugi čovjek, a treći ustane i kimne glavom.

Svi su bez riječi promatrali Pat Čekića, koji se počeo micati, a zatim je na rukama i koljenima dopuzao do stola, uspravio se i oteturao napolje. Pošli su za njim i vidjeli kako je stao kraj valova i zagnjurio glavu u vodu.

Barton pride drugom kraju valova i stavi u vodu ruke do laktova.

Hladna voda mu je godila. Zatim opere lice i vrat pa šutke pogleda preko valova u Pat Čekića. Vidjelo se da ovaj nešto smišlja. Male oči su mu bijesno sijevale, a onda se nenadano nasmiješio kao da se sjetio neke dobre šale.

— U redu. Jednom svatko mora dobiti batina. Tako je to u životu! Sasvim pristojno si me pretukao, boksaču! Dosad sam mislio da mogu izaći nakraj sa svakim boksačem. Priličan broj sam ih bacio na zemlju. No u redu, nisam zlopamtilo.

— Sada ćemo svi očistiti kuću — reče Barton. — I ti ćeš u tome sudjelovati.

— Dobro, boksaču, hoću — Pat Čekić se okrene i pogleda ostale ljude. — Ovaj put sam pobijeden — reče im. — To će neke mladiće u ovom logoru veoma razveseliti. Kako ne! Ja ih sve mogu pretući, a idući put čak i ovog boksača.

* * *

Ostatak dana prošao je mirno za Bartona Kellyja i Toba Whitea. Tumarali su po logoru, sve razgledali i ustanovili da tu ima i nekoliko žena. Bio je to pravi gradić s oženjenim građanima i neženjama, s obrtnicima, trgovcem i vlasnikom saluna. Postojalo je čak i stovarište i poštanska stanica.

Sve je bilo u pokretu, neprestano su dolazili i odlazili jahači i vozila, pa je Bartonu i Tobu postalo jasno da u tom kraju mora biti još takvih logora.

Zatim su se vratili u središte naselja. Ispred velike zgrade saluna prišao im je sa smiješkom plavobradi Alamo Uvalde, kojeg su zvali Texas. On se nasmije i reče Bartonu:

— Već sam čuo da si pretukao

Pat Čekića. To se mora zaliti! Pozivam vas!

Uhvati ih za ramena i gurne ispred sebe kroz vrata saluna. Bio je to jednostavan salon, a na granici i nije mogao biti drugačiji. Bar se sastojao od dasaka postavljenih preko praznih bačvi. Nekoliko polica za boce, tri šarene uljane slike, zrcalo, velika viseća karbidna svjetiljka, nekoliko stolova, klupa i stolica bilo je čitavo unutrašnje uređenje saluna.

Prolaz je vodio prijeko do trgovine. U salonu je bilo nekoliko ljudi. Neki čovjek je u kutu prebirao po žicama gitare.

Činilo se da Alamo posvuda ima prijatelja. Pozdravljali su ga sa svih strana. Bartona su oprezno motrili. Po čitavu logoru se ubrzo pročulo da je pretukao dotad nepobjedivog Pat Čekića.

Gostioničar je izgledao poput jednorukog gusara. Umjesto lijeve ruke služio se željeznom kukom. Dok im je točio piće, iza njih je nastalo neko komešanje. Barton se okrene. Ugledao je djevojku. Bila je u pratnji čovjeka obučena u tamno odijelo. Izgledao je poput gospode s istoka. Nosio je bijelu svilenu košulju i prekrasan prsluk. Na njegovoj kravati svjetlucaje biser. Držao se uspravno, ali je na jednu nogu hramao a lijeva ruka mu je beživotno visila uz tijelo. Djevojka ga je podržavala i odvela do okruglog kockarskog stola u kutu. Zatim je stala iza stolca na koji je čovjek sjeo. Bilo je očito da mu pripada.

Barton Kelly je pomno promatrao djevojku. Bila je u tamnozelenoj jednostavnoj haljini. Kosa joj je bila bakrene boje a zelene oči poput njezinih Barton još nikada nije vidio.

Stajala je iza stolca tiha i uspravna. Izgledala je pomalo izgubljeno,

ali se ipak vidjelo da je to hrabra djevojka. Stajala je poput čovjeka koji se nečemu nada svim svojim bićem. Tako se barem činilo Bartonu Kellyju. Bila je vrlo lijepa. Jednog trenutka njihove oči su se susrele. Ali ona odmah ponikne pogledom, a onda se zagleda preko ramena čovjeka s kojim je došla za kockarski stol.

Igrao se poker. Bila je to oštra i brza igra. Čovjek obučen poput kockara, s kojim je došla djevojka, igrao je s okorjelim ljudima iz logora oštru igru u visoke uloge, igru koju su oni voljeli i koja je mogla donijeti velik dobitak, ali bila je isto toliko i riskantna.

Barton prošapće Alamu:

– Tko je to, Texase?

Alamo ga iznenađeno pogleda.

– To je Alex Grand sa kćeri Elizabeth. To je Fair Play Grand. Zar nikada nisi čuo o njemu? On je bjeGUNAC pred zakonom kao i svi mi ovdje. Mnogim momcima odnio je velik novac još prije nego što su ga stigli dobro i pogledati, novac koji su teško zaradili i za koji su se izlagali velikim opasnostima. Oduzima im ga s lakoćom i gotovo bi se moglo reći da je on najbogatiji čovjek među nama.

– Ali djevojka ... kako ju je samo mogao dovesti u ovaj kraj bez zakona? – pitao je dalje Barton.

Alamo ga pogleda pa odgovori:

– A što je drugo mogao učiniti? Ona je s njim jer to želi, jer hoće da ga odvede u novi svijet. On se o njoj veoma brine. Njih kao da povezuje neka tajna. Liz je ovdje sigurnija nego bilo gdje drugdje. Hulje posvuda vrebaju na djevojke. Ona ovdje utjelovljuje sve ono što je za nas izgubljeno i o čemu samo ponekad sanjamo. Sve što je lijepo i dobro ovdje je izgubljeno. Možeš o tome samo sanjati, jer svi smo mi prog-

nanici – podigne čašu, a njegov otvoreni i smioni smiješak bio je pun gorčine i nezadovoljstva. Kad su odložili čaše, Alamo promrmlja: – Nekoć, kad sam morao bježati iz Teksasa, ostavio sam djevojku. Bila je poput Elizabeth. Svaki od nas je nekoga ostavio... – najednom se prekine i upita: – Hoćeš li da te predstavim?

Nije čekao odgovor, nego je uhvatio Bartona za ruku i odveo ga do okruglog stola, do djevojke koja je stajala iza svog oca.

– Liz – reče Alamo – htio bih ti predstaviti svog prijatelja iz Teksasa. To je Barton Kelly. Bartone, ovo je gospodica Elizabeth Grand. Dobri prijatelji poput mene smiju je zvati samo Liz.

Bartonu se činilo da sve to sluša iz velike daljine. Gledao je u djevojčine zelene oči i usne koje su mu bile na dohvatu. Opazio je nekoliko pjegica i jedva naznačenu crtu od nosa do kuta usana, koja je odavala gorka iskustva. Ova djevojka je prošla kroz mnogo zla i okrutnosti, pomisli Barton.

Nije se nasmiješila, ostala je ozbiljna i promatrala ga je. I on ništa nije rekao. Naklonio se i mirno je promatrao.

Nakon nekog vremena ona kimne glavom i malo se nasmiješi.

– Svi Teksašani drže se zajedno i brzo se sprijatelje. I ja sam iz Teksasa. Bartone Kelly, veseli me što smo se upoznali. Sada me, molim vas, ispričajte. Ja, naime, nosim sreću svom ocu i moram ostati uz njega.

Ona pruži ruku Bartonu i ponovo se okrene k stolu za kojim se kartalo. Njezin smiješak bio je ljubazan i topao.

Texas i Barton pođu prema baru. Tob ih je tamo čekao i značajno pogledao Bartona.

– Mislim da ću se danas gadno napiti – promrmlja Alamo Uvalde.

Popili su još po jednu čašu i napustili bar. Izašli su na ulicu i ustanovili da je poslijepodne brzo prošlo. Vratili su se u svoje prenočište i pitali se što će im se još dogoditi i što im se sprema u skoroj budućnosti.

VII

Nisu morali dugo čekati. Već nakon večere u restoranu Jeremy Adams je počeo birati ljude. Poslao je i glasnike ljudima koji su tu boravili sa svojim ženama. Barton i Tob dobili su zapovijed da u koralu izaberu dobre konje i sedla. U trgovini su na kredit morali kupiti dvije puške i dovoljno municije.

– To će se odbiti od vašeg kasnijeg udjela, kao i troškovi prehrane u našem restoranu – objasnio im je Jeremy Adams.

Što su Barton i Tob mogli učiniti? Morali su poslušati. Nisu imali izbora. Kad su se momci u noći okupili kod koralu, Barton i Tob bili su među njima. Imali su revolvere i municiju a u bisagama puške.

Kad su pojahali pod vodstvom Jeremyja Adamsa, bilo ih je više od dva tuceta, gotovo trideset jahača, koliko su Barton i Tob uspjeli izbrojiti. Jahali su kroz mračni klanac u kojem je između visokih stijena odzvanjao topot kopita. Zatim ih je put vodio preko zaravni pokrivene šiljastim klisurama što su činile labirint iz kojeg bi se teško našao izlaz. Ali Jeremy Adams vodio ih je sigurno kroz noć obasjanu zvijezdama i mjesečinom. Zatim su se uspjeli do još jedne zaravni preko nekog prijevoja, gdje su također stršale tisuće vršaka oštih stijena prošupljenih od erozije. Na drugoj strani mnoštvo klanaca vodilo je u veliku dolinu kojoj se nije mogao

vidjeti kraj. Poslije se ispostavilo da je ono što je odozgo, u mraku, izgledalo kao dolina u stvari bilo područje puno brežuljaka i udolina s velikim pašnjacima i šumarcima zaštićenim od zimskih oluja.

Taj predio se prostirao prema zapadu. Ogromni kanjoni vodili su sa svih strana dole. Prije nego što je svanuo dan, jahači su stigli do pošumljenog vrha brežuljka. Tu su se zadržali cijeli dan, odmarali se, spavali i neprestano se izmjenjivali na straži.

Prošao je dan, a nisu ugledali nikoga osim stada goveda. Kad se opet smračilo, Jeremy Adams je podijelio ljude u tri skupine.

Jednu skupinu je vodio Ring Diamond. Drugu je preuzeo bljedoliki Louis Hibbs, kojeg je Barton smatrao osobito opasnim i nemilosrdnim. Treću skupinu je poveo sam Jeremy Adams. Barton i Tob pripali su toj skupini.

Jahali su iza Jeremyja Adamsa preko brežuljaka i stigli do duboke i široke udoline. Dolje se na mjesecini zrcalilo dugačko jezero.

Na jugozapadnoj strani jezera bila je koliba a kraj nje koral i ostava.

Jeremy Adams okrene se svojim ljudima:

– Bit će jednostavno. Običi ćemo jezero i tiho pred sobom tjerati goveda. U ovo toplo doba godine goveda je dolje mnogo. Moći ćemo skupiti veliko stado. Louis Hibbs će nas sa svojom skupinom osiguravati prema zapadu, upozoravat će na svaku opasnost i čak će neko vrijeme moći zadržati protivnike ako bi bilo potrebno. Ring Diamond će sa svoja četiri momka zadržati pastire dolje u kolibi, a ako treba, i srediti čuvare. Radit ćemo tiho i nečujno. A sada krenimo!

Odveo ih je u udolinu, a zatim su jahali prema sjeveru oko jezera.

Odmah su naišli na mnogo goveda. Jahali su polako, gotovo korakom. Nisu stvarali buku, samo su tu i tamo zavitali lasom. Nisu se čak služili ni bičevima. Trebalo im je mnogo strpljivosti da potjeraju prva goveda, a poslije je već bilo lakše. Kad su skupili omanje stado, priključila su im se i ostala goveda. Morali su paziti na krajnja goveda u sve većem stadu i tjerati ih naprijed.

Najednom su se oglasili pucnji. Kod pastirske kolibe počela je borba. Ring Diamond i njegovi momci zadržavali su pastire. Barton osjeti gorčinu. Prije, dok je još bio kauboj, često je tjerao goveda. Poslije, kad je postao boksač, često je sanjao o tom vremenu i neprestano priželjkivao da može opet jahati po pašnjacima. Sada je mogao, ali ga to nije veselilo. Sada je krao goveda! Jahao je s bandom koja se ne koleba ako treba proliti krv.

Trebalo im je više od sata da obidu jezero, tjerajući stado pred sobom najprije na jug, a zatim na istok. U velikom luku zaobišli su kolibu iz koje se još pucalo, a meci kradljivaca stoke prstali su oko nje.

Najednom pucnji utihnu. U noći se čulo mukanje goveda i pucketanje biča. Sada su nemilosrdno tjerovali stoku. Bilo je to prilično stado, Barton je ocijenio da bi moglo biti nešto više od tisuću goveda.

Njegov konj se najednom trgne. On se zaustavi i ugleda kako netko leži u travi. Sjaše i približi se. Morao je zaobići jednu kravu koja mu je dolazila u susret, jer je čula kako muče njeno tele.

Barton klekne kraj nepomičnog čovjeka u travi. Kad ga je dotaknuo, osjetio je da je živ i da je pri svijesti, jer se čovjek trgnuo.

– U redu, momče – promrmlja Barton. – Nisam sjahao da te do-

krajčim. Samo sam htio vidjeti mogu li ti pomoći...

On ušuti, jer mu se približavao neki jahač.

– Što se ovdje događa? – začuje okrutan glas Jeremyja Adamsa.

– Samo sam htio ustanoviti je li živ – odgovori Barton i digne se.

– Pa je li živ?

– Nije, mrtav je – odgovori Barton.

– Onda ga ostavi i kreni za mnom!

Glas Jeremyja Adamsa nije dopuštao prigovor. Barton poslušao. Nije mogao učiniti ništa više za tog kauboja koji se tresao od straha.

Slijedio je Adamsa, koji je putem pozvao još nekoliko jahača da ga slijede.

Krenuli su prema pastirskoj kolibi. Tamo im je pošao u susret Ring Diamond. Punio je vinčesterku i rekao:

– Ostala su još dvojica u kolibi. Pucali su tako dugo dok nismo izrešetali kolibu i umirili ih.

Rekao je to hladno.

Barton se naježio. Sada je točno znao s kakvom se bandom povezao. Ti kradljivci stoke mogli bi izazvati i rat na pašnjacima. Oni se sa stočarima bore za goveda. To nije bila rijetkost u prošlosti Zapada. Nikako! Posvuda na pašnjacima bili su kradljivci stoke, moćni, ponegdje čak moćniji od stočara. Upuštali su se u otvoren rat s rančerima a zatim ih ubijali i pljačkali.

Bartonu Kellyju bilo je sada jasno za čim teži Jeremy Adams. Želi se boriti s Abeom Natchezom za vlast u tom kraju. Želi pobijediti kralja goveda.

Barton se pitao hoće li to biti moguće.

Ali zašto ne? Tu još nije bilo zakona. Zemlja je većim dijelom pri-

padala Indijancima koji su neprestano ratovali s vojskom.

Iz kolibe su iznijeli dva nepomična tijela a zatim su je zapalili. Barton se pitao čini li sve to Jeremy Adams da bi se domogao goveda ili ga neki drugi razlozi na to navode. Postoji li možda između njega i Abea Natcheza neka osobna mržnja?

Kako je uopće moguće da se u tom kraju nalazi već pedeset tisuća goveda? Sve su to bila pitanja na koja Barton nije mogao naći odgovor. Za velika stada potrebno je mnogo godina, deset, dvadeset pa čak i trideset. Ovisilo je to o tome kako goveda provode zimu i nije li divljač iznakazila telad.

No kako bilo da bilo, Barton na sva ta pitanja nije nalazio odgovor. Znao je samo da jaše s razbojnicima i pljačkašima koji ne znaju za milost. On, kojeg su htjeli objesiti zbog umorstva, osjećao je odvratnost prema njima i neprestano je razmišljao kako bi se Tob i on mogli osloboditi. Ali nije vidio izlaza.

Jeremy Adams vodio ih je prema zapadu. Ubrzo su naišli na Louisa Hibbsa i njegove ljude, pa ih je sada bilo na okupu više od polovice. Ostali su tjerali goveda. Barton želio da su Tob i on kod onih drugih koji tjeraju goveda, jer tamo kamo ih Jeremy Adams sada vodi zacijelo će opet biti okršaja.

Jahali su brzo i šutke, samo je odjekivao topot kopita njihovih konja. Jeremy Adams se dobro snalazio u tom kraju, kao da je tu proveo mnogo godina. Sigurno ih je vodio kroz klance i pokraj šiljastih stijena i klisura koje su stršale u nebo. Jahali su mnogo kilometara i napokon stigli na cilj.

* * *

U širokoj udolini okruženoj brežuljcima nalazio se ranč. Najprije je

Barton pomislio da je tu Natchezova kuća, ali je ubrzo uvidio da se prevario. To dolje mogle su biti samo gospodarske zgrade.

Kad je ugledao prostrane korale koji su se nazirali na mjesecini, znao je da je to ranč konja. Jeremy Adams okrenuo se u sedlu i rekao:

– Prošli put smo uzeli petsto konja. Da vidimo koliko će ih biti danas!

Skupina ga je slijedila. Jahali su korakom i zaustavili se pokraj pošumljenog brežuljka, gdje su se u niskim tamnim sjenama pokušali zakloniti. Imali su i sreće, jer su upravo u tom trenutku tamni oblaci pokrili nebo.

Neopazice su se šuljali prema koralu.

– Tko ide? – poviče netko kraj koralu, koji im je već bio na domaku.

Počeli su pucati. Pucnji su gromko odjeknuli i narušili noćnu tišinu. Istovremeno su pđboli konje da što prije stignu do koralu. Barton i Tob su malo zaostali. najednom se iza njih pojavi Louis Hibbs i poviče:

– Hajde! Valjda ne mislite da smo vas povelili kao goste!

Samo što je to izgovorio, oglasi se pucanj. Zacijelo je pucao čuvar koralu. Kad su oni počeli pucati, on se pritajio, ali sada je prihvatio borbu. Njegov pucanj obori Toba Whitea s konja.

Barton je to opazio. On krikne, zaustavi se i odjaše natrag.

Čovjek kod koralu je još pucao i njegovi hici su opasno fijukali kraj Bartona. On se baci sa sedla i klekne pokraj Toba. Tob sjedne i reče:

– Nije ništa strašno. Metak me samo okrznuo. Vjerujem da sam pao s konja od straha, a ne od hica. Gdje je moj konj?

Barton se brzo uspravi. U blizini

je stajao konj. On ga povede i vrati Tobu.

– Metak mi je samo ogrebao kožu na rebrima – reče Tob. – Zbogga, onaj momak još puca! Uskoro ću pogoditi tog jadnika koji se hrabro bori za svog gazdu.

Tob se uspne na sedlo. U međuvremenu su napadači već gotovo prodrli na ranč. Posvuda se pucalo, jer je na Natchezovu ranču zacijelo bilo nekoliko momaka, koji su se snažno odupirali napadu. Ali čuvar kraj koralu više nije pucao. S te strane su se približavali napadači. Jedan od njih zaustavi se kod Bartona i Toba.

– Sredili su te, djedice, je li? Ako te to tješi, mogu ti reći da smo udesili momka koji ti je to učinio. Taj više nikada neće ni na koga pucati.

– To me ne tješi – promrmlja mrzovoljno Tob.

Louis Hibbs ga više nije čuo, jer je odjahao dalje. Iz kuće više nisu odjekivali pucnji. Ljudi koji su bili unutra bili su mrtvi ili ranjeni.

Banditi su ispraznili koral. Skupili su priličan broj konja i pripremali se da krenu. Barton i Tob im se priključe. Jeremy Adams projaše pokraj njih i reče:

– Dosad nam niste baš mnogo pomogli. Nisam vas vidio tamo gdje je trebalo nešto učiniti.

– Tob je ranjen – odgovori mrzovoljno Barton. – Nije dopustio da ga previjem, čak ni da mi pogledam ranu.

– Za to ionako ne bi bilo vremena – odgovori odsječno Jeremy Adams. – Nalazimo se već blizu glavnog ranča. Hici su se čuli daleko. Abe Natchez vjerojatno već okuplja svoje ljude. Moramo što brže odvesti konje. Ali ako je potrebno, ti možeš ostati s Tobom i pobri nuti se za njega. Ionako nam niste bili korisni.

Nakon tih riječi podbode konja i brzo krene da opet preuzme vodstvo.

Tob White najednom izjaše iz prašine koju su podigli konji i zaustavi se u sjeni nekog drveća. Barton ga je slijedio.

– Što je, Tobe? – upita ga.

Nekoliko stotina konja sve više se udaljavalo. Bilo ih je zacijelo više od petsto: Kako su ih držali u koralu, vjerojatno su to bile skupocjene kobile ili pripitomljeni konji za prodaju.

Ali sve to sada nijeanimalo Bartona. Bio je sretan što su se konji udaljavali. Uto začuje Tobov umorni glas:

– Ne mogu više, Barte, moj mladiću.

Tob iznenada padne sa sedla prije nego što mu je Barton uspio pomoći.

Barton brzo side s konja i klekne pokraj Toba. Postalo mu je jasno da ga je Tob dosad varao. Bio je ozbiljno ranjen. Jedna strana hlača bila mu je natopljena krvlju sve do čizama. Barton mu prereže odjeću. Iako su bili u sjeni, noć je bila obasjana mjesečinom i Barton je mogao dobro vidjeti ranu.

– Zaboga, samo da Tob ne umre!
– promrmljao je.

Znao je da Tob u tijelu ima metak i da mu ne može pomoći. Nije bio liječnik. Ne bi pomoglo ni da pokuša zaustaviti krvarenje, jer bi nastalo unutrašnje krvarenje.

To je dakle naš put, naša prokleta sudbina, pomisli Barton Kelly. Oh, da sam bar dopustio da me pobijedi onaj Ed Adamson! Tada se sve ovo ne bi dogodilo. Ne bismo postali izbjeglice, ne bismo se našli ovdje i dobri Tob ne bi morao umrijeti. Zašto nas sudbina ovako kažnjava?

Čak i čovjeka poput Bartona, koji je bio borac i nije se dao lako zaplašiti nevoljama, mogle su ponekad obuzeti crne misli.

On stegne ranu što je bolje mogao.

– U redu je, Barte – promrmlja Tob. – Sada brzo nestani odavde. Nije dobro da ostaneš pokraj mene. Ako te uhvate Natchezovi ljudi, sigurno će te objesiti. A takva nas je smrt već mogla snaći u Saint Louisu. Dakle kreni, mladiću, sa mnom je ionako gotovo – glas mu je bio sve slabiji i iza svake riječi bila je sve duža stanka. – Neće mi biti teško umrijeti, samo da znam da si se izvukao i da za tebe postoji novi početak. Oh, kad bih to mogao znati! Samo ti nešto mogu dati za tvoj put, a to je savjet: bježi od ovih bandita što dalje možeš! – Tob ušuti i zaklopi oči. Nakon nekog vremena uzdahne pa reče: – Ništa me više ne boli. Da u blizini postoji liječnik, zacijelo bi me još mogao spasiti. No karte su ovako pale – ponovo je zašutio, a zatim reče posljednjim snagama: – Hajde, Barte! Sada moraš poći. Ni tebi ni meni neće biti od koristi ako sada dođu Natchezovi ljudi i oderu nam kožu. Ako mi želiš ispuniti posljednju želju, kreni odmah, ali ne k onoj bandi, nego bilo kamo gdje ćeš moći početi iznova...

Zašutio je, jer mu je ponešto snage.

Približavao se topot konjskih kopita. Barton je znao da su to Natchezovi ljudi koji će ih napasti okrutno, bez milosti.

VIII

Barton je bio siguran da ne bi uspio kad bi sad pokušao pobjeći. Osim toga nije mogao ostaviti svog starog prijatelja Toba, koji mu je bio kao otac.

Digne se i odvede konje dublje u sjenu drveća. Zatim se vrati k Tobu i klekne kraj njega. Tob je još bio živ.

Kad bi bio moguć spas, pomisli Barton. Kada bi u blizini bio neki grad i liječnik...

Prekine svoje razmišljanje, jer su se ljudi sve više približavali. Prvi jahači svakog trenutka su se mogli pojaviti.

Tob se onesvijestio. Barton se nadao da će progonitelji možda proći kraj njih i da ih neće opaziti. Ali što su im se više približavali, postajalo mu je jasnije da je Tobov i njegov položaj beznadan. Noć je bila jasna i mogao ih je dobro vidjeti. Oblaci koji su maloprije pokrivali nebo sad su se razili.

Barton ugleda nešto što mu je razorilo sve nade. Nisu im bili na tragu samo jahači. Ispred jahača skakale su neke sjene. Psi! Da, to su bili psi, krvoločni psi izvežbani za potjeru. Jurili su ispred jahača i bili dovoljno brzi da vode konje u galopu.

Bartonu je odmah bilo jasno zašto su jahači nabavili pse. Kad su im prvi put bili ukradeni konji, nisu mogli otkriti kamo su nestali. Nisu mogli pretpostaviti da su bili ukrucani na brod.

To je zacijelo bio razlog što su ljudi s Natchezova ranča nabavili brze, krvoločne pse tragače. Bili su to psi izvanredne pasmine. Vlasnik ranča dobro je predvidio da će se jednog dana kradljivci vratiti i ponovo mu ukrasti konje.

Taj rat za goveda i konje vodio se vrlo okrutno, do uništenja.

Barton izvuče revolver da se obrani od pasa. Psi su se odvojili od jahača i u velikom luku se približavali drveću pod kojim su bili Tob i on. Progonitelji su slijedili njihov

trag, jer je Tob putem izgubio mnogo krvi.

Psi su počeli lajati, a to je bio znak progoniteljima da su nešto nanjušili. Jahači su ih slijedili.

Psi su opkolili Bartona i Toba. Barton je mirno stajao raširivši noge preko Toba. Nadao se da su psi izvežbani da napadaju samo divljač i da njega neće napasti ako bude miran. I nije se prevario. Bili su to dobro izvežbani i zacijelo vrlo skupocjeni psi. To leglo vjerojatno je stajalo imetak.

Psi su bili uznemireni. Lajanjem su davali na znanje da su nešto pronašli. Progonitelji su već opkolili Toba i Bartona. Tob je još bez svijesti ležao na zemlji.

Neki grubi glas otjera pse a zatim zapovjednički reče:

— U redu. I to je nešto! Hank, nastavi potjeru! Ali ne dajte se zavarati i ne dopustite da ubiju pse! Nije više tako hitno, već imamo zarobljenike! — posljednju riječ je izgovorio s očitim zadovoljstvom. Njegova zapovijed odmah je bila izvršena. Još je dodao: — Linc i Frank, vi ćete ostati sa mnom!

Tako su dva jahača ostala uz njega. Topot kopita se udaljavao. Tri čovjeka sjašu s konja.

Netko je još prije krajem biča Bartonu izbio revolver iz ruke i prišao drveću. Barton je mirno stajao i čekao što će se zbiti. Ipak reče tiho i potišteno:

— Moj prijatelj umire. Ima metak u tijelu. Ako u blizini postoji liječnik, možda bi mu mogao spasiti život.

On umukne gledajući molećivo trojicu ljudi. Jedan od njih odmahne glavom a drugi hladno reče:

— Čovjek naprosto ne može vjerovati što sve jednom pasjem sinu ne pada na pamet! Čovječe, pa mi vas nismo hvatali zato da vam iska-

zujemo milost. Mi ćemo vas...

— Dosta priče, Linc! — ogłosi se treći, očito glavni.

Klekne kraj Toba i kresne šibicom o svoje kožnate hlače. Promatrao je onesviještenog ranjenika, a Barton je motrio njega. Slutio je da je taj čovjek moćni i veliki Abe Natchez. Bio je svjestan da Tobov i njegov život ovise o odluci tog čovjeka.

Plamen šibice bolje osvijetli čovjekovo pomalo indijansko lice orlovskog profila.

To je dakle Abe Natchez, pomisli Barton. Uto se šibica ugasi a čovjek reče odmjerenim glasom:

— Zaista, čini se da će ovaj čovjek umrijeti — zatim pride Bartonu. — Ove noći proliveno je mnogo krvi — reče mu. — Možda je i nekoliko mojih ljudi mrtvo. Mislim da je pravedno da i vi umrete. Ja sam sa svojim sinovima Lincom i Frankom ostao ovdje da vas ubijem. Mi Natchezovi sami uništavamo svoje neprijatelje, ne prepuštamo to svojim podređenima.

Sada je bio sasvim blizu Bartona i ovaj je mogao vidjeti da je Natchez malo niži od njega, mnogo mršaviji i stariji. Bio je obučen poput teksaškog kauboja i nosio je stari šešir ravna oboda. Barton pomisli da u njemu ima indijanske krvi a i prezime Natchez bilo je indijansko.

— Mi te možemo ubiti na dva načina, ali prije toga postaviti ćemo ti nekoliko pitanja. Dobro otvori uši! Pitam te kako je mojih nedavno ukradenih petsto konja nestalo iz ovog kraja! Kako je to moguće? Postoji li neki tajni put? Zar su moji izviđači i čuvari koji su pretražili sve putove naprosto zaspali? Kako su konji napustili ovaj kraj?

Barton Kelly nije oklijevao i pri tome nije smatrao da je izdajica.

Smatrao je da tom čovjeku mora ispričati sve što zna.

— Neki veliki brod preuzima ko-nje a možda i goveda. Velik je, širok i ima nekoliko potpalublja. To je stari brod i nije važno prevozi li kao teret ljude ili životinje. Još nešto, gospodine! Moj prijatelj i ja ne pripadamo toj bandi. Mi smo se stjecajem nesretnih okolnosti našli na tom brodu kad smo bježali iz Saint Louisa niz Missouri. Isprva nismo znali da smo nabasali na riječne gusare i kradljivce stoke. Kad smo to saznali, nismo mogli pobjeći. Nismo ni znali da je Jeremy Adams...

Barton se tu prekine. Abe Natchez je duboko uzdahnuo a njegova dva sina brzo su prišla Bartonu.

— Dakle Jeremy Adams stoji iza toga! — napokon reče Abe Natchez. — U redu! — dodao i počne se ljutiti i prijeteci se približavati Bartonu. — Dalje! — naredi mu.

Barton požuri, jer se nadao da ga ti ljudi ipak neće objesiti i da će se možda naći pomoć za Toba. Brzo ispriča sve što je znao. Kad je završio, svi su šutjeli i očito razmišljali.

Zatim se ogłosi jedan od mladića:

— Ah, on nam laže! Želim vidjeti njegov vrat u omći, koju ćemo odmah postaviti.

— I ja tako mislim — reče njegov brat i gurne Bartona u prsa tako da je leđima udario u drvo. — Ti lažeš lukavo i promišljeno, ali to kod nas ne pali!

Zatim obojica ušute čekajući oče-vu odluku.

Abe Natchez je još malo oklijevao i razmišljao.

Barton pokuša još jednom:

— Jedan od vaših ljudi može meni zahvaliti za svoj život. Bio je ranjen, a ja sam rekao da je mrtav. To je bilo kad su na jezeru ukradena goveda. Ja sam sjahao da mu po-

mognem. Bio je živ, to sam vidio, ali se pritajio kao da je mrtav. Jeremy Adams je prolazio i pitao me je li mrtav. Potvrdio sam i Adams je otišao. I ja sam morao otići. Ali možda...

Barton ušuti. U tom trenutku nije vjerovao da bi ta sitnica njemu i Tobu mogla spasiti život.

Ali na njegovo zaprepaštenje Abe Natchez reče:

Provjerit ću to pa ćemo vidjeti govoriš li istinu – okrene se prema svom konju, zazviždi jednom psu i užjaše. Kad je već bio u sedlu obrati se Bartonu: – Je li ovo tvoj dobar prijatelj, momče? Mislim na ovog umirućeg.

– Bio mi je kao otac – odgovori potišteno Barton. – A nije vam učinio ništa nažao. Bio bi zločin ostaviti ga ovdje da umre bez pomoći.

Možda ću vam čak i pomoći – odgovori kruto Natchez. – Što bi ti sve učinio ili bio spreman učiniti ako mu pomognem?

Barton nije dugo razmišljao.

– Sve! Tražite od mene što god hoćete ako mu pružite mogućnost da preživi!

– Baš sve? Ispunio bi sve moje zapovijedi?

Barton je shvatio što znači to »sve«, ali uto se pokraj njegovih nogu pokrene Tob. Mrmljao je nešto nerazumljivo, a zatim razgovijetno upita:

– Zar sam još živ?

– Platit ću svaku cijenu koju mogu platiti i učinit ću sve što od mene tražite – reče Barton.

Kad je to izrekao, Abe Natchez se obrati svojim sinovima:

– Željezo se kuje dok je vruće. Zašto ne bih pokušao s njim? Izdaja mu neće biti teška ako zaista ne pripada bandi i ako nije lagao. Znao sam da ćemo još čuti o Jeremyju Adamsu. No dobro, on će uči-

niti sve što je u njegovoj moći da spasi ovog umirućeg čovjeka!

Nakon toga odjaše za svojim ljudima i psima iz potjere, koji su već poodmakli na istok, odakle se počelo daniti. Njegovi sinovi su trenutak oklijevali. Barton je to vidio pa reče:

– Uvijek ću biti uz vas ako mi pomognete da ga spasim!

– Fućkamo mi na to. Ali mi uvijek izvršavamo zapovijedi svog oca, jer ćemo i sami jednog dana izdavati zapovijedi. No dobro, dovest ćemo kola s obližnjeg ranča konja a zatim ćemo ranjenika odvesti u grad. Tamo je liječnik, doduše još mlad, ali ipak je liječnik.

IX

Toba nisu odvezli u grad, nego na ranč koji je bio bliže. Linc Natchez odjahao je u grad da dovede liječnika a Frank je vozio kola. Barton je sjedio straga na slami i štitio Toba od drmusanja kola. Frank Natchez je vrlo pažljivo vozio, jer je dobro poznao put, no put je bio loš. Iako je Barton pazio na Toba, opazio je, kad su ušli u dvorište, da je ranč velik.

Preko ranča je tekao potok i bilo je mnogo drveća. Oko velike glavne zgrade bile su spavaonice za momke, velika kuhinja s blagovaonicom, spremišta, alatnica, ostale gospodarske zgrade i mnogo korala. Barton je sve to ugledao u prvo švitanje i sad je znao da je Abe Natchez zaista moćan i da je to njegovo sjedište. Odatle je upravljao svojim poslovima i svojim carstvom, koje je bilo veće nego neka evropska kneževina.

Odveli su Toba u prostoriju dograđenu uz spavaonicu.

Frank Natchez i Barton Kelly promatrali su se preko kreveta na koji su položili Toba. Barton opazi

da Frank također izgleda poput Indijanca kao i njegov otac. Kad bi se oblačio poput Indijanca, kada bi pustio da mu naraste kosa i stavio u nju perje, ne bi se mnogo razlikovao od Siouxa. Samo, njegove oči su bile plave. Frank oštro pogleda Bartona i reče:

– Ti ćeš već platiti svoju cijenu, ovako ili onako! Sasvim je svejedno je li tvoja priča istinita ili nije. Mi ćemo učiniti sve da spasimo tvog prijatelja, a ti ćeš za to platiti. A ako...

– Nema nikakvog »ako«, platit ću! – odgovori Barton.

Obojica začuju topot konjskih kopita. Netko pride vratima i poviče:

– Evo doktora! Da donesem tople vode iz kuhinje?

– Ovamo s njom! – zapovjedi Frank Natchez.

Malo zatim uđe Linc u pratnji mladog liječnika, koji je odmah počeo pregledavati ranjenika. Barton je promatrao liječnika i opazio da je njegovo blijedo lice još više problijedjelo a na čelu su mu se pojavile kapljice znoja.

Vidjelo se na njemu da se boji. Tobova rana bila je teška. Ono što je morao učiniti mladi, neiskusni liječnik bilo je mnogo i za iskusnog kirurga.

Očima je tražio pomoć a zatim se njegov pogled zaustavi na Bartonu.

– Žao mi je što nemam mnogo liječničkog iskustva. No je sam jedini liječnik u okrugu od petsto kilometara i moram pokušati da učinim sve što je u mojoj moći, jer bolje je pokušati nego ništa ne učiniti. Ali računajte s deset prema jedan da neću uspjeti. Bit će to za mene...

– Počnite raditi, doktore – reče odlučno Barton Kelly. – Deset prema jedan nije loše. Borite se, doktore! Pitanje je jeste li spremni da se odlučno borite ili ste se uplašili i

unaprijed predali. Dakle naprijed, doktore!

Liječnik je nekoliko trenutaka gledao Bartona ravno u oči, a onda je njegovo blijedo lice pocrvenjelo. Napregne svoje mršavo tijelo i duboko udahne. Ubrzo zatim već je izdavao zapovijedi dvojici ljudi a onda je zaposlio još dvojicu, koji su donijeli veliki stol i oribali ga sapunom i četkama.

Mladi liječnik je dobro radio. Možda je bio izrazito nadaren, možda će jednog dana postati i znamenit. Izvadio je metak iz Tobova tijela, zaustavio krvarenje i zašio ranu.

Zatim je izašao na dvorište i pogledao u svoje ruke, koje su se sad počele tresti. Sunce se upravo pojavilo na obzoru.

Frank Natchez reče Bartonu:

– Ovo je bio naš udio, naša cijena. Tvoj prijatelj je živ. Učinili smo sve što smo mogli učiniti. A sada pričekaj mog oca, on će ti reći što je tvoj udio, tvoja cijena.

Barton kimne. Čekao je Abea Natcheza. Obuzela ga je mračna slutnja. Znao je da ga čekaju mnoge nedaće.

Prošao je dan, prošla je noć. Na rednog jutra, još prije izlaska sunca, vratio se Abe Natchez sa svojim ljudima. Bila je sreća što je mladi liječnik proveo noć pokraj Tobove postelje. Sad je za njega bilo mnogo posla, jer je Abe Natchez doveo i nekoliko ranjenika. On sam ostao je bez šešira a glava mu je bila povezana lanenom krpom koja je na lijevoj sljepoočnici bila promoćena krvlju.

Ubrzo zatim na ranču se pročula vijest da su Abea Natcheza i njegove ljude potukli kradljivci stoke. Nisu mogli na vrijeme stići bandu i presjeći joj put u kanjone i klisure. Kad su psi ušli u jedan kanjon, nai-

šli su na strijelca, koji ih je pobio. Tako je Natchez izgubio pse, a kad su njegovi ljudi napali bandu, bili su potučeni.

Zatim su htjeli napasti bandite u jednom klancu, ali to je bio isuviše dug zaobilazak. Kad se smračilo, izgubili su put među klisurama i odu- stali od potjere.

Barton je sve to čuo.

Ubrzo zatim Abe Natchez ude u prostoriju u kojoj su bili Barton i Tob. Pogledao je Toba, koji je još bez svijesti ležao u krevetu. Zatim promotri Bartona.

– Jesmo li sve učinili za tvog prijatelja? – upita.

– Sve što se moglo – odgovori Barton. – Ja sam vaš dužnik, gospodine, to je jasno.

– Njegova priča je istinita – oglasi se nevoljko Frank Natchez. – Raspitao sam se. Bio je to Fred Elder koji je bio ranjen i pretvarao se da je mrtav. Fred kaže da mu se netko obratio kad je ležao u travi a zatim je taj čovjek nekome rekao da je on mrtav. Još kaže da je taj čovjek vidio da je on živ, no ipak je onom koji ga je pitao odgovorio da je mrtav. Fred se bojao, ali poslije je bio sretan što su ga smatrali mrtvim i ostavili na miru.

Abe Natchez kimne kad je to čuo. Izgledao je kao stari indijanski poglavica, tamnopus, neustrašiv i odlučan. Bio je umoran od dugog jahanja, s krvavim povezom na glavi.

– Još jednom želim čuti cijelu priču, i to potanko – reče. – Zašto ste bježali iz Saint Louisa i kako ste dospjeli na banditski brod? Kako se sve to dogodilo?

Barton mu sve ispriča, čak i o Malloneovima. Kad je završio priču, Abe Natchez je neko vrijeme razmišljao. Šutjeli su i njegovi sinovi i plavokosi predradnik, koji je izgledao vrlo odlučno i hrabro.

Abe Natchez naliže malo vruće kave u veliku šalicu. Zatim počne pričati kao da se prisjeća, a glas mu je bio ogorčen:

– Jeremy Adams bio je jedan od mojih radnika prije mnogo godina, kad sam tek došao ovamo. Pobjegao je s mojom kćeri. Nisu daleko stigli. Dao sam ga izbičevati i protjerao sam ga iz ovog kraja. Poslije je postao bandit i kradljivac stoke. Sada je ponovo došao ovamo i radi zajedno s jednim riječnim gusarom. Na tu pomisao ne bih nikada nadošao, ali sad znam da je jedan veliki parni brod usidren u mrtvom rukavu rijeke, kako bi Jeremy Adams mogao na njega utovariti ukradena goveda i konje. Ti ćeš se, Kelly, vratiti bandi, u zemlju s milijun klisura. Za tvog starog prijatelja Toba Whitea brinut će se kao da je moj gost. To ti obećavam, Kelly. Jesi li me razumio?

Barton teško proguta pljuvačku, ali kimne u znak pristanka.

– Što dalje? – upita.

– Želim da svi padnu u moje ruke, kradljivci i posada broda »Riverqueen« – reče Abe Natchez i udari se šakom po ruci. – Sve ih hoću! – ponovi. – Za tebe će to biti jednostavno, Kelly. Vratit ćeš im se i bit ćeš dobar bandit. Morat ćeš biti na palubi »Riverqueena« kad budu ukricali teret i vozili ga u Kansas ili Saint Louis, a je ću motriti na rijeku. Ovaj put to neće biti moguće, jer dok ti stigneš do bande, »Riverqueen« će već biti s prvim tere- tom na putu. Ali vratit će se za dva do tri tjedna. Ja ću to znati na vrijeme. Sada mi je ukradeno mnogo konja i goveda i sve to neće moći odjedanput prevesti. Stoga će se »Riverqueen« ubrzo vratiti po drugi teret. Ti moraš biti na palubi, Kelly. Očekujem da ćeš moći izvesti ga se »Riverqueen« potopi kod Red

Rocka. Znaš li gdje je Red Rock?

Samo je usputno postavio to pitanje i nije očekivao odgovor, ali Barton Kelly mu odgovori:

— Red Rock se nije mogao predvidjeti kad smo plovili uzvodno. Rijeka se tamo opasno račva i gaz je plitak za tako velik brod kakav je »Riverqueen«. Voda je tamo puna šiljaka. To znači da silom moram preuzeti kormilo i nasukati brod?

— Tako je! Moraš zaustaviti brod na klisurama. Ja ću tamo čekati sa sto ljudi. Zatvorit ću rijeku i biti na obali. Kad budete napuštali brod poput štakora i skakali u rijeku, kad vas struja izbací na obalu, ja ću im vratiti sve ono što su mi učinili. Zbog toga si mi potreban, Kelly. Vratit ćeš se banditima, steći njihovo povjerenje i nesebično raditi za njih, u stvari za mene.

Reći ćeš da si Toba Whitea pokopao. Dok sve to završimo, nadam se da će Tob White ozdraviti. Tada ćete obojica moći računati na moju pomoć, ako...

— Sada vam samo vraćam za pomoć koju ste već pružili Tobu. On bi inače umro. Obećajem vam, gospodine Natcheze, da ću izvršiti sve vaše zapovijedi i da ću učiniti sve što ste mi rekli. Time ću vam vratiti dug — Barton se digne.

— Mogu odmah otići — doda.

Oba Natchezova sina i predradnik iznenađeno su ga pogledali. Abe Natchez reče zamišljeno:

— Ti si ponosan Kelly, a mene baš ne voliš mnogo, je li?

Barton odgovori:

— Vi ste odlučan čovjek i ništa ne dajete badava. Napravili ste posao od ljudske pomoći koja je sama po sebi razumljiva. Ne, ne volim vas baš mnogo, gospodine. Ali moram priznati da ste nam pomogli, iako ste nas iz početka smatrali kradljivcima i niste morali vjerovati

mojim riječima. Još samo jedno pitanje. Maloprije ste rekli da je Jeremy Adams pobjegao s vašom kćeri i da ste ga dali izbičevati. Što se poslije zbilo s vašom kćeri?

Činilo se da su ljudi u prostoriji zaustavili dah. Natchezove oči se suze i on stisne usnice. Vidjelo se da se svladava, ali zatim reče gotovo nježno:

— Djevojka živi ovdje na ranču sa svojom braćom i ocem. Ali to se vas ne tiče, Kelly! Mi ćemo se brinuti za vašeg prijatelja Toba, a vi ćete mi izručiti bandu. To je sve!

Barton kimne.

— Odmah krećem. Mogu li dobiti natrag svoje oružje?

Barton još jednom pristupi Tobovu krevetu i pogleda starog boksača koji mu je bio blizak poput oca i koji je vjerovao da će ga izvesti na bolji put, na kojem će ga čekati ljepša budućnost. Da, on je veoma volio tog starog čovjeka.

Zatim se okrene i izađe a za njim su pošli Frank i Linc Natchez. Dobio je konja i oružje i odjahao.

Malo podalje nalazila se mala kuća. U njoj su bile tri prostorije a pred njom velika veranda. Ispred kuće igrala se djevojčica od četiri ili pet godina a neka žena je stajala na donjoj stepenici verande. Bila je plavokosa, nimalo slična Abeu Natchezu i njegovim sinovima, ali je Barton Kelly naslućivao da je to Natchezova kći koja je htjela pobjeći s Jeremyjem Adamsom.

Barton još jednom pogleda djevojčicu. Zar je to bila kći Jeremyja Adamsa, pitao se. Dojahao je blizu kuće, tako da je mogao pozdraviti ženu a da se to nije činilo nepristojno.

Kad je skinuo šešir, opazio je kretnju kojom ga je žena zaustavila. Stao je, a ona je brzo preko vrata izašla na put.

Bila je lijepa. Iz blizine Barton opazi sličnost s Natchezovima. Bio je to položaj očiju i način na koji je dizala obrve.

— Čula sam već o vama — reče žena ozbiljno. — Znam kakav vam je zadatak povjerio otac. Već je dugo čekao takvu priliku. Upozoravam vas da nećete imati sreće. Ja neću dopustiti da on uništi Jeremyja Adamsa. Ono tamo je njegova kći. Ja ću već naći načina da ga upozorim. Ne mogu mirno promatrati kako moj otac ubija oca mog djeteta. Moj otac je kriv što je Jeremy postao bandit. Da, on je kriv! Savjetovala bih vam, gospodine Kelly, da ne učinite to što od vas zahtijeva moj otac. Ja nisam bez pomoći i prijatelja, meni ništa ne može promaći, ja sam o svemu uvijek obaviještena.

Ona ga odlučno pogleda, a zatim se okrene i ode.

Barton se osvrne. Nikoga nije bilo u blizini. Staje i sjenici zaklanjati su vidik na rančерову кућу, a osim toga mala kuća je bila smještena među guste krošnje drveća. Barton odjaše dalje i pomisli da je bila čista slučajnost što je krenuo sporednim putem, a ne na glavni izlaz. Zar je to zaista bio slučaj?

Mlada žena je stajala na verandi kao da je čekala da će on baš ovuda proći i bila je spremna da ga zaustavi. Barton zamišljeno odjaše s velikog ranča i nestane među brežuljcima.

X

Dva dana je jahao i stigao u zemlju s milijun klisura. Bio je gladan i žedan kad je trećeg dana naišao na izvidnika bande.

— Već sam te jučer promatrao — rekao mu je izvidnik. — Ali najprije sam htio ustanoviti ne prati li te tko. Evo, ovdje imaš vode i hrane.

Jeremy Adams poslao je mene i još nekoliko momaka da motrimo okolicu, a ujedno smo motrili nećete li se ti i Tob odnekud pojaviti. Gdje je tvoj ranjeni prijatelj?

Barton ispije gutljaj vode iz boce. Bio je sretan što je napokon naišao na nekog iz bande. Računao je s tim da će banditi pratiti sve što se zbiva u tom kraju, kako ih nitko ne bi mogao iznenaditi.

— Moj prijatelj je umirao polako — odgovori Barton. — Ostao sam uz njega sve dok mu više nisam bio potreban, a zatim sam ga pokopao. Nisam se više mogao snaći, izgubio sam se i da nisam sreo tebe, nikada ne bih našao put do vašeg logora kroz ovaj divlji kraj.

— Poći ćemo zajedno — reče čovjek i uzme bocu s vodom.

Jahali su gotovo čitav dan i tek su navečer stigli u logor. Ovaj put Barton je pazio na sve klisure i klance, kako bi ih dobro zapamtio. Ali znao je da se zacijelo sam ne bi mogao snaći i da bi se ponovno izgubio, jer su sve klisure, udoline, usjekline i zaravni u tom kraju bile slične.

Kad su stigli u logor, ugledali su goveda kako pasu na livadi. Ali konja nije bilo. U logoru bandita bilo je mirno.

— Mislim da je Jeremy Adams već otišao s momcima. Vratit će se za tri tjedna i za to vrijeme ovdje će biti ugodno. Ali vrlo je važno koga je Jeremy Adams zadužio da ga zamjenjuje.

Ušli su u naselje i zaustavili se pred salunom. Kad su htjeli sjahati, iz sutona je izronilo blijedo lice Louisa Hibbsa. Očito je Jeremy Adams njega postavio za svog zamjenika. Stajao je mirno ispred vrata saluna a iznutra ga je obasjavala svjetlost. Pogledao je prema Bartonu i rekao:

– Vratio si se napokon, boksaču. Odakle dolaziš i što si dosad radio? Gdje ti je prijatelj?

– Barton Kelly je zalutao – reče Bartonov pratilac. – Dugo sam ga slijedio. Zaista je zalutao i nitko ga nije pratio.

– Da, istina je – potvrdi Barton. – Ostao sam uz svog prijatelja sve dok nije umro. Pokraj nas su projurili Natchezovi ljudi. Odvukao sam Toba duboko u šumu i tamo je umro. Zatim sam ga pokopao. Htio sam se odmah vratiti, ali sam zalutao. Bio sam sretan kad sam napokon naišao na izvidnika.

Louis Hibbs je dugo šutio. Nepomično je stajao, a Barton je osjećao da mu ne vjeruje. Bio je nepovjerljiv poput vuka. Zatim reče:

– U redu. Sutra na posao! Sva goveda žigošemo. Mijenjamo Natchezov žig u križ u četvorokutu. Moći ćeš se iskazati, bivši kauboj.

Nakon tih riječi taj nepristupačni, nepovjerljivi i opasni čovjek se udaljio.

Barton Kelly priveže svog konja blizu valova. U salunu je sreo Teksašanina Alama Uvaldea. Alamo ni ovaj put nije otišao »Riverqueenom«, koji je odvezao konje. Razlog je bio vidljiv, jer je Alamo imao povezanu lijevu ruku. Nosio je široku, otvorenu košulju, tako da mu se vidio povez. Zbunjeno se smješкао i podigao čašu kada je ugledao Bartona.

– Još se jedan izgubljeni sin vraća kući. Zapravo, ja bih morao biti u krevetu, ali u krevetu se čovjek razmaži. Pridi, mladiću! Moramo ispiti sav viski i pivo prije nego što se pokvare.

Oči su mu čudno sjale. Barton je shvatio da je Teksašanin u groznici.

– Alamo, odvest ću te u krevet –

reče Barton – pa makar i silom, jer ti je mjesto u krevetu. Ti si lud, mladiću! Zar nema nikoga tko bi te spriječio da se u ovakvom stanju opijaš pivom?

– Ne, nema – smijuljio se Alamo. – A ni tebi to neće uspjeti.

U očima mu se vidjelo da nije samo u groznici nego je i pijan. Kad se mašio za revolver, Barton je bio brži. Zgrabio ga je za ruku tako brzo kao da hvata muhu u letu. Tek kad mu je oduzeo oružje, Alamo pustio. Pijano se smješкао i naslonio glavu na rub šanka. Barton začuje iza sebe ženski glas:

– To je bilo u redu, Bartone Kelly. Njemu je mjesto u krevetu. Upravo sam čula da pije ovdje u baru. Došla sam da ga urazumim. On mora u krevet htio ili ne htio. I ja ću poći s vama.

Bila je to Elizabeth Grand. Sama je ušla u salun. Činilo se da je naučena da se bez pratnje svog oca kreće u društvu okorjelih muškaraca. Ali ipak, njezina pojava nije nimalo ovamo pristajala. Alamo se pokuša nakloniti a zatim reče njezinim glasom:

– Liz, ako mi vi naredite da se vratim u krevet, učinit ću to. Vi znate da bih legao i u lijes i dao se deset metara duboko zakopati kad bi to vas veselilo. U redu, idem!

Teturao je i sad se još bolje vidio njegov povez umrljan krvlju, ispod raskopčane košulje.

– Alamo, moram poći s vama da vam promijenim zavoj – reče odlučno djevojka.

Barton je vodio pijanog ranjenika, ali na sreću nisu morali ići daleko. Alamo je stanovao blizu, u kući s dvije spavaonice. Bio je jedini stanar u toj kući jer su ostali otišli na put »Riverqueenom«.

Barton pomogne djevojci da Alamu promijeni povez. Čim se Alamo

ispružio na krevetu, odmah je zaspa. Djevojka i Barton izađu, za stanu pred kućom i pogledaju u noć. Tu i tamo vidjelo se poneko svjetlo iz kuća i koliba. Odnekud su se čuli zvuci gitare a zatim se oglašio promukli glas:

Jahati i tjerati stada,

Tjerati moram tisuću goveda
po noćnoj stazi prema sjeveru.
Rado bih ostao ovdje...

Bila je to neka stara pjesma goniča stoke. Barton više nije slušao riječi pjesme. Okrenuo se prema djevojci i upitao:

– Gospodice, zašto ste vi ovdje, u ovom kraju i u ovom logoru?

Vjerovao je da mu neće odgovoriti, ali ona reče:

– To me pitalo već mnogo muškaraca. Ja sam ovdje zato što je ovdje moj otac. A moj otac je ovdje zato što je kockar. Pošten kockar, ali ipak kockar. Ponekad, kao recimo sada, osjećam da je on izgubljen. Vjerovala sam da ću ga jednog dana moći spasiti. Željela sam... – ona zastane, a zatim nastavi: – A što je s vama? Zašto ste vi ovdje? Vi ste navodno opljačkali banku i ubili blagajnika. Zašto ste postali pljačkaš banke? Zar niste dovoljno zaradivali kao boksač?

Barton se malo trgne kad je čuo to pitanje, ali onda shvati da se ona brani na svoj način. Htjela mu je dati do znanja da on ima dovoljno svojih briga i da ne treba da se brine o njoj.

Barton reče prkosno:

– Nećete vjerovati, gospodice Elizabeth, ali moj prijatelj i ja smo nedužni. Mi smo na temelju lažnih svjedočenja bili osuđeni na smrt. Ja sam ovdje zato da bih spasio goli život. No vi zacijelo nećete povjerovati da sam nedužan.

– Zar je važno vjerujem li ja u to

ili ne vjerujem? Htjela bih još malo prošetati. Hoćete li me pratiti?

On pade s njoj i prijede joj s lijeve strane. Polagano su koraćali sve dok nisu stigli do posljednjih kuća u naselju. Liz je gledala u zvjezdano nebo kao da će tamo naći odgovor na sve svoje nedoumice.

– Ako ste nevini, Bartone Kelly

– reče ona najednom – zaista je strašno što ste prisiljeni da živite među banditima i ubojicama. Moj otac nije nedužan, njega progoni zakon. Ubio je jednog Jenkija, utjerivača poreza. Mi smo prije rata bili bogati, smatrali su nas milijunašima. Imali smo velike plantaže blizu granice prema Louisiani. Poslije rata bilo je sve drugačije. Došao je poreznik i odredio nam tako visok porez da u onim teškim vremenima nismo mogli platiti ni četvrtinu tog iznosa. Tako je naš posjed otišao na dražbu. Drugi Jenki, koji je došao s poreznikom, kupio je sve za vrlo malu svotu. Moj otac je tada ubio poreznika a onog drugog teško ranio. Od toga dana traži ga savezna vlada. Ne mogu napustiti oca. Razumijem da ga je obuzeo strašan bijes kad su mu oduzeli imanje. Mi ćemo zacijelo brzo otići odavde. Imamo priličnu svotu novca s kojim ćemo otići u Evropu i tamo početi novi život. Vjerujem da ćemo idući put otići »Riverqueenom« – ona zastane, a zatim nastavi: – Bartone, vi se zacijelo čudite što vam sve ovo pričam. Vidite, čak i mi koji smo krivi ne napuštamo nadu u novi život. Vi možete još više vjerovati u budućnost, jer ste nedužni.

Ona ušuti, jer su im se približavali laki koraci. Pojavila se neka muška prilika i upitala poluglasno:

– Liz, jesi li to ti ovdje s nekim muškarcem?

– Da, ja sam – odgovori djevojka.

Čovjek se približi. Bio je to Alex Grand. Stane pokraj njih i počne oštro promatrati Bartona Kellyja.

— Zahvaljujem vam što ste malo razonodili moju kćer — reče ugladeno. — Ali sada moramo poći u kockarnicu. Moram nekoj gospodi dati revanš, a ako moja kći nije uz mene, nemam sreće.

Izgovorio je to s mnogo gorčine. Pružio je ruku Liz i oni se izgube u mraku. Barton je još dugo stajao sam i zamišljen.

* * *

Idućih dana su preinačivali žigove na ukradenim govedima. Od velikog N, žiga Natchezova ranča, pravili su križ u četvorokutu. Za Bartona Kellyja bio je to povratak u kaubojski život. Tu je bio po nalogu Abea Natcheza i smio je i morao krivotvoriti te znakove, kako banda ne bi u njega posumnjala. Nije mu se činilo da radi nešto nedopušteno, a osim toga opazio je da se ponovo dobro snašao u kaubojskom životu.

Ponekad ih je nadgledao Louis Hibbs na konju, a ponekad bi samo projahao pokraj njih. Kad ih je nadgledao, sjedio bi šutke na svom vrancu i promatrao ih. Jednom ih je obišao kad se uz njih nalazila Elizabeth Grand i promatrala kako rade. Barton je opazio da je pristojno skinuo šešir, zaustavio konja i izmijenio s njom nekoliko riječi. Činilo se čak da se smješka, a to je bila rijetkost.

No Barton je opazio i to da se djevojka u sedlu ukočila. Slutio je da joj smeta Hibbsova samovolja i instinktivno je osjećao da se od nečega želi obraniti.

S Louisom Hibbsom progovorila je samo nekoliko riječi, upravo onoliko koliko je bilo potrebno da ne bude nepristojna. Zatim je okre-

nula konja prema naselju i nestala među brežuljcima.

Louis Hibbs je gledao za njom, krut i ukočen, zatvoren i osamljen. Da, on je čitavom svojom pojavom izgledao kao osamljenik. Bilo je zapravo čudo što je pripadao bandi Jeremyja Adamsa i bio njegov zamjenik za vrijeme njegove odsutnosti. Barton ga nije dugo promatrao, jer je morao dalje raditi.

Bartom još jednom pogleda prema mjestu na kojem je bio Louis Hibbs i opazi da je on otišao za Liz, koja je već zamakla za brežuljke. Hibbs je jahao brzo kao da je želi stići prije nego što stigne u naselje.

Barton nije dugo razmišljao. Ne bi mogao objasniti zašto je potjerao konja i nastojao što prije stići do brežuljka. Bilo je to instinktivno.

XI

Kad se Elizabeth Grand približila brežuljcima, usporila je konja i zaustavila ga ispod nekog velikog drveta. Upravo je htjela sjahati, kad je opazila da joj se približava Hibbs. Ostala je u sedlu. On joj je prilazio gotovo korakom i dotjerao svog konja tako blizu njezinu da ju je mogao dohvatiti. Njihovi stremeni su se gotovo dodirivali i on je samo morao pružiti ruku da bi je dohvatio. Ona nije uzmakla. Znala je da bi to bilo besmisleno. Gledala je blijedog momka čvrsto u oči i upitala ga:

— Što želite, gospodine Hibbse?

On joj uzvрати pogled, smješkajući se ironično.

— Zašto me izbjegavate, Liz? Ja nisam čovjek koji to može trpjeti. Izazivate me.

On brzo ispruži ruku, uhvati djevojku za rame i privuče je k sebi. Ona ništa nije mogla učiniti, jer je on bio veoma jak.

— Djevojko, moram ti objasniti

da su tvoja neprijaznost i izbjegavanje besmisleni. Kod mene to ne pali!

Nije je poljubio. Nježno ju je gurnuo u sedlo iz kojeg ju je gotovo istrгнуo. Očito, dao joj je do znanja da se nalazi u kraju punom bandita i da ne bi koristilo da se brani. Kad je čuo topot konjskih kopita, okrenuo je glavu. Prepoznao je Bartona Kellyja, koji se približavao u galopu. Okrenuo je konja i desnu ruku stavio na revolver.

Barton se brzo približavao. Opazio je da je bluza na Liz zgužvana. I kosa joj je bila neuredna. On pogleda Hibbsa, a onda upita djevojku:

– Gospodice Elizabeth, želite li možda da vas otpratim kući? Je li se ovaj čovjek nedolično ponio prema vama? Ili me se to ne tiče?

Ona je oklijevala i promatrala ga bez riječi.

U njegovim očima vidjela je spremnost da joj pomogne. Osjetila je kod njega onaj poriv viteštva koji se javlja u muškarcima kad žele zaštititi ženu. On je pripadao onoj vrsti muškaraca koji bi u svako doba i na svakom mjestu pružili ženi zaštitu.

Odmahnula je glavom, jer nije željela da se Barton zbog nje posvadi s Louisom Hibbsom. Hibbs je bio opasan revolveraš i već je mnoge ljude u nastupu bijesa ubio. Stoga ona reče nježno:

– Sve je u redu, Bartone!

Barton je još gledao Hibbsa. Ovaj se zacrvenio, ali oči su mu sijevale hladno poput čelika. On se najednom ledeno nasmije i reče:

– Boksaču, vrati se na posao! Nestani! – potjera svoga konja prema Bartonu i nastavi još oštrije: – Ono što ja imam s gospodicom Grand, tebe se nimalo ne tiče! Što ja želim

učiniti, ti ne možeš spriječiti! Odlazi na posao!

Barton Kelly odmahne glavom i pogleda djevojku.

– Je li vam dosadivao? Je li vas uvrijedio? Molim vas, kažite mi! Vidio sam da vas je htio izvući iz sedla. Ima li on pravo na to? Ja...

On ušuti i odmahne glavom. U djevojčinim očima ugleda strah. Pogleda Louisa Hibbsa i opazi da u ruci drži uperen revolver.

– Vrati se na posao ili ću te ustrijeliti! – reče Hibbs hladno, a zatim se obrati Elizabeth: – Molim vas, nastavite put, gospodice!

– Ne pada mi na pamet – odgovori djevojka.

– Onda ćete vidjeti nešto što vam se neće svidjeti – reče on grubo. S revolverom uperenim u Bartona, nastavio je: – Silazi s konja! Trčeći ćeš se vratiti na posao! Baš da vidim hoćeš li biti ponosan i neustrašiv kad te budem tjerao među govedima kroz pašnjake! Hajde, kreni!

Nije bilo sumnje da će pucati ako Barton ne posluša. On je napokon bio gazda u banditskom logoru, čovjek kojeg je Jeremy Adams ostavio da sve konce drži u svojoj željeznoj šaci i da nadgleda sve što se zbiva. Bio je revolveraš, strijelac koji je ubio već mnogo ljudi. Znao je samo jedno sredstvo kojim je mogao steći poštovanje i skršiti otpor.

Barton Kelly je to znao, ali nije htio popustiti. Znao je da će ga Louis Hibbs svuda progoniti svojom mržnjom ako sada popusti.

Bila je to gotovo ista situacija kao i nedavno s Pat Čekićem. Samo, ovaj put se morao boriti s revolverašem. Znao je da će, ako pobijedi, zauzeti Hibbsovo mjesto i biti gazda u logoru do Adamsova povratka.

Barton se usudio da pokuša. Pole-

gao je uz vrat svoga konja i mamuzama ga podbo tako da je konj skočio naprijed. Na trenutak je Hibbs bio iznenađen. Nije očekivao da će Barton biti toliko lud da riskira samoubojstvo. Hibbs opali sekundu prekasno i tako je konj, koji se propeo, dobio metak u prsa. Pogodena životinja se divljim skokom sruši na Hibbsova konja i Hibbs je gotovo pao sa sedla. Više ništa nije mogao učiniti revolverom, jer je Barton skočio preko svog konja koji je padao, zgrabio Hibbsa za nogu i upravo nevjerojatnom snagom povukao ga s konja koji se izmicao.

Louis Hibbs je još držao u ruci revolver. Još dva puta je opalio, i ne misleći da bi nasumce ispaljeni meci mogli pogoditi djevojku.

Barton ljevicom izbijе Hibbsu revolver iz ruke a desnicom ga snažno udari. Hibbs padne natraške na drvo a rukom udari o tvrdo koriјenje.

— Bartone! Berte! — vikala je djevojka.

Barton je dahtao, zaslijеplјen od bijesa. Ovo je bila drugačija borba, borba na život i smrt! Prenuo se i shvatio da ga je djevojka zazvala da ga zaustavi.

— Hibbs se ionako više ne može boriti — reče Liz. — Zaista ste bili neustrašivi, Berte! Već sam se uplašila da će vas pogoditi jedan od metaka. Oh, on leži kao mrtav! Kakav ste vi čovjek, Bartone Kelly? Zašto ste se borili zbog mene? Ja sam djevojka koja živi među banditima i stoga mi se ponekad i takvo što mora dogoditi. Bartonu, se činilo kao da njezin glas dolazi iz velike daljine. Pogledao je Luisa Hibbsa. Povukao ga je s korijenja na travu. Opazio je da je Hibbsova desna ruka u čudnom položaju, pa mu rasiјeče rukav i pogleda ruku.

U tom času osјeti olakšanje, koje

je bilo razumljivo. Louis Hibbs, koji bi ga sigurno prvom prilikom napao revolverom i ubio, nije više bio opasan revolveraš. To je bilo isto kao da lavu netko išćupa pandže ili slomi zube. Barton pogleda Elizabeth.

— Oprostite mi što sam vas izložio opasnosti — reče. — Ovaj čovjek je pucao kad me više nije mogao pogoditi. Bilo bi bolje da ste otišli. Teško će podnijeti to što ste ga vidјeli pobijеdenog na tlu. Odvest ću ga u logor. Ruka mu se mora staviti u šine. Tko to zna učiniti u logoru?

— Znam i ja — odgovori Liz. — Ali vlasnik trgovine i saluna također to dobro radi. Pobrinit ću se da bude spreman dok vi dodete.

Ona brzo odjaše prema naselju. Kad je topot kopita njezina konja utihnuo, Hibbs otvori oči. Stenjao je, jer ga je bolјela ruka. Pogledao je Bartona i rekao:

— Ti si zapravo već mrtav, boksaću, a nisi toga još svjestan. Ubit ću te čim budem mogao.

Barton ga je mirno promatrao, pa mu reče:

— Tebi će biti potrebna zaštita i pomoć, jer si sada nemoćan. Bit će mnogo onih koji će ti se htјeti osvetiti, jer te se više neće bojati i želјet će da s tobom raščiste stare račune. Ti si od one vrste ljudi koji posvuda imaju neprijatelje. Čuvaj se, revolverašu! Ako te ja ne budem štitiо, bit ćeš mrtav prije nego što ti ozdravi ruka.

* * *

Sve je bilo mnogo lakše nego što je Barton Kelly mislio. Louisa Hibbsa su svi mrzili zbog njegova hladnog, podrugljivog i izazivačkog ponašanja. Nije imao ni јednog prijatelja. Bio je od onih osamlјenika koji su sijali nelagodnost, hladnoću i

strah. Stoga su svi u logoru prihvatili da Barton Kelly preuzme njegovo mjesto. To je bilo razumljivo, jer u tom banditskom naselju živjelo se po primitivnim zakonima i svatko si je sam morao izboriti premoć.

Tako je Barton Kelly preuzeo vodstvo u logoru. Dobro je održavao rad. Brinuo se da ne bude tučnjava, svada i pijančevanja, da čuvari budu na svojim mjestima, da se goveda i dalje žigošu i da se svi poslovi svršavaju na vrijeme. Bio je neke vrste šerif u naselju.

Život je tekao i dani su prolazili. Svakog poslijepodneva Barton je izjahao iz naselja s revolverom i dovoljno municije i vježbao spretnost i brzinu u pucanju. Pucao je iz pokreta i iz svih mogućih položaja u različite ciljeve.

Barton još nije znao bi li mogao pucati u čovjeka u namjeri da ga ubije. To što je sada vježbao da može što brže i bolje gadati bilo je zato da bi se mogao što bolje braniti, kako bi ostao na životu. To je bilo pravo svakog čovjeka. Ipak, zacijelo će u samoobrani morati pucati u nekog čovjeka, u to je bio gotovo siguran. Osim toga znao je da ima dva prijatelja koji će ga podržati i pomoći mu. Bili su to Teksašanin Alamo Uvalde i Pat Čekić kojeg je pobijedio u tučnji, a on mu to nije uzeo za zlo. Osim toga Barton Kelly je imao i trećeg prijatelja, iako u to nije bio sasvim siguran. Bio je to kockar Alex Grand, koji je čuo od svoje kćeri što se zbilo između brežuljaka. Dan nakon tog događaja, navečer, Alex Grand pristupio je Bartonu u salunu i ljubazno ga upitao hoće li s njim popiti neko piće. Barton je pristao. Šutke su pili. Između njih se više ništa nije dogodilo, ali Barton je slutio da će se jednog dana u Granda moći pouzdati

čak više nego u Alama Uvaldea i Pat – Čekića.

Jednog jutra, kad se Barton uputio prema rijeci, nedaleko od naselja stigne ga neki jahač. To je bila Elizabeth Grand. Jahala je uz njega i smješkala se na svoj malo žalostan i ozbiljan ali ipak prijazan način. Bio joj je zahvalan za taj smijeh, jer mu je time pokazala da ga ubraja među svoje malobrojne prijatelje koji joj život čine malo snošljivijim.

– Čula sam kod koralu od čuvara da ste se uputili prema rijeci. Htjela bih ponovo vidjeti tu rijeku. Tako bih rado plivala! Smijem li vam se pridružiti?

On ju je iznenađeno pogledao. Do rijeke i natrag, s podužim stankama, bio im je potreban čitav dan. Obuzela ga je radost kao da je dobio iznenađan dar.

Jahali su kroz klanac a zatim dugim putem do rijeke. Dan je bio ugodan i topao, s nekoliko oblaka na nebu. Visoke stijene bacale su sjene a orlovi su kružili po nebu. Brže su potjerali konje a zatim su ugledali rijeku. Tamo gdje se nalazila stijena u obliku terase koja je oblikovala prirodno пристаниште upravo je pristajao »Riverqueen«.

Čuvari koji su stražarili uz rijeku već su hvatali užad. Pristanišni most je bio izvučen. Ljudi su se počeli iskrcavati na kopno, vukli su s broda teretna kola, nekoliko konja i mnogo prtljage.

Kad se Barton s Elizabeth približio rijeci, prepoznao je Jeremyja Adamsa, Ringa Diamonda, Kita Petea Nicola, crvenobradog gusara kapetana Briana McLanea, kormilara Randolpha Hibbsa koji nije bio u rodu s Louisom Hibbsom i mornara Leea Simsona. Zacijelo je vož-

nja bila uspješna, obavljena bez većih teškoća. Sigurno su dobro prođali otete konje.

Barton zaustavi konja i reče Elizabeth:

– Ako se želite okupati, podite iza one stijene a ja ću paziti da nitko s broda ne krene tamo.

– Hvala – reče djevojka i pogleda ga čvrsto i ozbiljno.

Shvatila je da Barton ne želi da se ona sretne s ostalim muškarcima. Poslušno je odjahala, a Barton se uputio prema brodu.

Ono što je ugledao učinilo mu se u prvom trenu kao priviđenje. Iz »Riverqueena« su se iskrcavala dvojica ljudi koje je on dobro poznao. Jedan je bio nizak, a drugi visok i plećat.

To su bili Duff i Bill Mallone. Sumnjičavo su se obazirali, bili su zbunjeni i nisu izgledali nimalo sretno. Bit će da ih je neka nevolja dovela na »Riverqueen« a zatim u kraj u kojem je i Barton Kelly potražio utočište.

Barton je posljednji dio puta jahao veoma brzo. Zatim je zaustavio konja, sjahao, obišao teretna kola i pošao u susret Malloneovima. Oni nisu prepoznali jahača koji je bio obučen poput kauboja. Osim toga nisu očekivali da će ovdje sresti Bartona Kellyja. To je Bartonu bilo jasno, ali kad ih je pozvao po imenu, pogledali su ga i prepoznali.

Vidio je kako su se iznenadili i trgnuli. Bilo mu je jasno da nisu očekivali da će ga tu sresti.

Njihovo iznenađenje je bilo kratko. Odmah su se pribrali i bili spremni za borbu. Opasno su se smijuljili i čak počeli izazivati. Nezgrapni Bill se nasmije i reče:

– Vidi, vidi koga smo ovdje našli! Svijet je zaista malen!

Duff doda:

– Dakle i vi ste pobjegli »River-

queenom«? To znači da se može govoriti o ponovljenim događajima!

On se uhvati rukama za krajeve kaputa. Barton je znao da su mu revolveri ispod pazuha i da ih može izvući nevjerojatnom brzinom.

Ali prije nego što se išta moglo dogoditi začuje se glas Jeremyja Adamsa:

– Ne želim ovdje borbu! Imat ćete posla s Ringom Diamondom! Nikakve borbe, rekao sam! – zatim se obrati Bartonu Kellyju i reče ljubaznije: – Barte, sada dobro znam tvoju priču! Znam da mrziš Mallo-neove. Oni su došli na brod na sličan način kao ti i Tob White. I oni su morali bježati. Ako te to može utješiti, reći ću ti da su isuviše napeli luk u Saint Louisu. Postali su isuviše drski. Netko ih je prijavio zbog ucjene, a zatim su ubili svjedoka koji je narednog dana trebalo da svjedoči protiv njih. Vidjeli su ih i morali su pobjeći. Htio sam ih najprije baciti s palube kao i vas, ali oni također znaju jahati, tjerati goveda i boriti se. Posljednji put izgubili smo mnogo ljudi pa sad moram ojačati družinu. Jednoga dana, možda uskoro, doći će do ogorčene borbe protiv Natchezovih ljudi. Tada ćemo se mi prognanci morati boriti za svoj opstanak. Moramo biti jaki i stoga ne dopuštam nikakve svade i obračune. Tko ovdje živi, pripada našoj velikoj zajednici i mora se pokoravati našim odredbama. Jeste li razumjeli?

Barton se opusti. Podrugljivo se nasmije, malo se nakloni pred Malloneovima i skine šešir.

– Dobro došli, dobro došli u naš dragi krug! – reče podrugljivo. – Mi ćemo jednom ipak poravnati naše račune. Ja mogu čekati dok Jeremy Adams ne završi svoje velike poslove, kad mu više neće trebati goniči stoke. Zatim se okrene

prema Adamsu i doda: — Rado bih ih propustio kroz šake i od njih načinio dobre goniče stoke i korisne članove naše zajednice. No da ne zaboravim, Jeremy, ja sam preuzeo logor umjesto Louisa Hibbsa. Morao sam ga istući i pri tom sam mu slomio ruku.

Jeremy Adams i Ring Diamond stajali su nepomično i šutke nekoliko trenutaka iznenađeno gledajući u Bartona. Zatim Ring Diamond počne ljutiti i psovati. Jeremy Adams spusti ruku na držak revolvera i zauzme tipičan položaj revolveraša.

— Zašto si se borio s Louisom Hibbsom? — upitao je hinjenom dobrodušnošću.

Glas mu je podsjećao na režanje psa koji je svakog trenutka bio spreman da ugrize.

— Napastovao je Elizabeth Grand, a ja sam djevojci priskočio u pomoć. Zatim je izvukao revolver i prijetio mi. Nije uspio ubiti mene, nego mog konja koji se u tom trenutku propeo. Nakon toga sam ga sredio. — Barton ušuti, a zatim na izgled mirno upita: — Što sam krivo učinio? Zar je on smio zlostavljati djevojku?

— Nije — odlučno odgovori Jeremy Adams i nastavi: — U redu, ti sada imaš komandu, a ja ću vidjeti jesi li sposoban da držiš red i je li učinjeno sve što je potrebno. Što je s govedima? Jesu li žigosana?

— Dakako, Jeremy! To su dobro hranjena goveda. Sva imaju prvo-klasne oznake.

— Sutra ćemo ih dotjerati ovamo. Ali prije nego što ih utovarimo, pokušat ću s Natchezova ranča ukrasti još konja. Za konje možemo postići bolju cijenu nego za goveda, a osim toga ne izbodu se rogovima u potpalublju.

Nakon tih riječi bilo je sve sređeno. Jeremy Adams i ostali koji su se

okupili oko njega da čuju što se događa pošli su svatko na svoje zaduženje.

Teško natovarena kola su krenula. Jeremy Adams i njegovi jahači su ih slijedili.

Uto se iza stijene pojavila na konju Elizabeth Grand. Pošla je prema Bartonu i ispitivački ga pogledala.

— Je li bilo problema? — upitala ga je na način koji je odavao saučesništvo, a već ga je tako dobro poznavala da je na njemu opazila neku promjenu.

On odmahne glavom. Gotovo joj je ispričao o svom zadatku, ali se predomislio, jer su u blizini bili Malloneovi. Tako joj nije rekao da mora potopiti »Riverqueen«.

Razmišljajući ponovo o tome, Barton se prestrašio. Prisjetio se da mu je Elizabeth Grand pričala kako s ocem namjerava napustiti taj kraj, i to »Riverqueenom«, najvjerojatnije kad idući put krene odatle.

Polako su jahali prema klancu, u kojem su već nestali konjanici i kola. Barton je šutio, jer su ga mučile teške misli. Zatim upita djevojku:

— Zar za vas i vašeg oca nema drugog načina da odete iz ovog kraja osim »Riverqueenom« niz rijeku?

— To je najsigurniji i najbrži put — odgovori Elizabeth.

Barton je šutio i kimnuo glavom. Tištila ga je pomisao da idući put »Riverqueen« zacijelo neće stići na cilj. Moram je upozoriti, ne mogu dopustiti da se izloži opasnosti, pomisli.

— Jedan dolar za vaše misli, Bar-te! — Veoma ste ozbiljni. Ako postoji nešto što vas muči, molim vas da mi se povjerite. Kunem vam se da vas neću razočarati i zloupotrijebiti vaše povjerenje.

Barton odluči da je upozori:

– Liz, nemojte ovaj put poći »Riverqueenom«. Izložili biste se velikoj opasnosti. Radije pričekajte dok se sve ne sredi i tada...

– Što će se to srediti, Barte?

Nije mogao drugačije nego da sve ispriča djevojci. Ona po svojoj ozbiljnosti i životnom iskustvu više i nije bila djevojka, već zrela žena koja bi bila dobra drugarica i pratilja svakom muškarcu. Osim toga Barton je shvatio da je ono što ona osjeća prema njemu mnogo više nego prijateljstvo. Znao je i to da ona njemu znači mnogo više nego neka od djevojaka koje poznaje.

Počeo je priču od trenutka kad je prvi put sreo braću Mallone u Saint Louisu. Kad je sve ispričao, već su izašli iz klanca. Pred njima su se polako kretala kola i jahali Adamsovi ljudi. Posvuda su ih okruživali brežuljci i klisure.

Djevojka je neko vrijeme zamisljeno šutjela. Zatim se nagnula iz sedla, stavila svoju ruku na njegovu i uzbuđeno rekla:

– Oh, da sam barem muškarac! Tada bih ti mogla pomoći, Barte. Tako bih ti rado pomogla! Već radi toga moram biti s ocem na brodu! Možda će za tebe biti dobro da imaš kraj sebe prijatelja. Ja nisam strašljiva i mogu se brinuti o sebi.

– Ja sam ti sve to ispričao baš zato da u to vrijeme ne budeš na brodu – reče Barton.

Nisu više mogli razgovarati, jer im se približavao Jeremy Adams i prišao Elizabeth s druge strane. Smješkao se na svoj uobičajeni način, malo nadmeno ali očaravajuće. Nije je ispitivao što je to bilo s Louisom Hibbsom, samo joj je rekao:

– Bio sam u Saint Louisu. Nisu me prepoznali, jer sam se prerušio u gospodina s Istoka. Vidio sam tisuće lijepih žena i sjetio se vas, Liz, i vašeg života. Vi biste u Frisku mo-

gli zauzimati značajan položaj u društvu, Liz. Jednom će vaš otac ipak zaraditi dovoljno novca kako bi...

– Ovaj put polazimo s vama, Jeremy Adamse – reče Liz odlučno.

To je u stvari htjela saopćiti Bartonu i na taj način mu dati do znanja da će ona i njezin otac na tom putu biti uz njega.

Barton je razmišljao zašto mu ona želi pomoći. Sada je znala da »Riverqueen« neće stići na cilj, nego da će se na Red Rocku nasukati. Pogledao je u njezine oči i sve mu je postalo jasno.

Povjerio je toj djevojci svoju tajnu i učinio je saučesnikom zato što ju je volio i što je među njima postojalo nešto što se nije moglo točno objasniti. Je li to bila ljubav, pitao se i istovremeno znao odgovor.

XII

Kasno navečer, nekoliko sati nakon povratka, Jeremy Adams okupi svoje ljude. Sada je uzeo mnogo više ljudi nego prošli put. Kad je izdao sve naredbe, uputio se u salun. Tamo je u kutu sjedio Barton Kelly.

Barton podigne glavu kad je k njemu za stol sjeo Jeremy Adams i zapalio cigaru. Pogledi su im se sreli i Jeremy reče smiješeći se:

– Sve sam vidio i čuo. Ti si se ovdje u naselju dobro brinuo za red i za to da svi poslovi budu na vrijeme završeni. Ljudi su tobom zadovoljni. Louis Hibbs je čovjek koji nikada nije imao prijatelje. Tome je kriva njegova zla narav. On nije ni moj prijatelj, samo ortak. Nas dvojica smo mnogo šta zajednički doživjeli, borili se rame uz rame u mnogim borbama i znamo da se možemo jedan na drugog osloniti.

– Jeremy Adams zastane i nekoliko puta snažno povuče dim iz cigare. – Dakle Louis Hibbs nije od me-

ne, svog ortaka, zahtijevao da mu donesem tvoj skalp — nastavi. — On to smatra svojom osobnom stvari. Ali on će te napasti revolverom čim mu ozdravi ruka i ti ćeš biti mrtav, Bartone! Zbog toga ću ti dati dobar savjet. Podi sa mnom u ovaj pothvat. Zatim kreni sa mnom na »Riverqueen« i negdje usputno sidi. Ako ti Grandovi nešto znače, ako si se zaljubio, podi s njima. Oni će zacijelo sići u Nebraski i poći dalje pacifičkom željeznicom do zapadne obale. To će za tebe biti najbolji izlaz, inače će te Louis Hibbs ubiti. On mi nije prijatelj, nego stari ortak, ali ako se budem morao opredijeliti, opredijelit ću se za njega. — Adams ustane i pogleda Bartona u oči. — Poći ćeš odmah s nama — doda. — Još jednom ćemo pokušati da se domognemo konja. Morat ćeš preuzeti mjesto Louisa Hibbsa. Ja ću se pouzdati u Ringa Diamonda i tebe.

Barton Kelly kimne u znak pristanka. Gledao je za Adamsom kad je ovaj izlazio iz saluna. Osjećao je neku griznju savjesti. Taj bandit je zapravo bio vrlo prijazan prema njemu, a on ga je morao izdati, njega i sve ostale. Zbog nekih od njih bilo mu je žao, dakako, ne zbog Malloneovih.

Digao se i pošao po svog konja.

* * *

Bilo je kao i prošli put. Opet su jahali kroz noć, no ovaj put ih je bilo mnogo više, gotovo četrdeset ljudi.

Išli su gotovo istim putem i noć je opet bila obasjana mjesečinom. Barton se dobro snalazio, jer je posljednjih nekoliko tjedana često tuda prolazio i nadgledao čuvare.

Kad se počelo daniti stigli su već blizu Natchezova ranča i odmarali

se tri sata na nekom pošumljenom brežuljku.

Svima je postalo jasno da Jeremy Adams ovaj put neće napasti noću. Osjećao se dovoljno jak da napadne na drugi način. Borba za konje i goveda s velikog Natchezova ranča bit će ovaj put otvorena. Borit će se jaki protiv jakih, sila protiv sile.

Oko podneva napustili su brežuljak prikradajući se ranču uz usjekline, vododerine i klance. Ispred njih se pružala velika udolina i srebrnkasto jezero, mnogi korali, spremišta i staje.

Bilo je i konja, mnogo konja. To je bio samo dio od pet tisuća konja s Natchezova posjeda, koji se dijelio na nekoliko rančeva, a jedan od njih bio je i ovaj ranč.

Konji su pasli u skupinama oko jezera, na kojem su se napajali. Posvuda uokolo bilo je mnogo korala. U njima su se nalazile životinje koje su banditi htjeli uzeti. Bili su to već pripitomljeni konji u najboljoj dobi za prodaju.

Kraj korala je nekoliko ljudi obavljalo svoj posao. Oni su se brinuli za životinje. Timarili su ih, jahali i hranili.

Iz zgrade u kojoj se zacijelo nalazila kuhinja iz dimnjaka se dizao dim. Na vratima se pojavio kuhar s vedrom koje je htio isprazniti u potoku. Uto je ugledao bandite koji su jurili iz obližnjeg šumarka i već gotovo stigli do korala. Ispustio je vedro i počeo vikati koliko ga je grlo nosilo. Zatim je pobjegao u kuću.

Tri čovjeka koja su radila kraj korala odmah su shvatila da se neće stići skloniti u kuću. Ukočili su se ne mašajući se oružja. Samo jedan jahač, koji se nalazio podalje od korala, okrenuo je konja i odjurio, prodorno vičući.

Jeremy Adams izda nekoliko zapovijedi, a zatim se sve zbilo vrlo

brzo. Nekoliko čuvara koji su se tu nalazili nisu pružili otpor. Banditi su ih razoružali ne učinivši im ništa nažao.

Jeremy Adams je požurivao svoje ljude ne samo zato što je znao da je jedan jahač odjurio na glavni ranč da obavijesti o pljački nego i zato što je znao da će ovaj put biti trke. Prevlast će pripasti onoj strani koja prva stigne do klanca.

Uspjeli su skupiti oko dvjesto konja iz korala. Kako im to nije bilo dovoljno, pokupili su i one koji su pasli, iako su to bile vrlo mlade životinje. Tako su skupili oko petsto konja i krenuli natrag.

Put je vodio do zemlje s milijun klisura, koja se nalazila na istoku, iza brežuljaka. Klisure su se sablasno uzdizale. Nisu se vraćali istim putem. Izabrali su duži put za povratak. Jeremy Adams jahao je na čelu i izdavao zapovijedi.

Prva je bila upućena Ringu Diamondu:

– Hajde, Ring, uzmi najbržeg jahača, podi do klanca Warbowa i čuvaj ga za nas! Moramo ići ovim putem, inače ćemo izgubiti trku!

Zatim pozove Bartona Kellyja i naredi mu:

– Barte, uzmi deset jahača i čuvaj nam uzmak! Kad se progonitelji pojave, zadrži ih da možemo proći s konjima!

Barton je izvršio zapovijed. Ništa drugo mu nije preostalo. Zadržao se na desnoj strani krda i pozivao k sebi svakog drugog jahača, koji su pokraj njega prolazili. Kad je ugledao braću Mallone, koji su umorno jahali i tjeroali konje poput kauboja, pozvao je i njih. To je učinio nenadano, ni sam sebi nije mogao objasniti zašto. Osjećao je neku zloradu radost što je sada imao pod komandom obojicu bandita. Oni su nerado poslušali, ali nisu se usudili

protusloviti, jer je oko Bartona bilo okupljeno već osam jahača i bilo je jasno da moraju poslušati bez prigovora.

Barton je čekao s jahačima sve dok konji i goveda nisu dovoljno odmakli. Zatim reče svojim ljudima:

– Mi ćemo držati odstupnicu. Jahat ćemo u velikim razmacima i ostat ćemo kilometar iza stada. Povremeno ćemo se uspeti na brežuljak ili na neku drugu osmatračnicu. Moram točno znati kada će se pojaviti progonitelji i odakle dolaze. Dakle hajdemo!

Razmaknuli su se i slijedili krdo. Zatim su jahali kilometre i kilometre. Vrijeme je prolazilo. Opazili su samo tri kauboja s Natchezova ranča, koji su ih promatrali s udaljenog brežuljka, ali se nisu približavali.

Bilo je već kasno poslijepodne i životinje su bile iscrpljene. Posljednji kilometri bili su mukotrpni, sunce je pržilo a prašina koja se dizala u oblacima mučila je životinje i jahače. Zemlja s milijun klisura bila im je gotovo nadohvat ruke. Veliki otvor klanaca kao da je pozivao i mamio.

Progonitelja još nije bilo na vidiku.

Ali kad su se Barton i njegovi ljudi već nalazili kod ulaza u klanac Warbow, pojavio se Abe Natchez sa svojim jahačima. Nije ih bilo mnogo. Zacijelo ih u žurbi nije mogao okupiti više od dvadesetak jer njegovi su ljudi bili raštrkani posvuda po pašnjacima.

Barton Kelly ga je odmah prepoznao i divio mu se kad ga je ugledao kako jaše na čelu kolone sa svojim sinovima i predradnikom. Ovaj put nisu povelili pse, jer im nisu bili potrebni. Ta potjera je ionako više-manje bila namještena. Usko-

ro je Barton bio siguran da ga je Abe Natchez prepoznao.

Da, ovaj put Abe Natchez nije želio riskirati. Uzdao se da će Barton srediti kradljivce stoke i gusare. Imao je sporazum s Bartonom, čijeg je prijatelja na svom ranču spasio od smrti. Bio je siguran da će Barton izvršiti dogovor i nije mu smetalo kad je vidio da on drži odstupnicu. Naprotiv! To što je Barton Kelly držao odstupnicu bio je znak za Abea Natcheza da dobro obavlja svoju dužnost.

Iz velike daljine izmijenili su samo nekoliko pucnjeva. Svi konji i goveda nestali su u velikom klanecu, a za njima i jahači. Činilo se da je i ovaj put Natchez zakasnio.

Barton i njegovi ljudi zaposjeli su ulaz u klanac, ali nisu imali mnogo briga. Kid Peter Nicol, koji je bio s njima, reče:

— Oni se neće usuditi da još jedanput silom prodru u klanac. Posljednji put smo poubijali njihove pse i otišli su okrvavljenih glava. Nisu nas uspjeli potući, a ovaj put se neće ni usuditi. Čak mislim da se Abe Natchez nekoliko narednih tjedana neće usuditi da ikamo izvan ranča pošalje svoje ljude. Zacijelo će okupiti pedesetak ljudi i vrebati, ali to mu neće koristiti. Mi smo lukaviji, mnogo lukaviji od njega.

Barton je neko vrijeme čekao, a zatim mu je postalo jasno da Abe Natchez neće ništa poduzeti. Činilo se da čeka pojačanje prije nego što ista poduzme.

Barton Kelly sjedio je iza jedne stijene a oko njega su bili njegovi ljudi. Pogledao je braću Mallone. Krupni Bill bio je sasvim iscrpljen a njegov malo izdržljiviji brat Duff nije bio u mnogo boljem stanju. Dok ih je promatrao, Barton najednom osjeti bijes. U tom trenutku od-

lučio je što će učiniti. Okrenuo se ostalima i rekao:

— Više vas ne trebam. Neka ovdje ostanu samo Malloneovi, koji se moraju još malo odmoriti, a svi vi drugi možete otići. Kide, ti ćeš otići do Jeremyja Adamsa i javiti mu da Natchez zasad ne namjerava napasti. On čeka pojačanje ili će pokušati kod drugog ulaza u pećinu. Mi imamo veliku prednost. Uskoro će se smračiti, a onda nas nitko neće moći pronaći u zemlji s milijun kli-sura. Dakle krenite! Ja ću za jedan sat doći za vama zajedno s Malloneovima.

Ljudi poslušali. Ništa im nije bilo sumnjivo.

Barton Kelly i Malloneovi su ostali. Bill Mallone je ležao iza neke stijene. Bio je tako iscrpljen da je drijemao, sav znojan i prašan. Tom nezgrapnom divu očito je nedostajalo otpornosti koju je svako biće u tom kraju moralo posjedovati.

Njegov brat Duff također je bio vrlo iscrpljen, ali ipak je bio toliko oprezan da je vrebajući gledao Bartona. Osjećao je opasnost i bio zabrinut. Polako se digao, osjećajući bolnu ukočenost i grčeve u čitavu tijelu. Najednom shvati da više ne može izvući revolver tako brzo kao nekada. Barton je imao pušku preko koljena i cijev je bila tobože slučajno uperenā u Malloneove. Promatrao ih je i pri tome se smijuljio. Držao je prste na obaraču kao da se igra.

— Što ti je? — upitao ga je Duff Mallone nastojeći da mu glas zvuči ravnodušno.

— Vas dvojicu hulja držim sada u škripcu — mirno je rekao Barton.

— Ako pomaknem prstom, bit ćeš mrtav, Duffe. Ti to znaš. Jahanje te iscrpilo, jer na to više nisi naviknut.

— Zar se želiš osvetiti? Zar ćeš nas ubiti? — nadmeno zapita Duff

Mallone i ne čekajući odgovor, nastavi: — Mi smo jedini ljudi koji bi tebi i starom boksaču mogli vratiti čast. Samo mi možemo potvrditi da vi one noći niste opljačkali banku i ubili blagajnika.

Barton se strelovito dignu, načini tri brza koraka i udari ga puščanom cijevi.

Duff Mallone je još stigao izvaditi revolver iz navlake, ali nije ga stigao podići na Bartona i opaliti.

Njegov brat se prene iz polusna.

— Hej! — poviče prestrašeno i htjede uperiti pušku u Bartona.

Ali Barton je bio brži. Prišao mu je u dva koraka i snažno ga udario kundakom puške. Izvadio je laso i svezao obojicu. Kad ih je pretražio, ustanovio je da svaki od njih ima ispod rublja svežanj novčanica u platnenoj vrećici. Sve su to bile nove novčanice od sto dolara. To mu je ulilo još više nade. Obišao je stijenju i izašao iz klanca. Mahnuo je Abeu Natchezu i njegovim ljudima. Oni su razumjeli njegov znak.

Natchez uzjaše konja i dojaše do Bartona. Barton se divio hrabrosti starog orla i istovremeno je znao da Natchez ima u njega povjerenja. Ali možda je to bilo zato što je Tob White na njegovu ranču, pa je tako držao Bartona u šaci i mogao biti siguran da ga neće prevariti. Polako se približio i sjahao.

— To je bio dobro obavljen posao, Bartone Kelly. Ti si postao vođa bande i sa svojim ljudima si držao odstupnicu. Sada si ljude poslao da odu, je li? Mi smo vas danas samo prividno progonili. Želim da konji i goveda budu utovareni na »Riverqueen« i da krenu niz rijeku. Čekat ću na Red Rocku! Pozvao sam čak odred konjice i šerifa koji je zadužen za ovo područje. Želim da sve bude po zakonu. Tebi i Tobu obećavam da ćete moći slobodno otići

ako ovo uspješno obaviš. Šerif će zažmiriti na oba oka i neće vas vidjeti. Skoči samo pravovremeno s broda kad se »Riverqueen« nasuče. Vidim da nosiš crvenu maramu. Kad skočiš s broda, odbaci šešir i stavi maramu na glavu. Reći ću svojim ljudima da na tebe ne pucaju.

Barton ga je pustio da završi, a zatim je upitao:

— Kako je Tob White? To mi je važnije od svega, gospodine Natcheze. Kako se osjeća moj stari prijatelj?

— Njemu je dobro i ne moramo ga više hraniti, sad već može i sam jesti. Svaki dan je sve jači. Mi se držimo dogovora i on je naš vrlo cijenjen gost.

Barton pogleda rančera u oči i shvati da mu nije lagao. Osjeti kako ga je obuzela radost. Eto, možda će Tob doživjeti još neki sretan trenutak u životu, pomisli.

Zatim se sjeti braće Mallone. Kako je još na ranču Abeu Natchezu ispričao čitavu priču, sada mu je samo u nekoliko riječi objasnio što je učinio s Malloneovima. Govorio je tiho, iako je bio prilično udaljen od mjesta na kojem su braća Mallone bila svezana. On ušuti, a Natchez se nasmiješi i lupi se po bedru.

— Kako čovjek ponekad može imati sreće! — reče Natchez kimaјуći glavom i promatraјуći Bartona, kao da ne može vjerovati da je Barton Kelly takav srećković. Zatim upita: — Što da učinimo s Malloneovima? Što želiš od nas, mladiću?

Barton reče gotovo nehajno, čvrsto gledajući rančera u oči:

— Moramo naći način da oni pred svjedocima izjave da su meni i Tobu podmetnuli ubojstvo i pljačku. Nema sumnje da su ti razbojnici opljačkali banku i ubili blagajnika. Osim toga našao sam im za

opasačima novac i mislim da su to novčanice koje su opljačkali... Predlažem da ih odvedete i zatvorite na ranču. Baš je dobro što će k vama doći šerif. On će ih moći prelušati. Kad se »Riverqueen« nasuče, možete me uhapsiti i zatvoriti zajedno s njima. Zatim se pobrinite da netko prisluškuje naš razgovor i tada će se...

– Razumijem – prekine ga Natchez. – Znači da Malloneovi ne smiju saznati da smo ortaci.

– Sve mora izgledati kao da sam ih izručio da bi bih se osvetio – reče Barton. – A sada moram otići. Staviti ću Duffu Malloneu cedulju na prsa. Na cedulju ću napisati da su njih dvojica razbojnici koje u Saint Louisu traže zbog ubojstva.

– Razumijem – kimne Natchez. – Obećavam da ćemo postupiti kako smo se dogovorili. Vidim da si iskren i stoga ću tebi i Tobu rado pomoći. Osim toga svjestan sam da se izlažeš velikoj opasnosti.

– Ne samo ja – odgovori Barton. – Na brodu će biti i jedna djevojka. Ja ću se zatvoriti u kabinu s njom i njezinim ocem i mi ćemo ostati tamo sve dok ne preuzmete »Riverqueen« i dok banditi ne budu pohvatani.

Nisu više jedan drugome imali što reći, pa se Natchez vratio svojim ljudima a Barton Malloneovima.

Tama je već prekrila otvor klanca. Barton je izvadio komadić smeđeg papira iz jedne bisage i na koljenima napisao vrškom patrone:

»Ovo su Duff i Bill Mallone koje u Saint Loiusu traže zbog ubojstva«.

Kleknuo je zatim pokraj Duffa Mallonea i okrenuo ga na stranu. Nekoliko časaka je prošlo dok se Duff nije osvijestio. Na čelu je imao oteklinu. Ljutito je pogledao Barto-

na, a ovaj mu je prinio cedulju da je pročita i rekao:

– Vas dvojica ste mene i Toba prognali. Sada ćete i sami biti prognanici. Želim vam vratiti istom mjerom i stoga ću vas predati stočarima. Oni će uskoro doći u klanac i pronaći i vas i poruku. Shvatit će da vam se netko želi osvetiti, a kladim se da će vas zadržati i raspitati se u Saint Louisu traže li tamo vas dvojicu. Želim vam dobru zabavu!

Nakon tih riječi Barton se uputi prema svom konju i uzjaše. Nekoliko puta opali iz puške u zrak i odjaše. Nije se obazirao na Duffa Mallonea, koji je za njim vikao:

– Nemoj otići, Bartone Kelly! Ostani! Čekaj! Možemo se sporazumjeti. Hej, obećavam ti da ćemo izjaviti u zapisnik da ti i Tob niste bili u vezi s onim ubojstvom i pljačkom. Hej, ja ću...

Ali Barton ga više nije čuo.

XIII

Kad je počelo svitati Barton je stigao bandu, koja je već duboko zašla u zemlju s milijun klisura.

Jeremy Adams je jahao po strani i opazio da mu se približava Barton Kelly. Kimnuo mu je i iznenadeno mu rekao:

– Ne vidim uz tebe braću Mallo- ne! Nisi ih valjda ostavio da drže odstupnicu? Neće znati pronaći put ovamo. Gdje su oni?

Barton ga čvrsto pogleda u oči.

– Oni više neće doći! – rekao je odlučno i dodao: – Bilo je i borbe.

Jeremy Adams oštro ga je promatrao. Na trenutak se činilo da će planuti, ali se svladao i rekao:

– U redu, na tvom mjestu i ja bih tako učinio. Uviđam da su tebe i tvog starog prijatelja uvalili u velike neprilike.

Jeremy Adams kao da je još tre-

nutak oklijevao da nešto kaže, ali se okrenuo i odjahao za govedima.

Ubrzo je izašlo sunce i ugrijalo umorne konje i jahače. Kasno poslije podne stigli su na cilj. Svi su dva dana i dvije noći proveli u sedlu i bili su iscrpljeni. Samo nekoliko njih svratilo je u salun na piće. Te noći su u banditskom naselju vladali mir i tišina. Izmoreni, svi banditi su tvrdo spavali.

Sutradan ujutro Barton se već brijao kod valova za napajanje stoke kad je Jeremy Adams pozvonio za doručak. Sat kasnije svi su ponovo bili u sedlu i tjerali konje i goveda prema rijeci.

Poslije podne su stigli do broda. »Riverqueen« je bio spreman. Bilo im je potrebno oko tri sata da utovare goveda. Zatim su na red došli konji. Potpalublje je bilo ispunjeno do posljednjeg mjesta. Veliki kotač se počeo okretati i brod se tresao. Bio je to star brod i svako putovanje je bilo opasno. Inženjer Boston neprestano se kleo da će se kotao na idućem putovanju raspuknuti.

»Riverqueen« se okretao u riječnom rukavcu i polako manevrirao između klisura i stijena prema matici rijeke.

Adamsovi ljudi su se okupili u salonu, gdje ih je čekala večera. Tik uz ogradu na putničkoj palubi, kod vrata salona, stajao je Louis Hibbs. Barton se malo trgnuo kad je ugledao Hibbsa na palubi. Pogledali su se i Barton je mogao sve pročitati iz njegovih očiju. Hibbs stisne desnu šaku u pesnicu, a zatim je otvorio.

– Još nekoliko dana – reče tiho. – Tada ću biti sposoban da te ovom rukom ubijem, Bartone Kelly! Mislio sam da se možda nakon ovog puta više nećeš vratiti i zbog toga sam i ja došao na brod. Nećeš mi pobjeći! Odsad ću ti neprestano

biti za petama. Za nekoliko dana sve će biti gotovo.

Nakon tih riječi se okrenuo i polako otišao.

Barton pogleda na lijevu stranu. Tamo su se otvorila vrata na jednoj kabini prvog razreda. Iz kabine su izašli Alex i Elizabeth Grand.

Zaboga, pomisli Barton, ona je zaista na brodu! Alex Grand pozdravi Bartona sa smiješkom, na svoj uobičajeni način. Elizabeth se također nasmiješi.

– Dobar tek, Bartone! – reče Elizabeth.

Zatim uhvati oca ispod ruke i oni se upute palubom. Ispred i iza Bartona ljudi su se gurali u salon. Teksašanin Alamo Uvalde, koji je također bio na brodu, sada već bez zavoja, udari Bartona po leđima i upita:

– Momče, zar nisi gladan? Unutra ima divnih odrezaka. Za nas su zaklali tele.

Svi su se bacili na jelo i piće a »Riverqueen« je u posljednjim odsjajima dana skrenuo pokraj velikih stijena na rijeku. Uskoro je stigao do sredine Missourija i polako zaplovio niz rijeku.

Ubrzo zatim brod je malo usporio vožnju. Nepun sat nakon polaska, s broda su opazili veliku vatru koja je gorjela tik uz rijeku, na jednom jezičcu obale. Vatra je bila velika i na brodu su odmah pomislili da je to znak upozorenja. Pokraj vatre se neki čovjek brzo kretao i neprestano bacao suho granje u plamen. Osim njega vidjela se još jedna prilika. Bila je to neka žena.

Stajala je tik uz rijeku na velikom kamenu i vatra ju je obasjavala. U rukama je držala dijete.

Barton Kelly ju je odmah prepoznao. Bila je to Eva Natchez, kći Abea Natcheza. Čovjek pokraj nje

bio je Indijanac koji je bio u Natchezovoj službi.

Barton se okrene i počne promatrati ljude koji su se okupili oko ograde. Pogledom je potražio Jeremyja Adamsa, koji je također izašao na palubu i stajao nedaleko od njega.

Jeremy Adams stajao je kao okamenjen. Rukama je tako stegao ogradu broda da su mu zglobovi pobijeljeli. Nijemo je gledao na obalu a zatim je rukom prešao preko lica kao da želi odagnati prikazu ispred očiju. Žena je očajnički mahala. S obale je odjekivao njezin prodorni krik i svi na brodu mogli su ga dobro čuti:

– Jeremy, Jeremy! Nemoj otići!

Barton Kelly zadrži dah. Dobro je razumio njezino upozorenje. Bilo je jednostavno: Eva Natchez željela je spasiti oca svog djeteta. Ona je mogla saznati štošta od onoga što se događalo na ranču njezina oca. Zacijelo je imala doušnika među poslugom, koji su je obavještavali o svemu što se zbiva. Zbog toga je sada bila tu sa svojim djetetom i čekala. Željela je da je Jeremy Adams primi na brod i da s njim ode, a ne samo da ga upozori da Barton Kelly igra dvostruku igru. Htjela je da zauvijek ostane s njim, da se vjenčaju i da s djetetom odu u neki drugi kraj, a on da odustane od osвете i da počnu novi život.

Barton je to znao. Mnogi ljudi na brodu također su čuli priču o kauboju koji je pobjegao sa kćerkom Abea Natcheza, kojega je Natchez dao izbičevati i protjerati iz svoga kraja i koji je nakon toga postao bandit te se vratio u taj kraj da Natcheza opljačka.

Svi su promatrali Jeremyja Adamsa. Znali su da mora donijeti odluku. No što će on odlučiti? Hoće li pozvati na brod ženu koja se pro-

tiv volje svog oca željela za njega udati? Hoće li to učiniti i prekinuti svoj dosadašnji način života?

S kormila se oglasi Brian McLanes:

– Hej, Jeremy! Da se približim obali? Da pošaljem čamac po ženu? Reci mi, momče!

McLanesov glas je malo podrhtavao od ganuća. Žena je zaista pružala dirljivu sliku stojeći pokraj vatre s djetetom u rukama.

– Povedi me, Jeremy! – vikala je.

Jeremy Adams je odlučio. Povi-kao je tako glasno da su ga svi mogli dobro čuti unatoč buci kotača:

– Prekasno je, Eva! Za nas je isuviše kasno! Nema za nas novog početka! – okrenuo je glavu, pogledao prema kormilaru i prodorno povikao: – Brže, McLanese! Brže! Punom parom!

Barton Kelly je odahnuo. »River-queen« je ponovo plovio punom parom, a žena na obali postajala je sve manja i manja. Nije više dozivala niti je mahala. Stajala je nepomično s djetetom i gledala za brodom koji se udaljavao.

Da je došla na brod, upozorila bi Jeremyja Adamsa na opasnost. Daleko mu je došla u susret. On je morao učiniti posljednji korak i odustatati od osвете.

Ali on to nije učinio. Sad će izgubiti igru, iako to još nije znao.

Jeremy se okrene i uputi prema vratima salona.

– Otvorit ćemo nekoliko boca viskija, momci – reče. – Već se dugo niste proveselili! Unaprijed ćemo se proveseliti za sve ono što nas očekuje u Kanzasu.

Svi su pošli za njim, samo je Barton ostao napolju. Skrenuo je prema palubi za putnike i vidio da je krcata konjima i svežnjevima drva.

Uto mu pride Elizabeth Grand,

koja je upravo izašla iz svoje kabine. Za njom je došao njezin otac.

— Zar ćeš se zaista usuditi da učiniš ono što si naumio, Barte? — upitala ga je Liz nježno i prišla mu sasvim blizu.

On je na mjesecini mogao dobro vidjeti izraz njezinih očiju. Znao je da je zabrinuta, ali ipak čvrsta u odluci da ostane kraj njega, da mu pomogne ako bude potrebno.

— Moram, obećao sam da ću to učiniti. A osim toga... — on joj ispriča o braći Mallone i zatim nastavi: — Ale Natchez će mi pomoći. On s pravom od mene očekuje da izvršim ovaj zadatak. Jeremy Adams je dosad imao sreće, ali od sad je više neće imati! Da je primio na brod ženu koja ga voli, ili ga je voljela, ona bi ga upozorila na opasnost jer se željela za njega udati. Ali nije je primio. Rekao joj je da je isuviše kasno. Da, točno je rekao. Uskoro stižemo do Red Rocka! Podi sa svojim ocem u kabinu, Liz! Ne izlazite kad se brod nasuče i kada začujete pucnjavu. Ja sada moram poći gore, do kormila!

— Htio se udaljiti, ali Liz ga je zadržala.

— Ne tako, Bartone, nećemo se tako rastati! Ne mogu te spriječiti u tvom naumu, jer uviđam da moraš ispuniti obećanje Abeu Natchezu. Ali želim ti dati nešto za sretan put!

Ona se podigne na prste i poljubi ga. Čvrsto ju je zagrlio i na trenutak privio na prsa.

— Bit će dobro ako prebrodimo sva ova zla i počnemo život iz početka.

— Otrgnuo se od djevojke i uputio prema stepenicama koje su vodile do kormilarove kućice. Prolazeći pokraj Alexa Granda, zaustavio se, jer mu je ovaj dao znak rukom.

— Momče — rekao mu je Grand — ako se izvučeš iz ovog pakla, odvedi je u neku zemlju gdje ćete biti sretni. Ona je dragulj kakav svaki muškarac može samo poželjeti. Mnogo sreće, Barte! Dok ja ovdje stojim, neću nikome dopustiti da prođe.

— To nije potrebno. Pobrinite se za svoju kćer. Nadite za nju neko sigurno mjesto kad počnu pljuštati meci. Odvedite Liz u kabinu!

Barton zatim krene uz stepenice, još jednom se zaustavi i promotri putničku palubu sve do vrata salona. Vrata su bila otvorena. Malo zatim izađe Louis Hibbs i stane uz ogradu palube. Iz salona je dopirala zaglušna buka ljudi koji su slavili pobjedu, jer pljačka je ovaj put uspjela. Nisu ni slutili što ih na putu očekuje.

Louis Hibbs pogleda na stepenice. Njegove oči su se zacijelo već privikle na tamu i sigurno je prepoznao Bartona Kellyja. Barton se polako uspinjao. Izgledao je kao čovjek koji se dosađuje pa se penje na gornju palubu do kormilarove kućice da bi mu brže prošlo vrijeme.

Gore je zatekao ogromnog Leea Simonsa, koji je sjedio na pregradi postavljenoj zato da se dim iz brodskog dimnjaka ne bi previše širio po brodu i bacao iskre. Mornar širokih ramena zaklanjao je ledima dimnjak. Kad je Barton prošao pokraj njega i htio prići kormilarovoj kućici, on ga mrzovoljno upita:

— Što je, boksaču? Kamo si se uputio?

— Gore je bolji zrak, a ionako nemam volje da se napijem. Jeremy je upravo počeo slaviti. Svi piju, a meni je ljepše ovdje na zraku, pod nebom obasjanim zvijezdama i mjesecinom — dok je Barton to govorio, mornar mu je prišao, i to tako kao

da ga misli pustiti da svoje izgovori, a zatim ga otjerati s palube. Ali Barton je gledao u nebo i nastavio: – Danas sja moja sretna zvijezda! Svaki čovjek ima svoju zvijezdu, a moja je danas osobito sjajna. Ona tamo je moja.

– Koja? – upita ga mornar i zagleda se u nebo.

Barton ga udari u bradu pa zatim u rebra a onda krošeom iza uha. Bili su to precizni boksački udarci, zadani iz sve snage, kakve zna zadati samo boksač a da ne izgubi ravnotežu. Nije bilo čudo što je krupni mornar pao na tlo.

Barton obide dimnjak i uputi se stepenicama do kormilarove kućice. Gore se pojavio tamnoputi kormilar Randolph Hibbs, koji doduše nije bio u rodu s Louisom Hibbsom, ali je imao nešto zajedničko s njim. Naime obojica su bila opasna. Bilo je sigurno da nije vidio onu kratku borbu, jer su mu prozračivači i pregrade zaklanjali vidik. Upitao je oprezno Bartona:

– Hej, gdje je Simons? Što tražiš ovdje, jahaču? Nisi li ti onaj boksač?

– Moram ti nešto predati od Jeremyja Adamsa – odgovori Barton i uputi se uz druge stepenice.

Kad je već gotovo stigao gore, zadrži ga kormilarova noga, koju mu je stavio na rame.

– Ovamo ne možeš ući – reče kormilar. – Samo kapetan, mornari i ja imamo slobodan pristup. Dakle kaži što želiš, boksaču!

Barton ne reče ni riječi, već uhvati kormilara za nogu i snažno ga povuče.

Randolph Hibbs padne, povuče Bartona za sobom i obojica se skotrljaju na palubu. Krupni i poput pantere brzi kormilar padne na Bartona i slomi mu nekoliko rebra. Barton na nekoliko trenutaka

izgubi dah. Obuzme ga načas očaj, ali se ubrzo sabere i ponovo se počne boriti. Odozdo šakom udari Hibbsa u bradu i pokuša se osloboditi, ali obojica su se istog trena podigla na noge. Hibbs nekoliko puta snažno udari Bartona slijeva i zdesna. Barton je jedva izdržao udarce. Malo je uzmaknuo, a onda vrebao priliku da se u jednom skoku nade kraj Hibbsa i udari ga svom snagom ispod brade. Hibbs zakorači natrag i počne lomati rukama kako bi zadržao ravnotežu. Pao bi ledima na palubu da se nije zaustavio na ogradi. Ali samo na trenutak. Upravo kad se htio zaletjeti prema Bartonu, trošna ograda popusti i on sa sedam metara visine padne s palube u rijeku. U noći je odjeknuo očajnički krik, ali ga je zaglušila buka broda.

Barton se okrenuo i pogledao gore, prema kormilarovoj kućici. Znao je da ima još samo nekoliko minuta vremena. U daljini se već nazirao mjesečinom obasjan Red Rock. Odozgo je začuo kapetana Briana McLanea kako psuje. Iako se brod približavao opasnim stijenama Red Rocka, kapetan je na trenutak ispustio kormilo i pojavio se s revolverom u ruci na vratima kormilarove kućice. Zacijelo je kroz prozor vidio kako se njegov kormilar tuče s nekim jahačem, a morao je čuti i pad ljudskog tijela u rijeku. Odmah je prepoznao boksača i zapucao prema njemu bez upozorenja.

Kapetan je dobro gađao. Metak odbaci Bartona na veliki prozračivač kroz koji je dolazio zrak u potpalublje sve do mjesta na kojem su bili smješteni konji.

Brian McLane se zagleda u Bartona, a zatim ponovo podigne revolver i još jednom zapuca. Metak je prošao tik pokraj Bartonove glave.

Barton se polako počeo oporavljati, iako ga je rana boljela. No mogao se kretati i boriti. Nije se smio predati. Tek tada je izvukao kolt.

Brian McLane ispali i treći metak. Prošao je Bartonu kraj ramena. Barton zaključio da kapetan ili nije dobar strijelac, ili mu je teško pogoditi cilj odozgo, i to po mjesecini. Četvrti metak pogodio je riječnog gusara. Brian McLane skotrlja se niz stepenice.

Barton istog trena potrčio uz stepenice, preskočivši kapetanovo tijelo. Na brodu je nastala uzbuna, ali Barton se za to nije brinuo. Uhvatio je kormilo, osjećajući kako mu ispod odjeće teče krv. Red Rock je bio upravo pred brodom.

Kroz cijev za razgovor Barton začu je zvižduk. To je bio znak da inženjer iz strojarnice želi razgovarati s kapetanom. Barton nije uzeo cijev u ruku. Nadao se da će se veliki kotač okretati još nekoliko minuta. »Riverqueen« poslušala snagu kormila, skrene pod pravim kutom i zaplovi između stijena ravno na Red Rock. Tamo je gorjela velika vatra. Vjerojatno su izlili petrolej i zapalili ga. Barton je znao da je to znak za njega.

Bilo je kasno da se spasi »Riverqueen«. Čak kad bi se u strojarnici i zaustavila para, kotač bi se još neko vrijeme okretao i brod bi plovio dalje.

»Riverqueen« je prolazio između šiljastih stijena i nasukao se na kamenjoj gromadi. Okrenuo se, strešao i stao.

Para je pištala. Dolje, u strojarnici, odmah su shvatili da se brod nasukao na stijene i smjesta su ispuštali paru da kotao ne bi eksplodirao.

Na brodu je na trenutak vladala tišina. Zatim se začulo nekoliko pucnjeva, a onda je opet nastala ti-

šina. Barton je shvatio da je pucao Alex Grand, koji je čuvao stražu kod stepenica, kao što je obećao.

Barton se gorko nasmijeo sjetivši se da mu je Natchez savjetovao da stavi na glavu crvenu maramu. Kako bi mu ona koristila sada, u noći?

Napusti kormilarovu kućicu i požuri do stepenica. Uz njih se uspinjala Elizabeth Grand s puškom u ruci, sva zadihana.

— Moj otac se morao boriti s Louisom Hibbsom, koji te slijedio i htio se uspeti za tobom. Ubio je Hibbsa, ali uto su iz salona izašli Jeremy Adams i ostali. Otac ih je zadržao koliko god je mogao. Sada je mrtav! Zbog toga sam istrčala iz kabine. Banditi su se utaborili na krmi broda. Shvatili su da glavna opasnost sada dolazi s kopna.

Elizabeth je sve to brzo izgovorila. Bartonu je bilo jasno da nije došla samo da ga obavijesti o događajima nego da mu i pomogne. Njezin otac bio je mrtav. Nije imala vremena da sada o tome razmišlja, inače ne bi bila tako hrabra.

U tom trenutku, iako je na njih vrebala opasnost, Barton nije mogao a da ne pomisli kako bi ona bila životna družica kakvu čovjek samo poželjeti može.

Odozdo se začuo neki prodoran glas. Bio je to Jeremy Adams, koji je vikao:

— Boksacu! Hej, ti, prokleti izdajico! Ti si nas uvalio u ovo, je li? To ćeš mi platiti! Ubit ću te!

Barton Kelly ne odgovori, nego se okrene prema Elizabeth.

— Znaš li dobro plivati? — upita je.

Ona samo kimne. Zatim se jednim pokretom oslobodi odjeće. Barton vidje da je ostala u prsluku i gaćicama koje su sezale do ispod koljena, kako je moda nalagala, i da

ima vrlo lijepe, ravne noge. Bio je ljut na sebe što razmišlja o tome sada, kad je važna svaka sekunda.

— Ja sam gotova — reče Elizabeth.

U tom trenutku uspinjalo se već uz stepenice nekoliko ljudi. Barton uzme sačmaricu koju je Liz naslonila na prozračivač i zapuca. Jauk i psovke bili su odgovor.

S obale se začuo povik:

— Ovdje je šerif Callaghan! Sa mnom je konjički odred vojske i četrdeset jahača s Natchezova ranča. Ostali odredi čuvaju obalu. Nitko nam neće umaći! Predajte se ili ćemo vas raznijeti u komadiće!

Divlji krik bio je odgovor. Posadi broda i kradljivcima konja i stoke nije bilo ni nakraj pameti da se tako lako predaju. Među njima je bilo mnogo onih koje su tražili potjernicom i koji su počinili mnogo teža zlodjela od krađe stoke.

Barton je dobro znao da će nastati teška borba. Rana ga je boljela i jedva se držao na nogama od bolova. Metak ga je pogodio iznad lijevog kuka. Lijeva noga i cijela lijeva strana kao da su mu se kočili.

Barton je brzo donio odluku. Od bacio je pušku i uhvatio Elizabeth za ruku. Skočili su preko palube u rijeku. Poslužila ih je sreća, jer je na tom mjestu voda bila duboka, bez podvodnih stijena. Zaronili su i nakon nekog vremena ponovo izronili držeći se za ruke, kao da se nikada više ne žele razdvojiti. Plivali su i negdje između klisura zahvatila ih je struja i počela nositi. Za njima nitko nije pucao. Nitko zapravo i nije opazio da su skočili u rijeku, jer su meci pljuštali između obale i broda i nije bilo vremena da se itko na njih osvrće.

Barton je uskoro počeo osjećati da ga izdaje snaga. Zacijelo je izgu-

bio previše krvi a slomljena rebra su mu otežavala disanje.

XIV

Kilometar i pol nizvodno Liz je izvukla na obalu onesviještenog Bartona. Trojica konjanika približavala su im se s uperenim puškama. Ona im se obrati:

— Brzo ga otpremite liječniku! Nije mi rekao da je ranjen. Najednom je potonuo. Ljudi, to je čovjek koji je nasukao »Riverqueen«, zar ne čujete? Pobrinite se smjesta za njega! I dajte mi napokon neki pokrivač da ne moram ovako stajati pokraj vas! Hajde požurite!

Barton se osvijestio putem, dok su ga vojnim ambulantnim kolima zajedno s ostalim ranjenicima vozili na Natchezov ranč. Ugledao je Elizabeth kako sjedi uz vozača. Kao da je osjetila njegov pogled, ona se okrene. Vidio je da je plakala i znao je da su to bile suze zbog smrti njezina oca.

Hrabro mu se nasmiješila i on u njezinim očima pročitao pitanje. Kimne joj, a to je značilo da će izdržati. Zatim je utonuo u san.

Probudio se na nekom sjeniku. Bila je noć i gorjela je stajska svjetiljka. Nije bio sam. Nedaleko od njega nalazila su se braća Mallone. Ruke su im bile u lisičinama. Kad su Malloneovi vidjeli da se Barton Kelly probudio, digli su se i uputili prema njemu.

Barton shvati da je već na Natchezovu ranču i da je Natchez održao obećanje. Bio je siguran da će netko slušati njihov razgovor.

Pogledao je Malloneove. Osjećao se vrlo slab i iscrpljen, jer je izgubio mnogo krvi. Ispod pokrivača je na-

pipao zavoj na rani. Napipao je još nešto; svoj kolt.

Malloneovi mu pridu blizu. Dobro je mogao vidjeti njihove lisičine. Duff mu se hladno nasmije a Bill reče:

– Sada ćemo ti razbiti lubanju, mladiću! Ubit ćemo te! Gadno si nas nasamario. U Saint Louisu nas ionako traže zbog ubojstva, pa nam nije važno hoće li nam suditi zbog jednoga ili dvojice.

– Zašto su me baš s vama zatvorili? – upita Barton i htjede se prići, ali rana ga je zaboljela i on odustane.

– Upravo su te donijeli ovamo – reče Duff. – I tebe i nas odvest će u Saint Louis. Zbog toga smo zajedno, a ostali će biti ovdje osuđeni pa zatim izručeni. Čim se ti toliko oporaviš da možeš podnijeti putovanje, odvest će nas u Saint Louis, jer smo tamo počinili zlodjela koja se kažnjavaju smrću.

– Ali vi znate da sam ja nedužan – reče Barton. – Znate da Tob White i ja nismo opljačkali banku niti smo ubili blagajnika.

Duff potvrdi:

– Dakako da znamo. To smo učinili mi da vam se osvetimo za neposluš. Ti nas nisi htio poslušati i prepuštiti borbu protivniku, kako smo od tebe tražili. Ljudi koji su nam vjerovali kad smo im rekli da će Ed Adamson pobijediti osjećali su se prevareni. Morali smo spasiti svoj dobar glas. Dosjetili smo se da mi opljačkamo banku, a da za to optuže vas. Blagajnika je ubio moj brat Bill – Duff zastane, a zatim ljutito

nastavi: – Ovdašnji šerif pronašao je kod nas opljačkane novčanice. Možda će još što pronaći što bi tebi moglo koristiti i ti zbog toga nećeš stići do Saint Louisa, boksaču! Mi ćemo te ubiti!

– Ovo je bilo dovoljno! – ogласi se neki oštar glas.

Malloneovi se okrenu i pogledaju u kut sjenika, gdje su stajala kola natovarena solju. Iza kola izadu dva čovjeka. Jedan od njih bio je šerif sa srebrnom zvijezdom na prsima, a drugi je bio poručnik vojske.

Barton odahne. Njegova napetost je popustila i ponovo je osjetio umor. Sada će se sve napokon srediti, pomisli. Tob i ja bit ćemo opet slobodni i časni pred ljudima i pred zakonom, a ja ću se vjenčati s Elizabeth i negdje osnovati ranč. Da, tako ću učiniti!

Uto su stigli Abe Natchez i Elizabeth. Malloneovi su stajali kraj vrata sjenika. Na licima im se vidjelo da su ljuti. Duff Mallone reče:

– Ovo je bio gadan trik, šerife. Mi ćemo pred sudom poreći sve što smo ovdje rekli.

– To vam neće koristiti – hladno odgovori šerif.

Barton to više nije čuo, jer je gledao u Elizabeth koja je kleknula pokraj njega. Nije čuo ni Abea Natcheza kad je rekao:

– Vratite Bartona u gostinjsku sobu! Nisam vjerovao da bi ovako jeftin trik mogao upaliti. No sada je i to završeno.

Zaista, sada je sve bilo u redu. Barton je to pouzdano znao kad ga je Elizabeth poljubila.

KRAJ

Ernest Haycox:

JACK RHETT -DIVLJI

Jedne večeri potkraj lipnja Tod Mallon je doveo svoje momke preko mosta na Bent Riveru u White Cloud i stao pred krčmom Loua BeauHelen na križanju Antilopine i Custerove ulice. Bilo je vrlo mirno ali svi su znali zašto je Tod Mallon došao, pa čak i onaj časní starac, Jim Speed, koji je hladnokrvno izišao iz krčme da dočeka Mallona. Mallon je rekao samo: »Ti prokleta budalo!«, s konja opalio hitac i njime na mjestu usmrtio Speeda. Netko je tad počeo pucati s vrha gradske kuće. Jedan Mallonov pratilac srušio se u prašinu a ostali su upali u lokal BeauHelen, načinili u njem krš i povukli se kroz konjušnicu O.K. Poslije petnaest minuta banda je opet prešla preko mosta na Bent Riveru ostavivši za sobom pet mrtvih, jednoga koji je izdahnuo u ponoć i lako ranjenu bludnicu koju je pogodilo zalutalo zrno dok je spavala u svom krevetu u konačistu Johna Marblea.

U roku od pola sata sastala su se šestorica vodećih građana gradića da se dogovore tko će naslijediti Jima Speeda kao šerif, a prvog srpnja u White Cloud je dojahao Jack Rhett zvan Divlji da razgovara s vijećem građana. Razgovor je bio neobičan. Ti su ljudi bili prelukavi da bi ih prevario ugled izgrađen na strahu i nekoliko, na temelju sreće uspješnih, vatrenih okršaja. Ipak su u trenu kad je Rhett ušao u prostoriću u kojoj su se okupili, osjetili izazov njegove osobnosti pa je čak i Lou BeauHelen ustao i pomno proučavao Rhetta kroz poluzatvorene kapke.

Divlji je tad imao trideset osam godina i bio poznat po cijelom Zapadu kao profesionalni smirivatelj gradova kad bi god blaže mjere doživjele neuspjeh. Stajao je pred njima na vrhuncu svog ugleda, viši od metar osamdeset, s više od sto kilograma čistog mišićja. Njegov je struk bio vitak a prsa plosnata. Žutosmeda kosa bila je duga po graničarskoj modi, a figura, s kožom nježnom i svijetlom kao u djevojke, podsjećala je na orla ali su je definitivno odbacivali u drugi plan svi lenasti brkovi koji su zastirali pune usnice. Bio je bez pretjerivanja zgodan muškarac dok mu ne biste pogledali u oči koje su bile velike i zagasito modre te imale neugodan običaj da odviše uporno gledaju ljude i predmete. Osim krajnje rezerviranosti u njima se mogla naslutiti okrutnost. Ali njegov je glas bio hladan i uljudan.

— Zovem se Rhett. Primio sam vašu ponudu.

Lou BeauHelen postajao je sve zamišljeniji. Gradonačelnik King vodio je razgovor.

— Imali smo malu nezgodu. Speed je dopuštao momcima da si dadu oduška, a Tod Mallon je to protumačio kao slabost i udesio ga. Ovdje čuvari mira ne ostaju dugo. Ili se slome ili se previše sprijatelje sa siledžijama. Ovo je težak gradić.

Rhett samo kimne kao da je njemu ta priča odavno poznata.

— White Cloud je gradić na govdaarskoj trasi — nastavi King — i prihode dobiva od kauboja koji ovuda prolaze sa stokom. Želimo da se oni dobro zabave za svoj novac.

Ne želimo previše kriminala i ne volimo previše pucnjavu. Vi morate naći granicu dovoljno usku da se sačuva red i dovoljno široku da svatko bude zadovoljan.

Rhett opet kimne. Činilo se da čuje više nego što su gradonačelnikove riječi govorile a njegove su velike oči zamišljeno prelazile preko ljudi s kojima je razgovarao. Kad se njegova pažnja usredotočila na BeauHelenu, ovdje se zadržala i postala zainteresiranija. Poslije kraćeg vremena on reče:

— Naviknut sam da o svemu odlučujem sâm. Pretpostavljam da poznajem svoj posao i zato ne želim da se netko miješa u njega.

— Speed je uveo pravilo da kauboji ostavljaju oružje kod trgovaca. Nije mu ga bilo lako provoditi — pripomene King.

— Loše pravilo. Neka nose svoje gvožđe. — Odgovor Jacka Rhetta bio je obojen prezirom.

— To siledžijama daje lijepe izglede ako se sukobe s vama.

Uglovi Rhettove čeljusti se stegnuli. Iza ustaljene hladnoće njegova izgleda tiho je kuhao bijes.

— Ja nikomu ne dajem lijepe izglede u sukobu sa mnom. Je li to sve, gospodo?

Gradani su gledali raskoračenu figuru koja je na suncu davala dojam čvrstoće. Trgovac kožama Peter Wain bio je onaj koji je naposljetku razbio tišinu:

— Mislim da smo našli šerifa.

Sastanak je završio i svi su otisli osim BeauHelena. On je lupkao prstima po stolu i pratio pogledom novog šerifa koji je koračao Antilopinom ulicom.

Idućeg jutra u deset sati Jack Rhett je ušao u BeauHelenovu krčmu i sjeo za stol u kuu. Poslužitelju je rekao: „Donesi mi garu i čašu viskija“ i položio na stol oba svoja crna revolvera s drvenom drškom. Popio je gutljaj viskija i zapalio cigaretu te počeo čistiti i puniti svoje pucaljke. Kad je završio, ostao je sjediti vrlo trijezan i na izgled ništa ne videći. BeauHelen brojio je

novac od jučerašnjeg utrška i uzduž dvorane gledao pogledom koji je bio i vrlo oštar i vrlo znatiželjan. Ponosio se time što poznaje ljude i od tog poznavanja ljudi vukao je korist. Nije imao iluzija ni skrupula i nije vjerovao u dobrotu nijednoga ljudskog bića. Prizor na drugoj strani krčme, znao je, bio je mala predstava za građane White Clouda, sastavni dio profesije revolveraša. U početku su ti legalni ubojice priredivali svoje predstave iz ponosa. Poslije više nisu mogli prestati. Čovjek bi postao veličina a zatim bi netko počeo sumnjati u tu veličinu pa bi on i dalje stvarao atmosferu straha kako bi se zaštitio. To je BeauHelen dobro znao. On je sad u Jacku Rhettu — Divljem, iz toga tvrdog zida svečanog držanja tražio neki znak slabosti.

Rhett ustade i pride točioniku gledajući u BeauHelenu.

— Očigledno mi želite nešto reći.

— Oštroumni ste — odvrati BeauHelen. — To mi nije izmaklo. Moj utjecaj vam može pomoći ali vas mogu i slomiti. Nisam želio vas. Poznati ste kao previše strog šerif, a moji poslovi ovise o tomu koliko je grad otvoren. Izabrali su vas oni koji žele više mira. Dobro, slažem se. Ali ne zatvarajte poklopac onako čvrsto kako to oni žele. Ne zaboravite da ću, kad miroljubci izgube taj nenadani poriv da budu energični, ja biti ovdje.

— To sam očekivao.

— Pretpostavljam da smo se razumjeli — složi se BeauHelen a zatim s mnogo većom prijaznošću dočeka nagli ulazak u krčmu visokog mladića kojemu se očigledno žurilo.

— Jesi li imao sreće, Matt?

— Jahanje bez rezultata — odvrati ovaj. Smiješak je obasjao pepeljastozive oči i crnolute obraze pokrivenne prašinom. Bio je iscrpljen ali je u njemu tinjala zeravica stalnog nemira. Mladić je bio visok, čak viši od Jacka Rhetta, iz njega je zračio dojam brzine i duboke vjere u ljude, vjere koja mu je oduzimala dio mladosti. I dok je stajao pokraj

Rhetta, razlika između te dvojice bila je kao razlika između otvorenog požara i vatre koja se potajno širi.

— Matt, ovo je Jack Rhett, novi šerif White Clouda. Rhett, ovo je Matt Tavener, pomoćnik oblasnog šerifa.

Tavener postade pažljiviji i njegov pogled ošine Rhetta naglim i hladnim zanimanjem. On pruži ruku.

— Drago mi je što smo se upoznali.

Rhettova ruka dodirne Tavenervu i naglo se povuče. Dojam da sluša bio je stvaran i jak. Njegovo nejasno otegnuto izgovaranje riječi moglo je značiti svašta.

— Mladi ste.

— Ne dajte se zavarati — umijevao se BeauHelen.

Jack Rhett — Divlji — kimne i izađe iz krčme ne rekavši više ni riječi. Oštro pogleda lijevo i desno, kretnja koju će White Cloud zapamtiti, i zaputi se u šerifov ured. Ovdje ga je poslije četvrt sata našao mladi Matt Tavener.

— Najbolje je da odmah raščistimo stvari — reče Tavener. — Vaš je posao u gradu. Moj je sve izvan njega. Iz iskustva znam da gradski policajci rijetko vole raditi s pripadnicima državne policije. Ja ću vas pomagati ili ostaviti da radite potpuno sami.

— Ja ću se baviti White Cloudom — reče Jack Rhett.

— Dobro, sad znate moje mišljenje. Imam još nešto. Želim Toda Mallona. Ako opet dođe u White Cloud, mora biti uhapšen. Hoćete li to učiniti vi ili ja?

— Tko je on? — bez žurbe upita Rhett.

— Osnovna djelatnost goveda i konji a sporedna razbojništvo. On hvata lovce bizona kad se vraćaju iz grada s novcem od prodanih koža. Zaustavlja poštanska kola ako prevoze neku veću vrijednost. On će prisvojiti goveda koja odlutaju ili ubiti iz zasjede nabavljača stoke koji putuje na jug s novcem. Do sa-

da nisam imao nikakvih dokaza protiv njega. A sad ga tražim zbog ubojstva Jima Speeda.

Rhettovo je ostijelo ispunjavalo uredski stolac. Tavener je proučavao mirno lice, širom otvorene oči i na njegovu se čelu pojavi neka sumnja.

— Nema smisla mirovati, Rhett.

— Sad je vrijeme da se miruje — odvratila Rhett. — Nikad ne pleši kako drugi svira.

— Nemam strpljenja da čekam.

— Opazio sam — ravnodušan ton Rhettova glasa prelazio je u blagost. — Kako si se počeo baviti ovim poslom?

— Jedan od načina da zaradiš svagdašnji kruh.

Rhettovi dugi i čvrsti prsti raširili su se preko stola. On iznenada reče:

— Ostavi sve to! Ovo je gadan zanat i onaj tko u njega uđe u njemu i umire. Jednog dana pogriješi.

— Razgovaramo o Todu Mallonu.

Izraz Rhettova lica postade mrk. Dok je iz kuta očiju gledao Tavenera, u njegovu pogledu se osjećala nesnošljivost, kao da se umorio od uljudnosti.

— Prepusti meni Toda Mallona.

— Očekujete da ćete poginuti u tom zanatu?

— To je moj zanat. Nema tog čovjeka koji je dovoljno lukav da udesi mene.

Punih tjedan dana vladao je mir, najduže mirno razdoblje otkad su kuće White Clouda nikle uz Chisholmski put. Činilo se kao da će Rhettov ugled, jaka i neopipljiva kvaliteta koja je pratila njegovo ime, osigurati zauvijek taj mir. I zaista, Teksašani koji su dolazili putom s teksaškim govedima bili su sudržaniji u pilankama navečer pri povratku k točkastom žaru logorskih vatri s onu stranu rijeke. Sammis je spomenuo s odobravanjem Jacka Rhetta: »Sodoma je našla svoga gospodara«. Lou BeauHelen pomalo se mrko nasmiješio kad je to čuo i ponovio to jednog jutra u krčmi pred Rhettom.

Rhett je na tu rečenicu samo slegnuo svojim širokim ramenima.

— Miroljupci uvijek očekuju previše — ravnodušno je rekao. — Prije nego osvane druga nedjelja, doći će neki koji će staviti na kušnju moje sposobnosti. Jesi li ikad čuo da se ljudska priroda mijenja?

— Tako je kako kažeš — odvratio je s dubokim zadovoljstvom BeauHelen. Obojica su bila slični, školovani u sivom svijetu nikad nisu gajili isprazne nade i u malo što su vjerovali. U osamljeni Rhettov život nisu mogli ući ni povjerenje ni prijatelji. U slučaju BeauHelen ništa nije bilo važno osim da njegove karte donose dobitak.

Rhettovo se previdaње obistinilo poslije tri dana. U srijedu navečer uzduž Bent Rivera počele su gorjeti logorske vatre teksaških stada poput blijedih ratnih signala. Večernje je zvono odjekivalo ulicom po kojoj su kauboji neumorno vrludali kroz svjetla što su crtala pruge po prašini. Jack Rhett je izašao iz hotela upravo kad je poštanska kočija iz Wolg Creeka skrenula u Antilopinu ulicu. U tom istom trenu trojica su jahača kasom prešli preko mosta na Bent Riveru. Dojahali su brzo, u blizini BeauHelenove krčme naglo zaokrenuli i zaustavili konje. Svjetlost je obasjala visok i pokretljiv torzo, najistaknutiji među trojicom, i brzi glas prorezao je kao nožem kaotičan žamor.

— Gdje je taj Rhett što je nekoć bio u Abileneu?

Stanovnici White Clouda bili su navikli na glasove koji najavljuju neprilike a smisao toga glasa bio je više nego jasan. Vozač kočije side sa sjedala gledajući Rhetta čije se tijelo ukočilo uza zid hotela. Žamor se utišao. Brza melodija s glasovira oštro je probijala sve veću tišinu. Visoki jahač reče glasnije, odlučnije:

— Gdje je taj veliki čovjek?

Vozač kočije opet se okrene Rhettu. Ali Rhetta više nije bilo ondje. Nečujno je otišao. A zatim, sve se to zbivalo u kratkim razmacima,

njegov glas udari s drugog ugla ulice, a zabezeknuti vozač kočije naglo se okrene i opazi šerifa tridesetak metara od mjesta gdje je bio prije, mirnoga, i gotovo nevidljivoga pred sjenovitom pozadinom. Njegove su se riječi jedva čule u sve većoj tišini.

— Halo, Same.

Pridošlica se osvrne. Bio je izvan ravnoteže, nepripreman i nije se dospio okrenuti dokraja. Rhettov revolver bučno prasne a prasak se proširi poput vala uzduž pročelja zgrada. Visoki čovjek tiho jaukne i pade iz sedla. Njegova dva pratioca, želeći iskoristiti priliku, podbodu konje prema Rhettu. Ali Rhett je opet nestao; njihovi meci udare u temelj BeauHelenove krčme a neka žena vrisne. Poslije toga Rhettovi revolveri blijesnu iz drugog ugla. Drugi iz trojke klone i poče se držati sedla s očajem što su ga zapazili svi koji su poredani uza zidove kuća promatrali prizor. Ali se nije mogao zadržati. Bio je gotov i njegov krik užasa bio je upućen kao opomena trećemu iz trojke. Taj treći čovjek okrene konja prema mostu na Bent Riveru a Rhett, koji je bio za vrijeme okršaja samo sjena, potpuno nestade.

Sve se dogodilo tako nemilosrdno da je pokvarilo noć. Neki mladi jahač ušao je u BeauHelenovu krčmu, naručio piće i s ogorčenjem istresao dušu:

— Prokleti mesar! Kad bih samo...

— Zaveži!

Rhett je stajao na vratima a njegove su oči bili pune žuckaste vatre. U krčmi nastade muk. Suncem preplanulo lice mladića postupno je postalo sivo.

— To je bila moja igra i oni su se nepromišljeno upleli u nju — reče Rhett. — Nikad ne izazivaj čovjeka koji je proveo život učeći ubijati, di-jete. Idi iz grada, odmah sad!

Mladić je pokušao izdržati pogled i u prvi tren nije bilo jasno što će učiniti. Tad mu se uzduž točionika približi BeauHelen. Poznavajući lu-

dost koja ponekad upropaštava ljude mirno takne mladića po ramenu i ponovi:

— Gubi se, sine!

— Do vrata vaš grad! — viknuo je mladić. Zaputi se k vratima, stade, okrene se i opet vikne: — O ovomu će se čuti na cijelom putu Chisholm! — Zapamti to, šerife! Ne zavaravaj se da ćeš nas moći vući za nos! Obilaziti ćemo ovaj grad i pustiti ga da se sasusi u prašinu i da ga otpuše vjetar.

I mladić ode ostavivši iza sebe mučnu tišinu. BeauHelen ukloni praznu čašu s točionika i okrene se obzirno pasivnim licem Rhettu. Ali u kockarevim očim zrcalio se temperament čovjeka koji ne troši uludo osjećaje i nikad ne mijenja gladišta.

— Ne može tako, Rhette — reče i ode.

Neki čovjek ude u krčmu i zastane znatizeljno gledajući Jacka Rhetta. Ne Rhettu, nego cijeloj krčmi reče nemirnim glasom:

— Došao je Tod Mallon.

Vani je ulicom bubnjao odlučan topot velike skupine konjanika. BeauHelen polako obide dugački točionik.

— Prekini igru i otvori stražnja vrata.

Jack Rhett Divlji gledao je BeauHelena ne pokazujući svoje osjećaje a zatim nestade u pozadini saluna.

Tod Mallon se vratio. Ali u tom povratku bilo je nešto neobično. Svih njegovih dvadeset konjanika zastalo je na ulici i nije sjašilo. I ostali su ondje zlokobno mirni. Tod Mallon, širok i nizak lik na crnom konju, odvojio se od svojih ljudi i odgalopirao do šerifova ureda. Ušao je i zatvorio za sobom vrata. Neki građanin, dovoljno znatizeljan da se izloži opasnosti, polako prođe pokraj ureda i pogleda u prolazu kroz prozor. Poslije je u BeauHelenovoj krčmi pričao što je vidio: Mallon i Jack Rhett stajali su i razgovarali. Između njih bio je pisaci stol. Poslije petnaest minuta Mallon

je izišao, pozvao ljude i otišao iz White Clouda jednako odlučno kako je i došao. Most na Bent Riveru odjekivao je šupljim topotom konjskih kopita.

Stari Hack Crow stajao je u BeauHelenovoj krčmi. Pokraj njega ležala je njegova spencerica sa sedam metaka, a Hack je gasio tromjesečnu žeđ i polako gubio pamet. Stari je Hack bio lovac na bizone, prešao je sedamdesetu, bio izmožden i siv kao olinjao vuk. Svojedobno je slijedio brigade trapera s Bridgerom i Billom Williamsom u krajeve koje do tada bijeli čovjek nije vidio, ali ta su vremena bila prošlost a on je bio pomalo nastran čovjek i nije mogao zaboraviti staru mudrost koja mu je tako često spasila scalp. Živeći u ravnici, putujući kao sjena, skupljao je bizonske kože za Petera Waina. U džepovima mu je bila zarada te sezone.

U deset sati u krčmu je ušao Rhett i ovdje ga zatekao. U jedanaest je Peter Wain zaustavio Rhetta pokraj hotela Jeffa Davisa da ga opomene.

— Pit će sve dok ne ugleda čopor Arapahoa a zatim će podivljati i početi pucati. Jim Speed ga je uvijek odvodio u zatvor da se otriježni.

Rhett samo kimne a Wain se udalji. Bila je nedjelja a stanovnici White Clouda paradirali su besposleno kroz Antilopinu ulicu. Jack Rhett je bio u svomu najboljem odijelu: fino crno sukno nadimalo se oko velikih prkosnih ramena a uskrobljena bijela košulja i vindsorska kravata činili su ga upadljivom figurom. Smjestio se pred hotelom i bez izražaja na rumenim obrazima gledao gomilu svojim čudnim modrim očima skrivenima iza dima cigare, čovjek pomalo izoliran krutom društvenom raslojenošću gradića. plaćeni sluga svrstan na društvenoj ljestvici nešto iznad kockara i siledžija, čovjek od kojega se očekivala poslušnost. Tako su ga našli Tavener i Tavenerova djevojka.

— Rhett — reče Tavener. — Ovo je Mary Luray.

Jack Rhett uzme cigaru u ruku i skine šešir a preko njegova lica prijede neki čudan izraz poštovanja. Dok se klanjao i ljubaznim glasom govorio, oko njega se stvorila atmosfera ozbiljne i mirne prijaznosti.

— Gospodice Luray, velika mi je čast.

— Abilene, Fort Worth — reče Tavener Mary Luray i njih dvoje izmijene poglede kao da su već međusobno razgovarali o životu tog čovjeka. Mary Luray je bila krhka djevojka čija je glava u šeširu dopirala jedva do ramena Matta Tavera. Držanje joj je bilo ponosito a ponašanje živahno. Imala je bijele duge rukavice a čipke na ovratniku haljine dizale su se uz bijeli kao izvajani vrat. Mali zlatni sat bio je pričvršćen na prednjem dijelu bluze pribadačom u obliku ljiljanova cvijeta.

— Željela sam vas upoznati — rekla je.

— Šerif živi zatvoren u svom svijetu — reče Tavener — prijazno. — Tako mora biti.

— Vidite? — reče Rhett istim nepokolebljivo blagim tonom. — Čuvari reda nemaju prijatelja. Povjerenje je stvar koje ne može biti. — On usmjeri pogled svojih velikih očiju prema djevojci. — Tavener je premlad za šerifsku zvijezdu i još se smiješi. Kad se prestane smiješiti, bit će prekasno.

— U četvrtak ćemo se vjenčati — reče nenadano i iskreno djevojka. — Bit će presretna ako i vi dodete.

Jack Rhett ostao je ukočen. Vrelo se sunce ljeskalo na njegovoj žutosmedoj kosi i po djevojačkom rumenilu njegovih obraza. Njegov se pogled malo izmijenio.

— Bit će mi drago vrlo drago. Hvala vam. Tavener, napusti ovu igru.

Oni odoše. Mary Luray je podigla bijeli suncobran da se zaštiti od užarenog sunca. Ewald Bay, jedan od BeauHelenovih kockara, iziđe iz

krčme, nemarno upali cigaru i besciljno odšeta po Antilopinoj ulici prema mostu na Bent Riveru. Iz konačišta Johna Marblea iziđe neka djevojka i pridruži mu se. Pogled Jacka Rhetta kratko ih je vrijeme pratio a zatim se prebacio na Mary Luray i ostao na njoj dotle dok se nije izgubila u daljini.

Iz saluna iznenada iziđe stari Hack Crow i zaustavi se na nogostupu. U tankoj ruci držao je spensericu sa sedam metaka. Njegova glava načini poluokret, od crkve do Ewalda Baya i djevojke iz konačišta Johna Marblea, koji su se šetali prema mostu. Starac se okrene i indijanskim se korakom zaputi u tom smjeru. Gornji dio tijela bio mu je nagnut prema naprijed. Cigara u Rhettovim ustima uspravi se a Rhettova ramena kao da su odjednom postala čvršća. Hack Crow je stigao do ugla Antilopine i Custerove ulice i ovdje se bacio na tlo pokraj bačve za vodu. Rhett je sad vidio samo njegova stopala.

Dug i prodoran kliktaj zaglušno odjekne gradićem. Ispustio ga je stari gorštak kroz stegnuto grlo. Sve je živo na ulici zastalo. Ewald Bay se naglo okrene i gurne djevojku prema zidu kuće. Spenserica zagrmi iza bačve razbivši nedjeljni mir, a Ewald Bay zadrhta, načini krivi korak i padne te se skotrlja s nogostupa. Hack Crow opet klikne prazneći svoju spensericu uzduž Antilopine ulice i svakim olovnom zrnom dižuci prugu žute prašine. Jack Rhett promatrao je to ravnodušnim i okrutnim mirom sve dok posljednji pucanj od njih sedam nije odjeknuo zrakom i zamro. Nije se micao, nije pokazivao ni najmanju promjenu. Djevojka iz konačišta Johna Marblea je vrištala; s druge strane Antilopine ulice pola je gomile stajalo i gledalo. Hack Crow ustade kao mačka iza zaklona bačve i potrči po Custerovoj ulici udaljujući se od Rhetta. Starac se popne na konja i poslije nekoliko trenutaka napustio je gradić.

Peter Wain istrči i dode do Rhetta.

– Upozorio sam vas na ovo. Bay je mrtav, a vi niste htjeli pucati u Crowa.

Jack Rhett je nezainteresirano gledao na nižega od sebe Waina.

– Tko je korisniji građanin, prijatelju Waine, Crow ili Bay? Svijet je pun kockara – okrenuvši se na peti, Rhett ode u svoj ured.

Smrt nije bila ništa neobično u White Cloudu a groblje na Boot Hillu bilo je puno kockara. Za događaj nitko nije mario iako su mnogi osjećali sažaljenje prema djevojci iz konačišta Johna Marblea koja je, na svoj način, voljela Baya. Neki su predlagali da se za nju upriliči sabirna akcija, drugi su opet spominjali blagog Speeda koji bi predvidio Crowovo ludilo i bili znatiželjni zašto je Jack Rhett dopustio pucnjavu pred vlastitim očima, na dometu svojih strašnih revolvera. A zatim je u pet sati popodne došao iz prerije neki jahač i javio da je našao starog Hacka Crowa mrtva u suhom koritu potoka. Crowov konj je nestao, a starčevi su džepovi bili izvrnuti. White Cloud je mislio da zna odgovor, a pastor Sammis mračno je upozorio na plaćenog slugu koji se okrenuo protiv svog gospodara:

Nevaljali Crow nosio je sezonsku zaradu u džepu. Znalo se da to uvijek čini. Ali nisu ga mogli ubiti i opljačkati u gradu i zato su ga pustili da nađe smrt u preriji gdje su ga čekaju ljudi Toda Mallona. Zašto šerif nije uhapsio Mallona kad je ovaj one noći drsko dojahao u onu istu ulicu u kojoj je poginuo Jim Speed? Zato što je to bio sastanak razbojnika. Poslovni dogovor između Mallona i Jacka Rhetta bolno je očigledan.

Te je večeri BeauHelenov salun govorio to isto tihim glasom koji nije sadržavao ni truna moralnog zgražanja pastora Sammisa. Bilo je to za vrijeme mirnih sati poslije večere, a Jack Rhett je sjedio sâm i, zamišljen za svojim uobičajenim

stolom, pio viski. BeauHelen mu pride, sjedne i položi obje ruke na stol.

– Ne može tako – rekao je.

Jack Rhett teško podigne podbradak s košulje i reče:

– Igra se nikad ne mijenja – promrmljao je – Znam što namjeravaš reći.

– Rekao sam da te mogu slomiti.

– Mallon je nekoć bio tvoj čovjek – odvrati Rhett. – To je za mene stara priča. U svakom gradu postoji netko tko surađuje s ološem. Znao sam da si ti taj od onoga trenu kad sam te vidio prvi put. Mallon je bio tvoj čovjek i ti si dobivao svoj dio od njegovih pothvata zauzvrat za korisna obavještenja koja si mu slao. Ali izbila je svađa, što se uvijek događa, a kad je opustošio tvoj salun, bio je to kraj dogovora.

– Vrlo lukavo – teško je disao BeauHelen.

– To je vrlo stara priča. Znam je napamet.

– Vrlo lukavo – ponovi BeauHelen krajnje uljudan. – Ali ti ne možeš igrati istu igru. Ne možeš biti šerif i preuzeti zaradu koju sam ja otpisao.

– Zar svi šerifi moraju biti potkupljivi? – reče Rhett.

– Zašto bi ti inače bio prijazan prema Todu Mallonu? – izazivao je BeauHelen.

– Možda zato da ostane razdor među vama dvojicom – nepromjenljivo lice Jacka Rhetta lako se napne. – Ja uvijek nastojim slomiti čvrstu vezu svojih protivnika. Možda je i sad tako.

BeauHelen ustade i pozove poslužitelja da donese piće. Ali Rhett isto tako ustade i odrečno mahne glavom.

– Jedna je čaša moja mjera.

– Vidao sam šerife kako dolaze i odlaze – reče BeauHelen – Nisam te želio jer sam znao da ćeš mi praviti neprilike. Mnogi tvoji pretihodnici leže ondje na Boot Hillu. Taj zanat je igra na sreću.

– Šerifi umiru – odvrati neuz-

nemireno Rhett. — Svi oni umiru. To je samo pitanje vremena.

— Ti si tvrd čovjek — reče BeauHelen na tren zadivljen.

— Možeš se pomiriti s Todom Mallonom. Tako mora biti. Inače nemaš mnogo izgleda protiv mene.

— Možda je zaista tako — otezao je BeauHelen.

— Ne bih se iznenadio. Ja uvijek očekujem najgore od ljudi i rijetko se razočaram.

Već je padao mrak kad je Jack Rhett izišao iz BeauHelenove krčme a miris spaljene zemlje gubio se pred daškom povjetarca koji je dolazio s juga. Prešavši ulicu on uđe u svoj ured ali odmah izide kroz stražnja vrata, zaobide gradić i zaustavi se u sve tamnijoj sjeni nasuprot konjušnice O.K. Poslije pet minuta opazi Loua BeauHelena kako jaše kroz mračnu uličicu i nestaje u preriji. Nepokretan i prepoznajući taj potez stare igre, polako se vrati u svoj ured. Ondje ga je čekao Matt Tavener.

— Ne bih te želio odmah osuđivati kako te osuđuje White Cloud — reče Tavener. — Ljudi nisu uvijek ono što se čini da jesu. Teško je razlikovati tko je dobar a tko zao među svim tim ljudima koji idu ulicom.

— To je mudrost koju ne bi smio imati u svojoj dobi — reče Rhett. — Neće proći mnogo vremena i morat ćeš gledati čovjeka u lice da vidiš stvari koje ne bi smio vidjeti. Vjera u ljude divna je stvar. Kad je izgubiš, preostalo ti je veoma malo.

— Noćas odlazim u lov na Mallona. Ti si imao svoju priliku i pustio si ga da ode.

— Čekaj.

— Nemam strpljenja.

— Imaš divnu djevojku — smirivao ga je Rhett. — Dopusti da ti čestitam i izrazim divljenje prema njoj. Ali ostavi sve ovo. Možda ćeš shvatiti Toda Mallona. Ali po preriji jaše tisuće Mallona i jednoga ćeš dana jednomu takvom čovjeku pokloniti povjerenje dovoljno dugo da mu okreneš leđa. To će biti kraj.

— Je li to sve?

— Ja ću se pobrinuti za Mallona — reče Rhett.

Tavener počne koračati sobom.

— Pustio si ga one noći da ode. Ali ti vjerujem, Rhette.

— Onaj tko nosi šerifsku zvijezdu ne smije nikomu vjerovati — odvrati ozbiljno Rhett. — To je slabost. Nisam li ti to već rekao? — On prestade govoriti i počne buljiti u vitki lik mladića. Njegove oči čudno su poigravale. — Dijete, nikad nećeš biti ubojica. Ti voliš ljude i nalaziš za njih opravdanje. No nije važno. Ja ću se pobrinuti za Mallona.

— Rhette, proklet bio ako te razumijem.

— Svaki čovjek ima svoje vrijeme — odvrati Rhett. — Kad ono dođe, on to zna i nema povratka. Tad više ništa nije važno osim izdržati do kraja i časno otići.

— Pa ipak, ti si čovjek koji nerado dopušta drugomu da predahne — reče zadivljeno Tavener.

— Ni ne pokušavaj da me shvatiš — odsiječe Rhett.

— Je li ti potrebna pomoć?

Ono blijedo i grubo svjetlo pojača se oko Rhettovih očnih jabučica. Ovdje se iskrla okrutnost i tvrdo glava upornost.

— Ne vjerujem u pomoć. — Ali njegova se glava naglo okrene prema vratima i on polako ustade opazivši kako neki nježan lik čeka vani u mraku.

— Odmah dolazim, Mary — javi se Tavener.

— Čekaj — reče Rhett i šutke se zagleda u Tavenera dok tišina nije postala nepodnošljiva. — Predložiti ću samo toliko: Uzmi jednog čovjeka i odjaši na sjever do prvoga suhog korita na govedarskom putu. Učini to sad.

— Ne bih se htio tebi opirati — šalio se Tavener.

— Ako i bi, ne bi uspio — odvrati mirno Rhett. — U ovom sam poslu petnaest godina a to je pet godina više od prosjeka.

Bilo je devet sati a meka prerijska tama potpuno se spustila na

White Cloud. S rijeke se dizala rijetka magla. Svjetla saluna i trgovina bacala su po Antilopinoj ulici žute pruge čineći još mračnijima sjene po sporednim uličicama i zakutcima. Večernje je zvonilo već odzvonilo i kao da je svojim posljednjim brončanim odjekom promijenilo obilježje gradića. Iza Antilopine ulice odmaralo se pristojno građanstvo, ali u Antilopinoj je ulici divljiji element – goniči stada, kirljaši i lovci na bizone – stvarao grublju struju. Nešto se neutaživo dizalo iz sirove zemlje, široko, strastveno i strmoglavito.

Noćni šerifov zamjenik, sijedi i tužno šutljivi čovjek, zatekao je Jacka Rhetta kako sjedi na stolcu u trijemu hotela Jeffa Davisa, u mraku, neprobojno mirnoga iza dima cigare.

– Evo me – reče noćni zamjenik čime je želio reći da zamjenjuje Rhetta.

Rhett ustade ali odmahne glavom.

– Ne još. Popilj šalicu kave.

Gledao je preko ramena noćnog zamjenika i preko ulice prema vratima saluna koja su sad bila širom otvorena. Ondje je stajao BeauHelen. »Dobro«, odvrati noćni zamjenik i umornim se korakom udalji. Rhett je ostao miran, njegova je glava bila napeta na nabitim ramenima a njegovo disanje sporo i duboko. Neki je muškarac ušao u krčmu, gurnuo BeauHelena lagano u stranu. BeauHelen opet je izišao na pun odsjaj vrata i okrenuo se.

Odjednom se začuo lagani topot konja. Taj je zvuk dolazio iz neosvijetljenog kraja Custerove ulice, od istočnog ruba gradića. BeauHelen ga je čuo, nagnuo se i počeo okretati glavu lijevo i desno gledajući uzduž Antilopine ulice i istražujući mračnije dijelove tame neće li u njima opaziti reakciju na topot konja. Jack je to vidio i razumio. Njegovo lice dobije tvrd izraz. Izvadi cigaru iz usta i položi je na ogradu trijema u trenu kad su konji izišli iz tame Custerove ulice, skrenuli i

zaustavili se na uglu na kojemu je bio salon.

Lou BeauHelen podigne ruku prema skupini jahača, što je očigledno bila komanda da stanu. Na tu zapovijed konjanici su se postavili rame uz rame preko cijele Antilopine ulice. Tod Mallon izide naprijed pred liniju i zaustavi se. Iz svog mjesta u mračnom trijemu, još neopažen, Jack Rhett gledao je sve to bez uzbuđenja. Ulica je zašutjela a ljudi su se povlačili s osvijetljenih mjesta. Odmah zatim to je telegrafirano upozorenje prošlo kroz BeauHelenov salon, kroz lokal Johna Bablea i kroz hotel kao zvuk ušutkivanja unutar zidova. Iza Rhetta, na ulazu u hotel, nekoliko se ljudi došaptavalo. Tod Mallon miran i svečan reče:

– Dakle?

Ramena Jacka Rhetta pomaknu se a iz njegova grla izide kraći i grublji disaj zraka. On uzmakne dva koraka prema vratima hotela. Zatim stane i zaokruži glavom. Grupica ljudi na ulazu nestala je i sad je ovdje stajao samo jedan čovjek, ali taj jedan stajao je kao da misli ostati, kao da je to njegova stanica. Strašan pogled Jacka Rhetta bljesnu gnjevom na tog uljeza i u djeliću trena sudbina je tog čovjeka bila odlučena.

Ali BeauHelen, koji još nije opazio Rhetta, zvao je tankim podrugljivim glasom:

– Rhetto, izidi iz svoje rupe i dočekaj prijatelje. Čega se bojiš?

Rhet se sporo, vrlo sporo, okrene od čovjeka na vratima. I tako je stajao dok je odjek BeauHelenovih riječi tonuo u meke tople sjene, ne gledajući ni u BeauHelena preko puta ni u Mallona koji je bio malo udesno od trijema. Gledao je zapravo u kristalnu prugu zvjezdanog neba iznad nazupčanog krova saluna sve dok mir u gradiću nije postao nepodnošljiv. Zatim je bacio cigaru i zgazio je čizmom. Bila je to konačna kretnja. Otišao je do ruba trijema i sišao na ulicu. Svjetla su odmah uhvatila njegov visok lik. Ti-

jelo Loua BeauHelen izgledalo je kao da se stanjuje ispred rasvijetljene unutrašnjosti saluna. On reče ne naglašavajući:

– Halo, Rhethe!

To je bilo upozorenje namijenjeno Todu Mallonu da počne akciju. Ali Rhettove su se bljude oči žarile na Mallonu i sva velika i brutalna snaga tog krotitelja grada gorjela je na Mallonu i učinila Mallona za trenutak neodlučnim. Rhettove su se riječi kotrljale kroz napetu tišinu.

– Hulje se razilaze ali ih miris dobiti opet udružuje. To je stara priča.

– Morao si je znati – govorio je monotono BeauHelen.

– Ništa me ne iznenađuje – reče Rhethe.

– Ovo je iznenađenje – doda prijazno BeauHelen. – Naći na tebe kako si izložio ovdje na svjetlosti sav svoj veliki ugled.

– Svakom čovjeku dode njegovo vrijeme – odvrati Rhethe. – Kako si, Mallone?

– Do viđenja – javi se BeauHelen i zatim otetura s vrata u sjenu sa strane. Jack Rhett zaokrene svoje veliko tijelo sve dok više nije bio okrenut Mallonu. Njegova se desna ruka podigne a njegov revolver raspara napetost White Clouda strašnom eksplozijom koja je odjeknula po gradskim zidovima. Tanak je lik kockara uzmaknuo i zavrtio se.

BeauHelen nije više ništa rekao; njegovo tijelo pade bez zvuka na jastuk prašine. Zatim Jack Rhett načini nagao okret da pokrije Mallona i istodobno primi Mallonov metak ravno u prsa. On lagano uzdahne i nađe negdje posljednji trun tigrovske energije koja usmjeri njegovo oružje na Mallona. Bio je to njegov drugi i posljednji hitac. Mallon krikne i sruši se s konja. Njegov

se trup zakotrlja i zaustavi pod nogama konja i postane nejasna mrlja na tlu. BeauHelen je oboren, i Mallon je oboren. Jack Rhett se polako okrene, načini jedan korak i pade kao pogođen maljem. Tad Mallonovi konjanici podivljaše i počеше rovati zemlju oko Rhetta grubom i nepotrebnom vatrom. Ali to je bilo samo na tren. Neki je čovjek – bio je to noćni šerifov zamjenik – počeo pucati s vrha gradske kuće tako djelotvorno da su Mallonovi ljudi počeli nedisciplinirano uzmicati. Ispalili su divlji i posljednji plotun a zatim jurnuli kroz Custerovu ulicu u prerijsku.

Privučen pet minuta poslije toga zvukom teške borbe, Matt Tavenor zatekao je poprište još nederuto. BeauHelen je ležao unutar sjene saluna. Mallonov je lik bio zgrčen u debeloj prašini. A Jack Rhett – Divlji, sad veća tajna nego dok je bio živ, prazno je buljio u blistave zvijezde nad prerijom tipično svojim izrazom nepovjerenja.

Matt Tavenor stajao je iznad njega duboko dirnut. Poslije je rekao Peteru Wainu koji mu je prišao:

– Nitko ne poznaje svijet čuvara reda. U ovom čovjeku nije bilo mnogo mjesta za sućut. Ali poslao me odavde jer je znao što se sprema. Čini mi se da je to bila dobrota.

– Sâm je ušao u to – razmišljao je Wain. – Zašto? Njegov je stil bio uvijek ostati izvan svjetlosti.

– Nisi razumio – odvrati Tavenor. – Dok je god bio siguran u sebe, nikomu nije pružao ni najmanju priliku. Ali znao je da svaki čuvar reda mora ovako završiti. Ubojice žive i umiru po osjećaju, kao životinje. Negdje u toku večeri dobio je znak. Poslije sve je bilo samo stvar ponosa – izići stojeći i u dobrom stilu. To je neka vrsta veličine, nije li?

U PRIPREMI

**Don P. Jenison:
SKRIVENA ZVIJEZDA**

**SPECIJALNO
IZDANJE**

2 romana

LASO

CIJENA 30 d

**western
križaljka**

TEKSAŠANI SU DOŠLI

Kod svog prodavača novina
kupite i **SPECIJALNO** izdanje
sa dva romana

**SPECIJALNO
IZDANJE**

2 romana

LASO

CIJENA 30 d

**western
križaljka**

MRTVI GRAD